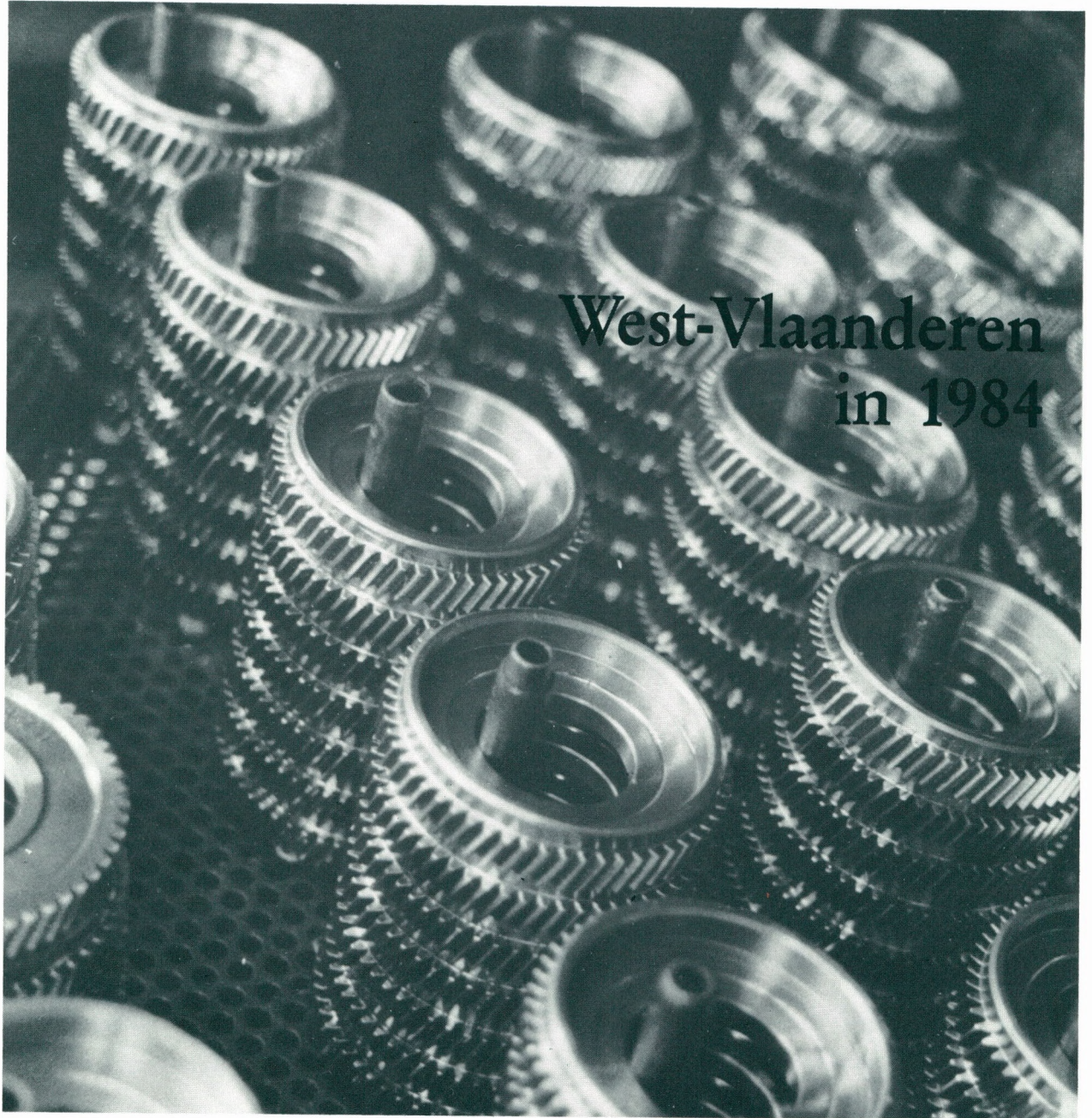

West-Vlaanderen Werkt

West-Vlaanderen
in 1984

WES

2/1985

Maart / april 1985

Tweemaandelijks tijdschrift

Verschijnt niet in juli en augustus

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijke uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

2.1985

27e Jaargang

Inhoud

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen	49
Evolutie van de economische sectoren	52
Werkloosheid, grensarbeid	64
Zeehavenverkeer en luchtvaart	81
Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken	85
Jaarverslag 1984 - GOM - West-Vlaanderen	95
Publikaties WES 1984	113
Subsidiërende bedrijven 1984	116

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

WES

Westvlaams Economisch Studiebureau

Baron Ruzettelaan 33 8320 Brugge 4
Telefoon: 050/35.84.42
Postrekening 000-0125243-16
BTW: 408.382.668

Beschermkomitee

Baron P. van Outryve d'Ydewalle,
Ere-gouverneur, Ere-voorzitter WES;
De heren H. Smislaert(†) en P. Monballyu,
Ere-voorzitters Raad van Beheer WES;
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur, Voorzitter WES;
De heer H. De fauw,
Voorzitter Raad van Beheer WES;
De heren C. Boghemans, A. Legein, H. Olivier,
A. Pieters, P. Rosseel,
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De heren R. Annoot, L. Bockstaele, G. Declercq,
P. Delafontaine, J. Pattyn, J. Theys, F. Van Damme,
N. Vanhove.

Redaktiesekretaris

De heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement: 275 fr. (BTW inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Ontwerp lay-out

Johan Mahieu, Brugge.

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk.

Foto kaft

J. Breyne, Oostkamp.

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen

Uit de gegevens die de gemeenten meedeelden aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van West-Vlaanderen kan afgeleid worden dat het bevolkingscijfer in West-Vlaanderen toegenomen is van 1.086.574 personen op 1 januari 1984 tot 1.088.656 personen op 1 januari 1985. De stijging bedraagt dus 2.082 personen en is bijna even groot als in 1983 (+2.194 personen).

Zeven van de acht Westvlaamse arrondissementen zagen hun bevolking toenemen. De aangroei was het grootst in de arrondissementen Kortrijk (+676), Brugge (+531), Veurne (+489) en Roeselare (+308). In de arrondissementen Kortrijk en Roeselare was de evolutie in 1984 beter dan in 1983. Het tegenovergestelde deed zich voor in de arrondissementen Brugge en Veurne.

De toename van het bevolkingscijfer was relatief gering in de arrondissementen Oostende (+143), Tielt (+42) en Diksmuide (+25). In het arrondissement Oostende was er een duidelijke verkleining van de aangroei, in het arrondissement Tielt was de aangroei ongeveer konstant terwijl voor het arrondissement Diksmuide, na het bevolkingsverlies in de voorbije jaren, een weliswaar kleine toename kon genoteerd worden.

Alleen in het arrondissement Ieper was er een vermindering van de bevolking (-132) die groter was dan het jaar voordien (-45).

Het bevolkingscijfer was stijgend in twee van de drie grote economische deelgebieden in West-Vlaan-

deren. Er was een toename met 1.269 personen in het gebied Brugge-Kortrijk en met 864 personen in de kustzone. In het gebied Brugge-Kortrijk is de aangroei groter geworden terwijl deze verminderde aan de Kust. De bevolking in de Westhoek blijft dalen (-51) alhoewel de terugloop sinds 1982 kleiner wordt.

De bevolking nam in 1984 toe in 39 van de 64 Westvlaamse gemeenten. De meest in het oog springende evoluties op gemeentelijk vlak zijn: Kortrijk (+518), Koksijde (+461) en Knokke-Heist (+365) enerzijds en Oostende (-189) en Brugge (-399) anderzijds.

In vergelijking met het jaar voordien is in 1984 zowel het aantal geboorten als het aantal sterfgevallen verminderd. De daling was iets minder groot bij de geboorten dan bij de sterfte. De natuurlijke bevolkingsaangroei in West-Vlaanderen bedroeg 1.477 personen in 1984 (of 1,4 per 1.000 inwoners) tegenover 1.441 personen in 1983 (1,3 per 1.000 inwoners).

Gemeten per 1.000 inwoners was de natuurlijke aangroei in 1984 het grootst in het arrondissement Roeselare (2,5) en het arrondissement Kortrijk (2,3), het enige arrondissement waar het aantal geboorten toenam. Ze was negatief in de arrondissementen Veurne (-0,4) en Oostende (-0,8). Ook voor de ganse kustzone was de natuurlijke aangroei negatief (-1,4).

In 15 Westvlaamse gemeenten werden in 1984 meer sterfgevallen dan geboorten geteld. In 10 van deze gemeenten houdt deze toestand reeds minstens twee jaar aan: Alveringem, Avelgem, Blankenberge, Dentergem,

Evolutie van de bevolking in West-Vlaanderen in 1983 en 1984

Arrondissement	Bevolking		Evolutie	
	1 jan. 1984	1 jan. 1985	1983	1984
Brugge	257.471	258.002	+ 1.047	+ 531
Diksmuide	47.268	47.293	- 170	+ 25
Ieper	104.044	103.912	- 45	- 132
Kortrijk	272.713	273.389	+ 123	+ 676
Oostende	133.788	133.931	+ 440	+ 143
Roeselare	136.984	137.292	- 8	+ 308
Tielt	84.900	84.942	+ 60	+ 42
Veurne	49.406	49.895	+ 747	+ 489
Brugge-Kortrijk	674.258	675.527	+ 902	+ 1.269
Kustzone	181.494	182.358	+ 1.492	+ 864
Westhoek (a)	230.822	230.771	- 200	- 51
West-Vlaanderen	1.086.574	1.088.656	+ 2.194	+ 2.082

(a) Omvat de arrondissementen Diksmuide, Ieper, Oostende en Veurne met uitzondering van de kustgemeenten, doch met inbegrip van de gemeente Menen.

Chapeau DATAKOR!

DATAKOR is een te Kortrijk gevestigd computer-bedrijf dat nu reeds 15 jaar actief is in de informatica-sector.

De medewerkers van DATAKOR, stuk voor stuk soft- en hardware specialisten denken mee met uw bedrijf bij het zoeken naar een optimale hardware/software combinatie. Omdat elk bedrijf anders is en andere behoeften kent, levert DATAKOR weinig standaardoplossingen.

In samenwerking met de klant maakt DATAKOR analyses van mogelijke knelpunten in uw bedrijf en gaat na welke informatie nodig is om efficiënt te kunnen werken. Wij onderzoeken hoe deze informatie te verkrijgen en het best gevisualiseerd kan worden.

Met DATAKOR software haalt U meer uit uw computer.

Dat dit geen bluff-poker is bewijst het vertrouwen dat een uitgebreide klantenkring reeds jarenlang aan DATAKOR schenkt.

U kan bij ons terecht voor consultancy, systeemanalyse, en programmatie. Kortom een full-service softwarehouse.

Wij kunnen de taak aan als U ons de kans geeft. **Wij werken uitsluitend met Hewlett-Packard hardware. Een gok minder voor U. Het kost U veel tijd en moeite om een betere partnercombinatie te vinden.**

Ik wil graag vrijblijvend vernemen wat Datakor voor mijn bedrijf kan doen.

Naam _____

Straat _____ nr. _____

Postnr. _____ Gemeente _____

Telefoon _____

Ingevuld terugsturen naar Datakor pvba. Dam 11 te 8500 Kortrijk.

Of bel dhr. Pappyn op het nummer 056/222 652.

Arrondissement	Geboorten		Sterften		Migratiesaldo		Geboorten	Sterften
	1983	1984	1983	1984	1983	1984	in 1984 per 1.000 inwoners	in 1984 per 1.000 inwoners
Brugge	3.070	2.978	2.703	2.632	+ 680	+ 185	11,5	10,2
Diksmuide	606	577	522	519	- 254	- 33	12,2	11,0
Ieper	1.409	1.246	1.221	1.169	- 233	- 209	12,0	11,2
Kortrijk	3.338	3.376	2.912	2.736	- 303	+ 36	12,3	10,0
Oostende	1.494	1.444	1.594	1.553	+ 540	+ 252	10,8	11,6
Roeselare	1.738	1.646	1.348	1.301	- 398	- 37	12,0	9,5
Tielt	1.061	1.034	958	896	- 43	- 96	12,2	10,5
Veurne	553	544	570	562	+ 764	+ 507	10,9	11,3
Brugge-Kortrijk	8.389	8.195	6.905	6.639	- 582	- 287	12,1	9,8
Kustzone	1.980	1.901	2.166	2.146	+1.678	+1.109	10,4	11,8
Westhoek	2.900	2.749	2.757	2.583	- 343	- 217	11,9	11,2
West-Vlaanderen	13.269	12.845	11.828	11.368	+ 753	+ 605	11,8	10,4

De Panne, Gistel, Knokke-Heist, Oostende, Poperinge en Zonnebeke.

In 1984 was er in West-Vlaanderen een vestigingsoverschot van 605 personen tegenover 753 in 1983. Dit vestigingsoverschot komt traditioneel vooral op rekening van de drie kustarrondissementen Veurne (+507), Oostende (+252) en Brugge (+185). Het overschot is wel verkleind in deze drie arrondissementen. Behalve in het arrondissement Tielt zijn de vertrekoverschotten van de overige arrondissementen verkleind of omgebo- gen naar een vestigingsoverschot (Kortrijk).

Het Westvlaams vestigingsoverschot is in de kust- zone terug te vinden (+1.109). Het nam echter af, net als de uitwijkingoverschotten in het gebied Brugge- Kortrijk (van -582 in 1983 tot -287 in 1984) en de Westhoek (van -343 naar -217).

In 1984 hadden 31 Westvlaamse gemeenten een vestigingsoverschot. Uitschieters waren Koksijde (+452), Kortrijk (+434) en Knokke-Heist (+433). Brugge vertoonde een belangrijk vertrekoverschot (-548).

veilig en voordelig sparen bij de NATIONALE KAS VOOR BEROEPSKREDIET

* Kasbons * Obligaties * Kapitalisatiebons * Kasbons met progressieve rentevoet

MET STAATSWAARBORG

FEDERALE KAS VOOR HET BEROEPSKREDIET cv

Koning Albertstraat 12 8500 KORTRIJK (056) 21 28 01 (5 lijnen)

Evolutie van de economische sectoren

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen, december 1982 - december 1983

De meest recente cijfers van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid betreffende het aantal bezoldigden tewerkgesteld in West-Vlaanderen dateren van 31 december 1983. Alhoewel ze ook in de sociale zekerheid opgenomen zijn, werden de personen die tewerkgesteld zijn in het Bijzonder Tijdelijk Kader en het Derde Arbeidscircuit en eigenlijk werkzoekenden zijn, in onderhavige analyse geweerd uit alle cijfers. Ter informatie kan hier vermeld worden dat hun aantal 2.428 personen beliep eind 1983 tegenover 2.497 personen eind 1982.

De bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen zou volgens de RSZ-gegevens zijn gedaald van 285.351 personen op 31 december 1982 tot 284.830 personen op 31 december 1983. Bij nadere analyse blijkt echter dat de RSZ de tewerkstelling in de chemische industrie op 31 december 1982 met ongeveer 500 personen heeft overschat. In realiteit is de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen dus ongeveer stabiel gebleven. In Vlaanderen en België nam de bezoldigde werkgelegenheid af met 0,3% en 1,1%.

Bijzonder verheugend is het feit dat de werkgelegenheid in de industrie voor het eerst sedert het begin van de crisis opnieuw toenam. Ook in de primaire en tertiaire sektor was er een aangroei van de werkgelegenheid. In deze laatste sektor was ze echter vrij gering in vergelijking met de voorgaande jaren. De evolutie was opnieuw sterk negatief in de bouwnijverheid.

De bezoldigde werkgelegenheid in de primaire sektor is relatief beperkt. Ze nam in West-Vlaanderen toe met 3,9% tegenover +4,5% in Vlaanderen en +2,5% in België.

De tewerkstelling in de Westvlaamse industrie (inclusief energie en waterhuishouding) nam met 0,3% toe. Na correctie van de evolutie in de chemische nijverheid komt men tot een aangroei met ongeveer 0,8%. In Vlaanderen en België was er nog een vermindering met 0,5% en 1,2%.

De toename komt vooral op rekening van de textielnijverheid waar 1.164 nieuwe arbeidsplaatsen gecreëerd werden of een vermeerdering met 5,6%. De tewerkstelling nam verder in een meer bescheiden mate toe in de voedingsnijverheid (+212 of +2,1%), de houtnijverheid (+107 of +0,9%), de kledingsnijverheid (+76 of +0,8%), de glasindustrie (+53 of +5,5%), de grafische nijverheid (+44 of +1,7%) en de plasticverwerkende industrie (+15 of +1%). De tewerkstelling daalde echter in de metaalnijverheid (-562 of -1,6%) en bij de vervaardiging van niet-metaalhoudende delfstoffen (-259 of -8,5%).

In de bouwnijverheid gaat de achteruitgang verder. In 1983 verdwenen 2.039 arbeidsplaatsen of 9,1% van de tewerkstelling in deze sektor. De terugloop is iets kleiner dan in Vlaanderen (-9,4%) en België (-10,6%).

De werkgelegenheid in de tertiaire sektor groeide in 1983 aan met 1.067 eenheden of 0,7%. Deze verhoging ligt tussen deze in Vlaanderen (+0,8%) en België (+0,2%). Ze is vooral terug te vinden in de maatschappelijke dienstverlenende instellingen (+964 of +9,3%), de dienstverlening aan ondernemingen en de verhuur van goederen (+573 of +9,5%) en het bank- en kredietwezen (+262 of +4,7%). De aangroei in de marktsektor werd door een deel teniet gedaan door de afname van de tewerkstelling in de kollektieve sektor: onderwijs (-572 of -1,8%) en algemeen overheidsbestuur (-439 of -2%).

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid per arrondissement, 30 juni 1982 - 30 juni 1983

De evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid per arrondissement kan alleen geanalyseerd worden op basis van de halfjaarlijkse RSZ-tellingen. De laatst beschikbare cijfers dateren van 30 juni 1983.

Globaal genomen daalde de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen van 289.477 personen op 30 juni 1982 tot 288.499 personen op 30 juni 1983. In deze cijfers zijn de tewerkgestelden in het bijzonder tijdelijk kader (BTK) en het derde arbeidscircuit (DAC) niet opgenomen. Er gingen in dit jaar dus bijna 1.000 arbeidsplaatsen of 0,3% van de tewerkstelling verloren.

De bezoldigde werkgelegenheid nam in de beschouwde periode nochtans toe in drie arrondissementen. De aangroei was zowel in absolute aantallen (+185) als relatief (+1,0%) het grootst in het arrondis-

Evolutie van het aantal bezoldigden in West-Vlaanderen, exclusief BTK en DAC, december 1973 - december 1983

	Landbouw, visserij	Industrie, energie, water	Bouw- bedrijf	Tertiaire sektor	Totaal
1973-74	+ 62	-1.180	- 69	+4.035	+2.848
1974-75	+120	-8.979	+1.477	+4.416	-2.957
1975-76	- 15	-3.013	+ 458	+4.493	+1.923
1976-77	- 44	-5.491	+1.577	+4.102	+ 144
1977-78	+ 14	-5.153	+ 356	+4.235	- 548
1978-79	+ 9	-2.317	+ 195	+3.090	+ 977
1979-80	+ 40	-2.741	-2.542	+ 616	-4.627
1980-81	+ 69	-3.708	-4.290	+2.365	-5.564
1981-82	- 98	-1.555	-2.083	+2.637	-1.099
1982-83	+106	+ 345	-2.039	+1.067	- 521

Verloop van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen, december 1982 - december 1983

	West-Vlaanderen				Index
	31 dec. 1982	31 dec. 1983	West- Vlaanderen	Het Rijk	Vlaams Gewest
Landbouw, bosbouw	1.710	1.802	105,4	102,5	104,9
Visserij	1.029	1.043	101,4	102,7	101,5
Primaire sektor	2.739	2.845	103,9	102,5	104,5
Metaalverwerkende industrie, winning en eerste verwerking metalen, fijnmechanische en optische industrie	35.483	34.921	98,4	96,8	98,6
Textielnijverheid	20.954	22.118	105,6	103,7	104,4
Houtnijverheid	11.477	11.584	100,9	98,7	99,6
Voedingsnijverheid	10.308	10.520	102,1	99,0	100,2
Kledingsnijverheid (excl. schoenen)	9.870	9.946	100,8	98,1	99,4
Vervaardiging niet-metaalhoudende delfstoffen (excl. glas)	3.054	2.795	91,5	93,9	93,0
Grafische nijverheid, uitgeverijen	2.619	2.663	101,7	99,8	101,2
Elektriciteit, gas, water	2.367	2.365	99,9	100,7	100,0
Chemische industrie, kunstmatige vezels	2.337	1.889	80,8	100,0	100,3
		(b)			
Plastiekverwerkende industrie	1.485	1.500	101,0	101,4	101,6
Drankbereiding	1.417	1.415	99,9	97,9	98,6
Glasindustrie	965	1.018	105,5	97,7	100,8
Schoennijverheid	648	643	99,2	98,4	99,2
Overige industrie	3.210	3.162	98,5	97,2	98,5
Totaal industrie, energie en water	106.194 (b)	106.539	100,3	98,2	99,5
Bouwnijverheid	22.293	20.254	90,9	89,4	90,6
Secundaire sektor	128.487 (b)	126.793	98,7	96,7	98,1
Onderwijs	30.955	30.383	98,2	98,9	96,9
Algemeen overheidsbestuur, defensie, wettelijke sociale voorziening	21.465	21.026	98,0	98,4	98,7
Vervoer en verkeer	17.017	17.164	100,9	97,0	97,7
Volksgezondheid en diergeneeskunde	14.577	14.682	100,7	103,7	105,9
Kleinhandel	13.688	13.756	100,5	100,1	101,6
Groothandel, rekuperatie, tussenpersonen in handel	12.914	12.918	100,0	99,5	100,6
Alle maatschappelijke dienstverlenende instellingen	10.354	11.318	109,3	103,3	104,0
Maaltijden, dranken- en logiesverstrekkende bedrijven	8.492	8.516	100,3	101,8	104,0
Dienstverlening aan ondernemingen, verhuur goederen	6.002	6.575	109,5	105,4	112,5
Bank- en kredietwezen	5.523	5.785	104,7	102,6	103,6
Reparatie van gebruiksgoederen en voertuigen	3.532	3.390	96,0	97,5	97,9
Persoonlijke diensten	2.672	2.610	97,7	96,3	96,6
Diensten inzake recreatie en cultuur	2.755	2.697	97,9	101,3	105,1
Overige (a)	4.179	4.372	104,6	103,9	108,1
Tertiaire sektor (a)	154.125	155.192	100,7	100,2	100,8
Algemeen Totaal (a)	285.351	284.830	99,8	98,9	99,7

(a) Exclusief tewerkgestelden in het Bijzonder Tijdelijk Kader en het Derde Arbeidscircuit.

(b) Er is rekening te houden met een overschatting in de chemische industrie van circa 500 personen in 1982.

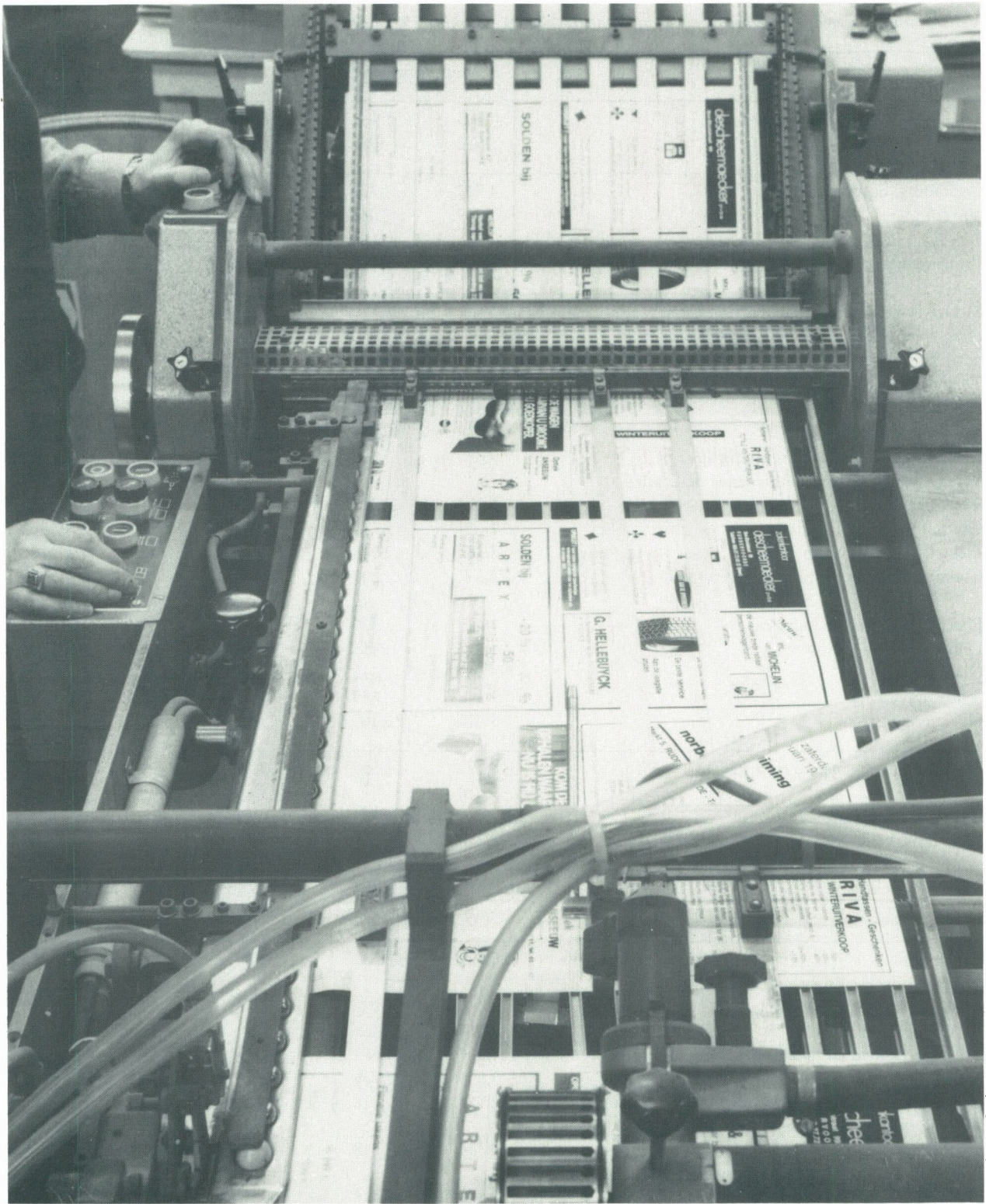

Foto J. Breynne, Coastkamp

*Evolutie van het totaal aantal bezoldigden,
30 juni 1982 - 30 juni 1983
(exclusief Bijzonder Tijdelijk Kader + Derde Arbeidscircuit)*

Arrondissement	1982	1983	Evolutie Abs. c.	Evolutie %
Brugge	75.279	75.152	- 127	-0,2
Diksmuide	7.744	7.708	- 36	-0,5
Ieper	21.001	21.040	+ 39	+0,2
Kortrijk	82.331	82.078	-253	-0,3
Oostende	32.038	31.244	-794	-2,5
Roeselare	39.754	39.705	- 49	-0,1
Tielt	19.366	19.551	+185	+1,0
Veurne	11.964	12.021	+ 57	+0,5
West-Vlaanderen	289.477	288.499	-978	-0,3

sement Tielt. Verder werd nog een kleine toename genoteerd voor de arrondissementen Veurne (+57 of +0,5%) en Ieper (+39 of +0,2%).

De tewerkstelling nam af in de overige arrondissementen. In vier van de vijf arrondissementen was de terugval beperkt tot 0,1% à 0,5% van de tewerkstelling. Alleen in het arrondissement Oostende werd een forse terugloop waargenomen. De werkgelegenheid nam er af met 794 eenheden of 2,5%.

Op provinciaal niveau moet het verlies aan arbeidsplaatsen vooral in de bouwsector (-7,8%) gesitueerd worden en minder in de industrie (-0,4%). De negatieve evolutie in deze sectoren werd nog enigszins getemperd door de toename van de tewerkstelling in de handel en dienstensektoren (+0,8%).

De tewerkstelling in de bouwnijverheid liep sterk terug in 6 arrondissementen. De daling bedroeg ongeveer 14% in de arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide en circa 9% in de arrondissementen Ieper, Kortrijk en Tielt. De vermindering was van een beperkter omvang in het arrondissement Brugge (-5%), terwijl er in het arrondissement Roeselare een minieme stijging (+0,3%) waar te nemen was.

Vier arrondissementen zagen hun tewerkstelling in de industrie nog toenemen: Diksmuide (+6,1%), Tielt (+3,1%), Ieper (+2,2%) en Veurne (+0,8%). In het arrondissement Diksmuide was de toename gespreid over de voedings- (+68) en textielnijverheid (+67). In het arrondissement Tielt was de aangroei vooral in de textielnijverheid (+240) terug te vinden en in het arrondissement Ieper vooral in de konfektienijverheid (+123). In het arrondissement Veurne was er geen echte uitschieter.

De terugval van de industriële werkgelegenheid in de overige arrondissementen die 1,1% tot 3,4% bedroeg, deed zich vooral voor in de metaalnijverheid (Brugge -272, Roeselare -191, Kortrijk -165 en Oostende -94). Voorts was er in het arrondissement Kortrijk nog een belangrijke daling van de werkgelegenheid in de houtnijverheid (-331) en in de keramische nijverheid (-154).

In de tertiaire sektor was de evolutie overwegend positief. Zes arrondissementen kenden een aangroei van de tewerkstelling die schommelde tussen 0,7% en 2,0%. In absolute cijfers werd de grootste toename vastgesteld in de arrondissementen Kortrijk en Brugge. Het eerstgenoemde arrondissement kende vooral een toename van de tewerkstelling in de sectoren dienstverlening aan ondernemingen en verhuur van goederen (+323), maatschappelijke dienstverlenende instellingen (+298) en diensten inzake recreatie en cultuur (+120). De verhoging van de tertiaire tewerkstelling in het arrondissement Brugge is vooral gesitueerd in de sectoren dienstverlening aan ondernemingen en verhuur van goederen (+178), vervoer en verkeer (+141) en maatschappelijk dienstverlenende instellingen (+137).

Twee arrondissementen zagen hun tewerkstelling in de tertiaire sektor afnemen: Diksmuide (-0,7%) en Oostende (-1,4%). De werkgelegenheidsevolutie was over de ganse lijn negatief in het arrondissement Oostende. Het werkgelegenheidsverlies in de tertiaire sektor deed er zich vooral voor in de sectoren vervoer en verkeer (-170) en overige diensten (-138).

*Evolutie van het totaal aantal bezoldigden naar sektor, 30 juni 1982 - 30 juni 1983
(exclusief het Bijzonder Tijdelijk Kader + Derde Arbeidscircuit)*

Arrondissement	Industrie en energie		Bouw		Handel en diensten		Totaal (a)	
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	%
Brugge	-255	-1,2	- 296	- 5,0	+ 405	+0,9	- 127	-0,2
Diksmuide	+147	+6,1	- 147	-13,8	- 31	-0,7	- 36	-0,5
Ieper	+165	+2,2	- 244	- 9,7	+ 114	+1,1	+ 39	+0,2
Kortrijk	-457	-1,2	- 552	- 9,2	+746	+2,0	-253	-0,3
Oostende	-153	-3,4	- 306	-14,2	- 351	-1,4	-794	-2,5
Roeselare	-218	-1,1	+ 10	+ 0,3	+ 139	+0,8	- 49	-0,1
Tielt	+316	+3,1	- 189	- 9,2	+ 48	+0,7	+185	+1,0
Veurne	+ 16	+0,8	- 124	-14,0	+ 169	+1,9	+ 57	+0,5
West-Vlaanderen	-439	-0,4	-1.848	- 7,8	+1.239	+0,8	-978	-0,3

(a) Inclusief primaire sektor (landbouw, visserij).

Enquête over de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen in 1984

Door de GOM - West-Vlaanderen werd een enquête georganiseerd ten einde de evolutie na te gaan van de bezoldigde werkgelegenheid in de Westvlaamse industriële bedrijven met minstens 20 personeelsleden. De evolutie heeft betrekking op de periode november 1983 - november 1984.

Bij de enquête was een belangrijk deel van de Westvlaamse industrie betrokken. De tewerkstelling in de geënquêteerde bedrijven bedroeg circa 72.800 personen eind november 1983. Dit komt neer op ongeveer 80% van de werkgelegenheid in de Westvlaamse industriële ondernemingen met 20 of meer werknemers en op ongeveer 70% van de totale industriële werkgelegenheid in West-Vlaanderen (industrie exclusief productie en distributie van elektriciteit, gas en water en exclusief de bouwnijverheid).

Vertrekkend van deze enquêteresultaten werd een raming gemaakt van de evolutie van de tewerkstelling in de ganse Westvlaamse industrie. Er werd rekening gehouden met het verlies aan arbeidsplaatsen ten gevolge van de sluiting van een aantal ondernemingen.

Volgens deze berekening is de industriële werkgelegenheid in West-Vlaanderen in 1984 verminderd met ongeveer 800 eenheden of 0,8%.

Van de 5 grote nijverheidstakken in West-Vlaanderen kon alleen de textielnijverheid zijn tewerkstelling verhogen. De toename had betrekking op circa 200 personen of 0,9%. De terugloop van de werkgelegenheid was relatief beperkt in de metaalnijverheid (-300 personen of -0,9%) en in de voedingsnijverheid was er een stabilisering. In de konfektienijverheid verdwenen 1,4% van de arbeidsplaatsen (-150) terwijl de grootste daling gesitueerd was in de houtnijverheid (-400 personen of -3,6%). Tenslotte kan nog vermeld worden dat de tewerkstelling in de keramische nijverheid in 1984 nagenoeg stabiel bleef.

Alleen in het arrondissement Tielt was er in 1984 een noemenswaardige toename van de industriële tewerkstelling. De stijging bedroeg 100 personen of 0,9% en was volledig in de textielnijverheid gesitueerd. In de arrondissementen Brugge, Diksmuide, Oostende en Veurne was er praktisch een status-quo. Een daling deed zich voor in de arrondissementen Kortrijk (-300 of -0,8%), Roeselare (-300 of -1,6%) en Ieper (-250 of 3,3%).

Er kan hier ook gewezen worden op bepaalde successen van Westvlaamse industriële bedrijven die een Oscar voor de export behaalden of een andere onderscheiding.

Ieder jaar behoren Westvlaamse bedrijven tot de bekroonden bij de uitreiking van de Oscars voor de export. Op de vijftien Oscars werden er vier uitgereikt aan Westvlaamse ondernemingen.

Aan Vandekerckhove nv uit Roeselare werd een Oscar toegekend in de reeks uitrustingsgoederen, voor Deltex nv Deerlijk en Strovi nv Brugge in de reeks verbruiksgoederen en voor Pieters nv Brugge in de reeks land- en tuinbouw en visserijproducten.

De bedrijvigheid van Vandekerckhove nv ligt op drie vlakken: de engineering en de productie van bedrijfsklare fabrieken voor het winnen van palmolie

enerzijds en van proteïnen en dierlijk vet uit slachtafval anderzijds en de productie van vuilniswagens, veegmachines en ruimwagens. Het exportaandeel van de gezamenlijke productie bedraagt circa 90%.

Deltex nv is een toonaangevend konfektiebedrijf gespecialiseerd in dames- en kinderkledij. In 1984 werd 70% van de productie geëxporteerd naar de omliggende Europese landen alsmede Canada en Zuid-Afrika. Voor 1985 heeft Deltex als oogmerk de markt van de Verenigde Staten genomen. Een degelijke klantendienst en een evenwichtige verhouding kwaliteit/prijs tekenen mede de verantwoordelijkheid voor het ruime succes van de Deltexproducten over de grenzen.

Het bedrijf Pieters is gespecialiseerd in het invriezen en bereiden van vis- en visspecialiteiten, en in de distributie hiervan. Sinds 1981 wordt de exportmarkt bewerkt, wat voor 1984 leidde tot een export van 18% van de omzet. De diepgevrozen producten worden geëxporteerd naar de andere EG-landen en ook naar de USA en Japan.

De firma Strovi, vleesverwerkend bedrijf, is gespecialiseerd in gerookte hammen en rundstongen en in fijne charcuterie. De export welke in 1984 83% van het zakencijfer beliep, gaat hoofdzakelijk naar Nederland, Duitsland, Italië, Spanje en Frankrijk.

De vleeswarenfabriek FAG uit Oostende behaalde in Frankrijk twee gouden medailles en een internationale beker voor haar nieuwe pasteikreaties.

Structuplas Deprez, Izegem, kunststofverwerkend bedrijf, ontving de 2de prijs van België in de prijskamp 'Technische structuur uit kunststof' ingericht door Plastecbel.

Resultaten van de expansiewetgeving

Uit de gegevens over de toepassing van de expansiewetten van 1959 en 1970, vrijgegeven door de Vlaamse Regering, blijkt dat de investeringen in West-Vlaanderen in stijgende lijn gaan. Deze positieve evolutie is reeds merkbaar vanaf 1981 (zie tabel).

	Investerings in West-Vlaanderen (in miljoen fr.)	Aandeel in het Vlaamse Gewest
1981	4.720	9,9%
1982	6.258	12,2%
1983	6.295	10,2%
1984	7.576	10,1%

Gemiddeld over deze 4 jaar bereikt West-Vlaanderen een aandeel van 10,5% van de bedrijfsinvesteringen in het Vlaamse Gewest. Het betreft hier niet de uitgevoerde investeringen maar wel de investeringsdossiers waarvoor steun werd toegekend in het kader van de expansiewetgeving van 17 juli 1959 en 30 december 1970.

Deze gunstige evolutie is eveneens in gans het Vlaamse Gewest te vinden gezien het investeringsniveau steeg van 47,4 miljard fr. in 1981 tot 75,1 miljard fr. in 1984.

Ten einde een volledig overzicht te hebben moeten bij de vermelde cijfers nog de investeringen in het kader

van de KMO-wetgeving van 4 augustus 1978 gevoegd worden. Deze bedroegen voor gans het Vlaamse Gewest in 1984 33 miljard fr. Er zijn geen gegevens per provincie beschikbaar.

Zelfstandigen

West-Vlaanderen telde in 1983 bijna 65.000 personen die onderworpen waren aan het sociaal statuut der zelfstandigen op grond van een activiteit die als hoofdberoep werd uitgeoefend. In vergelijking met 1982 is het aantal zelfstandigen met bijna 400 personen of 0,6% toegenomen. In België is het aantal zelfstandigen met slechts 0,2% vermeerderd.

De toename van het aantal zelfstandigen in onze provincie komt net als in het ganse land uitsluitend op rekening van de vrouwen (+2,7%). Bij de mannen was een lichte achteruitgang merkbaar (-0,2%).

De stijging van het aantal vrouwelijke zelfstandigen situeerde zich vooral in de handel en onder de vrije beroepen.

In beide categorieën was er ook een toename van het aantal mannelijke zelfstandigen merkbaar die echter teniet gedaan werd door de daling in de nijverheid en de landbouw.

Het aantal helpers en helpsters¹ is in West-Vlaanderen met bijna 500 personen toegenomen tot 16.224 in 1983. Deze stijging met 3,1% ligt boven de toename in België (+1,8%). Ze was groter bij de mannen (+3,2%) dan bij de vrouwen (+1,8%). De aangroei van het aantal mannelijke helpers was vooral in de landbouw en in zekere mate ook in de nijverheid en de handel terug te vinden.

Het aantal personen met een zelfstandige bezigheid als bijberoep is in West-Vlaanderen verder toegenomen met 4,2% tot 6.162 personen. Deze aangroei is iets kleiner dan in België (+4,6%) en eerder bij de vrouwen (+19,2%) dan bij de mannen (+1,7%) te lokaliseren.

(1) Talrijke helpsters zijn niet onderworpen aan het statuut der zelfstandigen en helpers.

Evolutie van het aantal zelfstandigen (hoofdberoep) en helpers in West-Vlaanderen, 1982-83

	Zelfstandigen (hoofdberoep)						Helpers	
	Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen	
	1982	1983	1982	1983	1982	1983	1982	1983
Landbouw	9.445	9.141	1.775	1.716	6.883	7.118	475	450
Visserij	231	232	49	56	17	16	3	2
Nijverheid (a)	14.418	14.075	1.821	1.846	3.553	3.658	283	312
Handel (b)	14.734	15.006	10.308	10.609	2.833	2.938	880	910
Vrije beroepen	4.602	4.871	875	1.075	162	167	69	81
Diensten	2.026	2.122	2.002	2.047	344	349	103	98
Diverse	1.745	1.670	554	506	115	111	21	14
Totaal	47.201	47.117	17.384	17.855	13.907	14.357	1.834	1.867

Bron: Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen.

(a) Inclusief bouw en transport.

(b) Inclusief banken, verzekeringen, tussenhhandel, horeca, vermakelijkheidsbedrijven, foorkramers.

Land- en tuinbouw

De meest recente gegevens over dit deel van de primaire sektor zijn afkomstig van de land- en tuinbouwteiling van 15 mei 1983.

Bestendig tewerkgesteld in de land- en tuinbouw, 15 mei 1982 - 15 mei 1983

	West-Vlaanderen		Index (1982 = 100)	
	1982	1983	West-Vlaanderen	Het Rijk
Mannen	16.144	16.275	100,8	99,6
Bedrijfshoofden	13.801	13.666	99,0	98,3
Gezinsleden (a)	1.727	1.805	104,5	105,0
Andere	616	804	130,5	106,2
Vrouwen	3.337	3.655	109,5	99,1
Bedrijfshoofden	1.359	1.353	99,6	97,5
Gezinsleden (a)	1.804	2.093	116,0	99,5
Andere	174	209	120,1	116,8
Totaal	19.481	19.930	102,3	99,5

(a) Al dan niet bezoldigd.

Het aantal land- en tuinbouwexploitaties in West-Vlaanderen, inclusief niet-beroepsproducenten, ondernemers van land- en tuinbouwwerken en koöperatieve verenigingen, liep verder terug van 19.369 in 1982 tot 19.114 in 1983. De daling met 1,3% is geringer dan in gans België (-2,2%). West-Vlaanderen telt 18,3% van het aantal land- en tuinbouwexploitaties in België.

Volgens de telling van 15 mei 1983 waren er in de Westvlaamse land- en tuinbouwbedrijven 19.930 personen bestendig tewerkgesteld. In West-Vlaanderen nam het aantal mannelijke en vrouwelijke bestendig tewerkgestelden toe met respectievelijk 0,8% en 9,5%. In het Rijk was er een daling met 0,4% en 0,9%. Zowel bij de

	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen		Teeltpatroon 1983 Procentuele verdeling		Aandeel van W.-Vl. in het Rijk
	1982	1983	West-Vl.	Het Rijk	
Weiden en grasland	92.764	92.892	43,9	49,4	13,5
Graangewassen	47.181	50.475	23,8	26,9	13,5
Nijverheidsgewassen	23.045	18.534	8,8	8,8	15,1
Aardappelen	16.205	15.422	7,3	2,5	44,7
Groenvoedergewassen	15.127	17.248	8,1	8,1	15,3
Groenteteelt in open lucht	11.522	9.820	4,6	1,8	39,8
Wortel- en knolgewassen	5.692	5.173	2,4	1,1	33,1
Droog geoogste peulvruchten	841	602	0,3	0,1	41,9
Pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop	403	509	0,2	0,1	26,5
Fruitteelt	297	270	0,1	0,8	2,4
Bomen en heesters	261	278	0,1	0,2	10,9
Glasteelt	257	270	0,1	0,1	14,9
Andere	177	195	0,1	0,1	13,8
Totaal	213.772	211.688	100,0	100,0	15,2
Tuinbouw voor het gezin	134	117			13,4
Teeltvrij gelaten grond	383	1.799			21,7
Totaal	214.289	213.604			15,3

mannen als bij de vrouwen was er in deze provincie een daling van het aantal bedrijfshoofden. Het aantal meewerkende gezinsleden en andere helpers en helpsters die vreemd zijn aan het gezin van de land- en tuinbouwers nam echter toe. De tellingsgegevens betreffende de helpsters blijken weinig betrouwbaar te zijn.

De beschikbare kultuurgrond in West-Vlaanderen is tussen 1982 en 1983 afgenomen met 0,3% tot in totaal 213.604 ha.

Het teeltpatroon onderging in dezelfde periode een aantal wijzigingen. Een kleinere oppervlakte werd voorbehouden voor de teelt van nijverheidsgewassen (-19,6%), de groenteteelt in open lucht (-14,8%), de wortel- en knolgewassen (-9,1%) en de aardappelteelt (-4,8%). Daarentegen nam het areaal toe bestemd voor de graangewassen (+7,0%) en de groenvoedergewassen (+14,0%). Bij de groenteteelt in open lucht (-1.702 ha) situeerde de daling zich bij de groenten bestemd voor de inmaaknijverheid (-1.054 ha) en de schorseneren (-628 ha). Ongeacht deze verschuivingen blijft West-Vlaanderen relatief sterk gespecialiseerd in de teelt van aardappelen, droog geoogste peulvruchten, groenten en wortel- en knolgewassen.

De Westvlaamse varkensstapel is na een daling in 1982 opnieuw aangegroeid in 1983. Ze bestond toen uit 2.648.842 stuks, wat een verhoging met 6,1% inhoudt. In het Rijk was er in dezelfde periode een toename met 5,4%. West-Vlaanderen heeft 49,8% van de Belgische varkensstapel binnen zijn grenzen.

De Westvlaamse rundveestapel is in 1983 met 2,5% toegenomen tot 529.557 stuks. De toename is opnieuw iets groter dan in België (+2,0%) zodat het aandeel van West-Vlaanderen verder opgelopen is tot 17,2%.

De Westvlaamse pluimveestapel is, na enkele jaren na elkaar verminderd te zijn, opnieuw toegenomen. Het aantal leghennen groeide aan met 1,9% tot 3.113.107 stuks en het aantal vleeskippen met 3,9% tot 2.681.978 stuks. In België was de evolutie respectievelijk -1,0% en +5,0%.

Tenslotte kan nog vermeld worden dat tussen 15 mei 1982 en 15 mei 1983 in West-Vlaanderen 24 nieuwe of grondig verbouwde bedrijfswoningen in gebruik genomen werden tegen in totaal 158 in gans België.

Zeevisserij

Op het einde van 1984 waren er volgens het Bestuur van het Zeewezen 191 bemande vaartuigen, wat een toename met 4 eenheden betekent tegenover 1983. Ook het totaal aantal vaartuigen steeg van 201 in 1983 tot 202 in 1984, waarmee de totale vlootomvang net boven de 200 eenheden blijkt te stabilizeren. In Zeebrugge en Blankenberge bleef het aantal vaartuigen konstant; in Oostende daalde het aantal vaartuigen met 1 eenheid, en in Nieuwpoort was er een toename met 2 schepen.

De nieuwe slooppremieregeling (KB 20 juni 1984) veroorzaakte een relatief sterke daling van de vlootomvang, die echter gekompenseerd werd door uitzonderlijk veel nieuwbouw in 1984. In totaal werden 12 nieuwe eenheden aan de vloot toegevoegd, waarvan 8 te Zeebrugge alleen al. Voor de komende achttien maanden staan nog zowat twintig nieuwe eenheden op de orderboeken van de verschillende scheepswerven.

Het globaal aantal aangemonsterde zeelieden vertoonde een lichte daling van 889 in 1983 tot 887 in 1984. Dit is de resultante van een afname in Oostende

Foto H. Maertens, Brugge

Toestand van de visserijvloot, 1983-84 (toestand 31 december 1984)

	Aantal vaartuigen				Aangemonsterde zeelieden		Bruto-tonnenmaat		Drijfkracht PK	
	Totaal		Bemand		1983	1984	1983	1984	1983	1984
	1983	1984	1983	1984						
Zeebrugge	98	98	92	94	464	466	12.241	12.576	54.698	56.398
Oostende	73	72	67	67	300	291	7.527	7.209	27.890	27.318
Nieuwpoort	28	30	26	28	115	120	2.274	2.391	9.161	9.781
Blankenberge	2	2	2	2	10	10	240	240	1.035	1.035
Totaal	201	202	187	191	889	887	22.282	22.416	92.784	94.532

Bron: Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

Aanvoer van visserijproducten in Belgische havens, 1983-84

	Door Belgische vaartuigen				Door vreemde vaartuigen			
	Hoeveelheid in ton		Waarde in miljoen fr.		Hoeveelheid in ton		Waarde in miljoen fr.	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Zeebrugge	17.024	17.353	1.344,9	1.398,2	40	10	3,3	0,7
Oostende	19.458	18.217	889,6	922,3	458	331	25,0	22,5
Nieuwpoort	1.250	1.525	83,3	100,7	10	3	1,7	0,3
Totaal	37.732	37.095	2.317,8	2.421,2	508	344	30,0	23,5

Bron: Dienst voor de Zeevisserij.

(-7) en een toename in Zeebrugge (+2) en Nieuwpoort (+5). De aanhoudende stijging van zowel bruto tonnenmaat als drijfkracht heeft zich verder doorgezet in 1984. De bruto tonnenmaat steeg van 22.282 BT tot 22.416 BT, dit is een lichte toename met 0,6%. De toename van het motorvermogen bedroeg 1,9%, namelijk van 92.784 PK tot 94.532 PK.

Volgens de Dienst voor de Zeevisserij bedroeg de aanvoer van vis door Belgische vaartuigen in Belgische havens 37.095 ton in 1984 tegenover 37.732 ton in 1983, dit is een lichte daling met 1,7%. De aanvoer situeert zich hiermee op een niveau dat nog steeds 13% boven het niveau van 1980 ligt, toen slechts een aanvoer van 32.763 ton werd genoteerd. De globale daling in 1984 situeerde zich uitsluitend in de haven van Oostende (-6,4%), waar de besomming niettemin steeg.

De aanvoer door vreemde vaartuigen nam in alle havens af, en bedroeg nog slechts 344 ton in 1984, tegenover bijvoorbeeld 2.117 ton in 1975.

De globale besomming van de aanvoer in Belgische havens door Belgische vissers bedroeg 2.421,2 miljoen fr. in 1984, tegenover 2.317,8 miljoen fr. in 1983. Dit is een toename met 4,5% in weerwil van de daling van de aanvoer. De gemiddelde prijs van de vis liep daardoor op van 61,4 fr./kg in 1983 tot 65,3 fr./kg in 1984, dit is een relatief matige toename met 6,4%.

In Zeebrugge steeg de besomming met 4,0%, wat voor ongeveer de helft is toe te schrijven aan de verhoogde aanvoer in deze haven, en voor de andere helft

aan de stijging van de gemiddelde visprijzen in deze haven van 79,0 fr./kg in 1983 tot 80,6 fr./kg in 1984. In de haven van Oostende nam de besomming toe met 3,7%, wat uitsluitend is toe te schrijven aan de stijging van de visprijzen: van 45,7 fr./kg in 1983 tot 50,6 fr./kg in 1984, dit is een toename met 10,7%. De relatief sterke toename van de besomming in de haven van Nieuwpoort (+20,9%) is daarentegen uitsluitend een gevolg van de gestegen aanvoer aldaar; de gemiddelde visprijs bleef er immers nagenoeg konstant (66,0 fr./kg tegenover 66,6 fr./kg in 1983).

Verloop van het toeristisch seizoen 1984

Na een reeks van opmerkelijke suksesjaren was de Kust en zijn Achterland in 1984, voor het eerst sinds 1979, aan een minder geslaagd toeristisch seizoen toe.

De definitieve index Kust en Achterland van het Westvlaams Economisch Studiebureau bedraagt voor het globale seizoen 96,0 (basis 1983 = 100). Dit betekent dat de toeristische activiteit in 1983 met 4,0% is teruggelopen in vergelijking met het voorgaande seizoen.

Gesteund door de relatief gunstige prijsverhouding ten opzichte van het buitenland en onder invloed van de economische crisis had de Kust in de periode 1979-83 een aanzienlijke vooruitgang geboekt, ondanks het feit dat het totaal aantal vakanties van Belgen lichtjes terugliep.

Het minder goede seizoen 1984 aan de Kust werd in

Foto J. Brojny, Oostkamp

Rodenbach

en

Rodenbach Grand Cru

Een naam! Een reputatie! Een traditie!

Brouwerij RODENBACH nv
8800 Roeselare
(051) 22 34 00

c.v. West - Vlaamsche
Elektriciteitsmaatschappij

Intercommunale vereniging voor:
Elektriciteit
Aardgas
Kabeltelevisie

Hoogstraat 41
8000 Brugge
tel. 050 / 33 79 51

sommige kringen onmiddellijk in verband gebracht met te hoge prijsstijgingen. Deze stelling lijkt niet gewettigd.

Uit het WES-prijsindexcijfer voor de Kust, gebaseerd op een totaal van circa 6.000 prijsopnames van een zeer uiteenlopend pakket van goederen en diensten (gaande van logies naar een koffie of pils), is gebleken dat het gemiddeld prijsniveau aan de Kust in 1984 6,3% hoger lag in vergelijking met vorig jaar. Dit is iets lager dan de stijging van het indexcijfer der consumptieprijzen in België (+6,8%) over dezelfde periode.

Uit een recent WES-onderzoek (oktober 1984) is gebleken dat het marktaandeel van de Belgische Kust in het aantal vakanties van de Belgen nog verder is toegenomen tussen 1982 en 1984. Daarentegen is de totale vakantiemarkt aan het inkrimpen; met andere woorden het aantal Belgen dat met vakantie gaat neemt af en de verblijfsduur van deze vakanties daalt.

De terugloop van de Kust in 1984 is dus niet specifiek, maar het gevolg van de negatieve ontwikkeling van de totale Belgische vakantiemarkt. Bovendien was het minder goede weer in 1984 een bijkomende negatieve faktor.

De globale terugloop aan de Kust vindt men in elke periode van het toeristisch seizoen terug, alhoewel iets meer uitgesproken in het voor- en naseizoen dan tijdens het hoogseizoen:

voorseizoen (mei-juni)	: -5,5%
juli	: -2,6%
augustus	: -3,5%
september	: -3,6%

Bij het analyseren van de diverse deelposten gaat de aandacht in de eerste plaats uit naar de logiesvormen. Over het gehele seizoen genomen werd voor de drie belangrijkste logiesvormen, namelijk de appartements- en villaverhuur (-5,5%), het kampeerwezen (-8,4%) en de hotellerie (-6,0%) een terugloop van de activiteit genoteerd. Daarentegen boekten de inrichtingen voor sociaal toerisme een kleine winst (+1,3%).

Van de overige deelposten van de toeristische index bleven er een viertal (pechverhelping +1,3%, de benzineverkoop +6,2%, het museumbezoek +5,4% en de verstrekte inlichtingen door de diensten voor toerisme aan de Kust +3,6%) boven het peil van vorig jaar.

Alle overige deelposten bleken negatief gestemd. Voor deze werden de volgende resultaatcijfers genoteerd: het zwembadenbezoek (-0,7%), het telefoonverkeer (-1,3%), de toeristische activiteit te Brugge (-2,5%), de dagbladenverkoop (-3,2%), het waterverbruik (-3,5%), het postverkeer (-4,1%), aantal bezoekers aan ontspanningsparken (-5,6%), het aantal verkeersongevallen (-6,4%), het aanbod van vreemde deviezen (-7,8%), de reizigerstrafiek bij de NMBS (-8,1%), de patiëntenopname in kustziekenhuizen (-9,3%) en de reizigerstrafiek bij de NMVB (-12%).

Draadwerkelijke bijdrage tot de economie

Bekaert houdt van aanpakken. Al meer dan 100 jaar. Volgens een strategie die een succesformule is geworden. De resultaten liegen er niet om.

Bekaert is 's werelds grootste onafhankelijke producent van staaldraad en staaldraadprodukten. Gecommercialiseerd in meer dan 150 landen. Met 18.000 mensen aan de slag in 14 landen, produceren 40 Bekaert-

fabrieken jaarlijks 1 miljoen ton. Goed voor 60 miljoen km draad of 15.000 maal de omtrek van de aarde.

Rentabiliteit is – naast diversifiëring en internationalisering – één van de krachtlijnen van onze toekomststrategie. Niet enkel om ons industrieel voortbestaan veilig te stellen. Maar net zo goed als fundament van een sociale politiek in de geest van onze bedrijfstraditie. Wat meteen ook de beste waarborg voor werkgelegenheid betekent.

BEKAERT

N.V. BEKAERT S.A.
Groepsdirectie
Pres. Kennedypark 18
B-8500 KORTRIJK (België)
Tel.: 056 / 23 05 11
Telex: 85671 bekaz b

Werkloosheid, grensarbeid

Inleiding

De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) onderscheidt diverse categorieën van werkzoekenden. In onderhavige ontleding zullen de volgende categorieën onder het verzamelwoord 'werkzoekenden' worden opgenomen: uitkeringsgerechtigde volledig werklozen; door de overheid tewerkgestelde werklozen; andere verplicht ingeschreven werkzoekenden; niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden; tewerkgestelden in het Bijzonder Tijdelijk Kader (BTK) en tewerkgestelden in het Derde Arbeidscircuit (DAC).

De werkende vrij ingeschreven werkzoekenden worden buiten beschouwing gelaten, daar het personen betreft die op de teldatum een betrekking hadden.

De jongeren die in toepassing van de wet van 30 maart 1976 (gewijzigd bij de wet van 22 december 1977 en bij KB van 24 maart 1982) een stage vervullen, worden niet bij de werkzoekenden geteld; op te merken valt dat het hier een verplichting tot indienstneming van jongeren betreft en dat nagenoeg 40 à 50% van de jongeren die, eventueel na verlenging, hun stage beëindigen in de privé-sektor, nadien in dienst worden genomen.

De gegevens moeten in het algemeen met de nodige omzichtigheid worden benaderd. Onder 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden' komt een stijgend aantal werknemers voor met een onvolledige dienstbetrekking (zie verder); deze categorie omvat ook gedeeltelijk werklozen na een bepaalde periode van werkloosheid, gesanctioneerde werklozen en andere. Jongeren die als werkzoekende worden ingeschreven en hun wachttijd vervullen, doen niet steeds melding van het vinden van een betrekking en worden soms nog als 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden' geregistreerd ook al zijn zij inmiddels aan het werk. Naar blijkt zou het bestand van de tewerkgestelden in het BTK niet nauwkeurig kunnen bijgehouden worden (niet gemelde uitdienststredingen).

Het uitblijven van de resultaten van de Volkstelling van 1 maart 1981, maakt het moeilijk om een akkuraat beeld te bekomen van de omvang van de beroepsbevolking en derhalve van de werkloosheidsdruk. We zijn dan ook aangewezen op ramingen.

Daartoe werden op basis van de 'enquête naar de arbeidskrachten 1981' aangevuld met gegevens over werkzoekenden, de aktiviteitsgraden per leeftijdsklasse berekend en toegepast op de reële bevolkingcijfers per 1 maart 1981¹. De werkloosheidsgraden die hierna worden verstrekt zijn telkens uitgedrukt ten opzichte van de aldus berekende beroepsbevolking.

Met nadruk wordt erop gewezen dat deze werkloosheidsgraden met de nodige omzichtigheid moeten

worden gehanteerd, gezien ze berekend werden ten aanzien van de geraamde beroepsbevolking. Deze opmerking geldt vooral ten opzichte van de werkloosheidsgraden voor de vrouwen, gelet op de verdere stijging van de participatiegraden. Naarmate de geografische entiteit kleiner wordt is de betrouwbaarheidsgraad ook geringer.

Analyse op basis van maandgemiddelden (niet seizoengezuiverd)

A. Algemeen overzicht West-Vlaanderen

In West-Vlaanderen steeg het maandgemiddelde van het aantal werkzoekenden van 66.408 in 1983 tot 68.920 in 1984, dit is een aangroei met 3,8%.

Het stijgingspercentage in West-Vlaanderen is lager dan dit voor België in zijn geheel (+6,4%) en dit voor Vlaanderen (+5,3%). Dit is vrijwel uitsluitend toe te schrijven aan de evolutie van de mannelijke werkloosheid in West-Vlaanderen. Deze vertoonde voor het eerst sinds jaren een daling (-1,6%), terwijl in Vlaanderen en in het Rijk andermaal een toename werd genoteerd met respectievelijk 1,3% en 3,5%. De toename bij de vrouwen in West-Vlaanderen (+8,4%) situeert zich tussen het betreffende stijgingspercentage voor Vlaanderen (+8,3%) en voor het Rijk (+8,7%).

Het aandeel van West-Vlaanderen in de totale mannelijke werkloosheid in Vlaanderen is daardoor afgenomen van 18,5% tot 18,0%; dit staat tegenover een aandeel van 19,0% in de Vlaamse mannelijke beroepsbevolking. Bij de vrouwen bleef het aandeel in Vlaanderen konstant op 16,5%, dit is nog steeds ruimschoots onder het aandeel in de beroepsbevolking (19,0%).

Ook in vergelijking met het Rijk telt West-Vlaanderen relatief minder werkzoekenden, zowel bij de mannen als bij de vrouwen. Het aandeel in het Rijk daalde bij de mannen van 10,0% tot 9,5% en bleef konstant bij de vrouwen (9,5%), en blijft dus onder het aandeel in de beroepsbevolking (11,2% bij de mannen, 10,5% bij de vrouwen).

Gewezen kan worden op het relatief grote aandeel van West-Vlaanderen in de categorieën 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden' en 'tewerkgestelden in het Derde Arbeidscircuit' in het geheel van het Rijk. Tegenover een globaal werkloosheidsaandeel van 9,5%, noteert West-Vlaanderen een aandeel in vermelde categorieën van respectievelijk 11,0%, 10,7%. Het aan-

(1) De 'enquête naar de arbeidskrachten 1981' is een steekproef 1/65 op de bestanden van de Volkstelling van 1 maart 1981, en verstrekt informatie over de werkende beroepsbevolking.

Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1983-84 (maandgemiddelden)

Kategorie van werkzoekenden	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	23.158	22.014	25.013	24.979	48.171	46.993
Door de overheid tewerkgestelde werklozen	1.608	1.583	857	977	2.465	2.560
Andere verplicht ingeschreven werkzoekenden	3.935	4.263	6.994	9.418	10.929	13.681
Niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden	1.065	866	1.411	1.310	2.476	2.176
Tewerkgestelden in het BTK	734	656	873	756	1.607	1.412
Tewerkgestelden in het DAC	294	925	466	1.173	760	2.098
Totaal werkzoekenden West-Vlaanderen	30.794	30.307	35.614	38.613	66.408	68.920
Totaal werkzoekenden: Vlaanderen	166.318	168.481	215.981	233.998	382.299	402.479
Het Rijk	307.342	318.130	373.791	406.277	681.133	724.407

Aandeel van West-Vlaanderen in:

Kategorie van werkzoekenden	Vlaanderen						Het Rijk					
	Mannen		Vrouwen		Totaal		Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	18,2	17,7	15,8	15,5	16,9	16,5	9,9	9,3	9,3	9,0	9,5	9,2
Door de overheid tewerkgestelde werklozen	17,3	16,9	13,9	14,8	16,0	16,0	9,8	9,9	7,0	8,0	8,6	9,1
Andere verplicht ingeschreven werkzoekenden	20,1	19,1	18,7	19,1	19,2	19,1	11,6	10,8	10,9	11,1	11,2	11,0
Niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden	19,1	18,0	19,2	19,4	19,1	18,9	8,2	7,6	9,3	9,1	8,8	8,4
Tewerkgestelden in het BTK	24,5	24,0	18,7	18,2	21,0	20,5	12,7	11,2	10,8	9,2	11,6	10,0
Tewerkgestelden in het DAC	18,3	18,7	18,8	18,4	18,6	18,5	9,0	10,3	10,9	11,1	10,0	10,7
Totaal werkzoekenden	18,5	18,0	16,5	16,5	17,4	17,1	10,0	9,5	9,5	9,5	9,7	9,5

Aandeel West-Vlaanderen in beroepsbevolking in:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Vlaanderen	19,0	19,0	19,0
Het Rijk	11,2	10,5	10,9

(Op basis eigen berekening)..

deel van de 'tewerkgestelden in het Bijzonder Tijdelijk Kader' nam gevoelig af in 1984, terwijl de tewerkstelling van werklozen door de overheid een relatieve toename kende ten opzichte van het Rijk. Deze laatste categorie blijft evenwel sterk ondervertegenwoordigd ten opzichte van de situatie in Vlaanderen. Anderzijds is de categorie 'niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden' in West-Vlaanderen oververtegenwoordigd ten opzichte van Vlaanderen, doch sterk ondervertegenwoordigd in vergelijking met het Rijk.

Zoals vermeld in de inleiding bevat de categorie 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden' een stijgend aantal werknemers tewerkgesteld in een onvolledige dienstbetrekking om aan de werkloosheid te ontsnappen. Voor West-Vlaanderen bedroeg het jaarge-

middelde van deze laatste groep in 1984 7.457 personen, waarvan 6.134 vrouwen. In 1983 beliep dit aantal 4.696 eenheden (3.900 vrouwen) en in 1980 was dit 1.472 eenheden (1.276 vrouwen). In 1984 had West-Vlaanderen bij de mannen een aandeel van 17,9% ten aanzien van Vlaanderen en 10,5% ten opzichte van het Rijk en bij de vrouwen was dit respectievelijk 19,0% en 11,6%. In vergelijking met 1980 was er in West-Vlaanderen globaal een toename tot index 425, in Vlaanderen tot 575 en in het Rijk tot 525.

Zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen en België in hun geheel werden in 1984 de laagste groeicijfers genoteerd sedert het begin van de crisis in 1974, dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen. Deze vaststelling is hoopgevend op zichzelf, doch dient uiteraard ge-

Evolutie van het aantal werkzoekenden, 1974-84

A. West-Vlaanderen: Absolute en relatieve groeicijfers

Periode	Absoluut			Relatief		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1974-75	+4.587	+4.144	+ 8.731	+76,7	+101,9	+86,9
1975-76	+1.261	+3.697	+ 4.961	+11,9	+ 45,0	+26,4
1976-77	+1.021	+3.783	+ 4.802	+ 8,6	+ 31,8	+20,2
1977-78	+2.097	+2.973	+ 5.070	+16,3	+ 18,9	+17,8
1978-79	+1.744	+3.253	+ 4.998	+11,7	+ 17,4	+14,9
1979-80	+ 856	+2.332	+ 3.186	+ 5,1	+ 10,6	+ 8,3
1980-81	+6.122	+4.018	+10.142	+34,9	+ 16,6	+24,3
1981-82	+4.550	+3.791	+ 8.340	+19,2	+ 13,4	+16,1
1982-83	+2.574	+3.554	+ 6.128	+ 9,1	+ 11,1	+10,2
1983-84	- 487	+2.999	+ 2.512	- 1,6	+ 8,4	+ 3,8

B. Vlaanderen en het Rijk: Relatieve groeicijfers

Periode	Vlaanderen			Het Rijk		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1974-75	nb. (a)	nb. (a)	nb. (a)	+65,4	+64,3	+64,9
1975-76	+11,4	+45,1	+28,3	+17,4	+40,7	+29,2
1976-77	+ 8,9	+24,1	+17,5	+10,1	+21,7	+16,5
1977-78	+12,9	+13,4	+13,2	+13,0	+12,7	+12,8
1978-79	+ 7,9	+13,7	+11,4	+ 7,3	+13,6	+10,9
1979-80	+ 6,5	+10,1	+ 8,7	+ 6,1	+ 9,7	+ 8,2
1980-81	+32,7	+14,6	+21,5	+28,1	+12,9	+19,0
1981-82	+22,4	+12,7	+16,8	+19,6	+12,2	+15,4
1982-83	+10,9	+11,0	+11,0	+11,9	+10,6	+11,2
1983-84	+ 1,3	+ 8,3	+ 5,3	+ 3,5	+ 8,7	+ 6,4

(a) Niet bekend voor de huidige omschrijving Vlaanderen.

Groeicijfers 1984 ten opzichte van de overeenkomstige maand in 1983

	Mannen			Vrouwen		
	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk
Januari	103,6	107,3	107,0	108,2	109,8	108,5
Februari	102,9	105,9	106,2	108,4	109,1	108,2
Maart	102,7	104,3	105,3	109,8	108,8	108,4
April	97,1	102,0	103,8	106,6	107,7	108,0
Mei	97,6	102,9	104,3	108,7	109,1	109,2
Juni	96,0	100,8	103,0	107,5	108,2	108,8
Juli	97,4	98,8	102,1	109,8	107,0	108,2
Augustus	99,5	99,9	103,0	110,9	108,5	109,2
September	97,2	98,6	101,8	109,6	107,7	108,5
Oktober	96,2	98,8	102,2	107,1	107,6	108,3
November	97,7	100,3	102,6	108,0	109,1	109,7
December	93,3	97,2	101,6	106,7	108,3	109,1

relatieve te worden aan het feit dat de groeipercen-
 tages worden berekend op soms sterk gestegen aantallen.
 Aldus blijkt dat enkel de werkloosheidsevolutie bij de
 mannen een wezenlijke verbetering vertoont. In Vlaan-
 deren en het Rijk blijft deze verbetering beperkt tot een

vertraging van het groeiritme, terwijl in West-
 Vlaanderen voor het eerst sinds 1974 een daling van het
 absoluut aantal mannelijke werkzoekenden kon wor-
 den geregistreerd. De jaarlijkse toename van het aantal
 mannelijke werkzoekenden in West-Vlaanderen be-

Aantal werkzoekenden per 100 beroepsaktieven, maandgemiddelde 1983-84

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984
West-Vlaanderen	10,9	10,7	23,5	25,5	15,3	15,9
Vlaanderen	11,2	11,3	27,1	29,4	16,7	17,6
Het Rijk	12,1	12,6	25,9	28,1	17,1	18,2

droeg in de periode 1974-83 minimaal 856 personen (1980) en maximaal 6.122 personen (1981); de daling in 1984 beliep 487 personen. Bij de vrouwen was er in de periode 1974-83 jaar na jaar een grote toename, schommelend tussen 2.332 (1980) en 4.144 (1975); de toename in 1984 met 2.999 eenheden wijst derhalve, ondanks het relatief lage groeicijfer, niet op een wezenlijke verbetering, doch bevestigt veeleer het structurele karakter van de vrouwelijke werkloosheid.

De vermindering van het aantal mannelijke werkzoekenden in West-Vlaanderen deed zich voor vanaf april 1984 en sindsdien was maand na maand het aantal mannelijke werkzoekenden geringer dan tijdens de overeenkomstige maanden van 1983. In Vlaanderen was er pas vanaf juli 1984 een dalende tendens, die geringer was dan in West-Vlaanderen, en in het Rijk was er nog helemaal geen terugloop. Eind december 1984 was in West-Vlaanderen het aantal mannelijke werkzoekenden 6,7% geringer dan eind december 1983; in Vlaanderen bedroeg de overeenkomstige daling slechts 2,8% en in het Rijk was er nog een toename van 1,6%. Voor een nadere analyse van de werkloosheidsevolutie in de loop van 1984 wordt verwezen naar de analyse op basis van seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens.

De werkloosheidsdruk in verhouding tot de totale beroepsbevolking nam in West-Vlaanderen toe van 15,3% in 1983 tot 15,9% in 1984. Bij de mannen daalde de werkloosheidsgraad in lichte mate van 10,9% tot 10,7%, terwijl bij de vrouwen een sterke toename werd genoteerd van 23,5% in 1983 tot 25,5% in 1984².

In Vlaanderen was er bij de mannen een toename van 11,2% tot 11,3% en bij de vrouwen van 27,1% tot 29,4%. In het Rijk steeg de werkloosheidsdruk bij de mannen van 12,1% tot 12,6% en bij de vrouwen van 25,9% tot 28,1%. De werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen bleef in 1984 derhalve gunstiger dan gemiddeld in Vlaanderen en het Rijk, zowel bij de mannen als bij de vrouwen.

Het aandeel van de mannen in het totaal aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen (46,4%) blijft ondanks de gunstige ontwikkeling groter dan in Vlaanderen (43,5%) en het Rijk (45,1%).

B. Ontleding per arrondissement

Omwille van beschikbaarheid van statistische gegevens dienen de bestuurlijke arrondissementen Roeselare en Tielt samen te worden beschouwd. Voor het berekenen van de werkloosheidsgraad moeten ook de arrondissementen Diksmuide en Veurne worden samengenomen.

De gunstige evolutie inzake de mannelijke werkloosheid in West-Vlaanderen manifesteerde zich in alle arrondissementen met uitzondering van de arrondissementen Roeselare-Tielt, waar ook in 1984 nog een toename werd genoteerd met 3,9%. De afname was in relatieve termen het sterkst in de arrondissementen Ieper (-4,7%) en Diksmuide-Veurne (-4,8%). De mannelijk-

(2) Werkzoekenden in procent van de beroepsbevolking, berekend zoals uiteengezet in de inleiding.

Evolutie van het aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen, per arrondissement, maandgemiddelden 1983-84

Arrondissement	Mannen					Vrouwen					Mannen & Vrouwen		Per 100 beroepsaktieven			
	1983		1984		Index	1983		1984		Index	1983	1984	Index	1983	1984	
	1983	1984	1983	1984		1983	1984	1983	1984							
Brugge	7.492	7.437	99,3	11,2	11,1	8.336	9.391	112,7	21,8	24,6	15.828	16.828	106,3	15,1	16,0	
Ieper	3.438	3.277	95,3	12,9	12,3	3.430	3.445	100,4	24,9	25,0	6.868	6.722	97,9	17,0	16,6	
Kortrijk	6.336	6.160	97,2	9,0	8,7	9.048	9.634	106,5	22,7	24,2	15.384	15.794	102,7	13,9	14,3	
Oostende	4.954	4.845	97,8	14,3	14,0	4.966	5.430	109,4	27,2	29,8	9.920	10.275	103,6	18,8	19,5	
Roeselare-Tielt	4.890	5.081	103,9	8,2	8,5	6.850	7.565	110,4	22,8	25,2	11.740	12.646	107,7	13,1	14,1	
Diksmuide-Veurne	3.684	3.506	95,2	15,0	14,3	2.984	3.148	105,5	26,0	27,5	6.668	6.654	99,8	18,5	18,5	
West-Vlaanderen	30.794	30.306	98,4	10,9	10,7	35.614	38.613	108,4	23,5	25,5	66.408	68.919	103,8	15,3	15,9	
Vlaanderen			101,3	11,2	11,3				108,3	27,1	29,4			105,3	16,7	17,6
Het Rijk			103,5	12,1	12,6				108,7	25,9	28,1			106,4	17,1	18,2

(a) Op basis van eigen berekening.

ke werkloosheid daalde in de arrondissementen Kortrijk en Oostende met respectievelijk 2,8% en 2,2%, en bleef nagenoeg konstant in het arrondissement Brugge (-0,7%). De relatief gunstige ontwikkeling in de arrondissementen uit de Westhoek belet evenwel niet dat hier nog steeds de hoogste werkloosheidsgraden binnen West-Vlaanderen worden vastgesteld. Per 100 mannelijke beroepsactieven telt men in het arrondissement Ieper 12,3 werkzoekenden en in de arrondissementen Diksmuide-Veurne 14,3, tegenover een gemiddelde van 10,7 voor West-Vlaanderen in zijn geheel. Met betrekking tot beide laatste arrondissementen, kan uit partiële gegevens worden afgeleid dat de situatie heel wat minder ongunstig is in het arrondissement Diksmuide en heel wat ongunstiger in het arrondissement Veurne³. Er kan dan ook gesteld worden dat de kustarrondissementen Oostende (14,0%) en Veurne de sterkst door mannelijke werkloosheid getroffen deelgebieden van West-Vlaanderen zijn. In weerwil van de aanhoudende stijging van de mannelijke werkloosheid in de arrondissementen Roeselare-Tielt, wordt hier nog steeds de laagste werkloosheidsgraad binnen West-Vlaanderen genoteerd (8,5%). Het verschil in werkloosheidsdruk met het arrondissement Kortrijk (8,7%) is echter ingevolge de afname aldaar, vrijwel volledig verdwenen.

Op het gemeentelijk vlak zijn enkel gegevens beschikbaar betreffende de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en dit op het einde van ieder kwartaal. Er kan vastgesteld worden dat het gemiddelde van de vier kwartalen voor elk van de arrondissementen in geringe mate afwijkt van het jaargemiddelde 1984. Aannemend dat de participatiegraad bij de mannen binnen de leeftijdsgroep van 15 tot 65 jaar (bevolking in beroepsleeftijd) in het algemeen weinig verschillen vertoont, lijkt

het zinvol de verhouding te berekenen tussen het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en de bevolking in beroepsleeftijd. Deze verhoudingscijfers zijn op bijgaande kaart grafisch voorgesteld en laten toe zich een benaderend beeld te vormen van de verschillen in werkloosheid binnen West-Vlaanderen; het is een benadering omdat het enkel gaat om de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en er betrekkelijk grote verschillen kunnen bestaan inzake het aantal door de overheid en vzw's tewerkgestelde werklozen en andere.

Duidelijk is wel dat de kustgemeenten en de Westhoek in het algemeen gekenmerkt zijn door een veel grotere werkloosheid dan het Kortrijkse en de streek van Roeselare-Tielt, terwijl het Brugse een middenpositie inneemt.

De vrouwelijke werkloosheid nam toe in alle arrondissementen van West-Vlaanderen, doch in sterk uiteenlopende mate. Ook hier is de evolutie duidelijk minder ongunstig in de arrondissementen van de Westhoek. Het stijgingspercentage bedroeg 0,4% in het arrondissement Ieper en 5,5% in de arrondissementen Diksmuide-Veurne, en is derhalve samen met de toename van 6,5% in het arrondissement Kortrijk, telkens onder het Westvlaams gemiddelde gesitueerd (+8,4%). De toename was daarentegen relatief zeer hoog in de arrondissementen Brugge (+12,7%), Roeselare-Tielt (+10,4%) en Oostende (+9,4%). In dit laatste arrondissement komt de werkloosheidsdruk bij de vrouwen

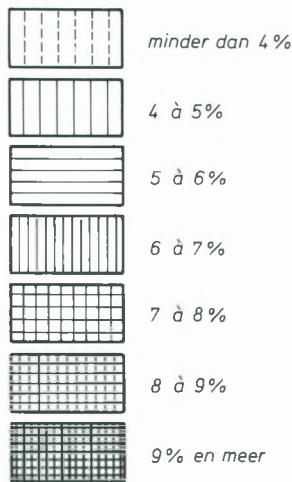
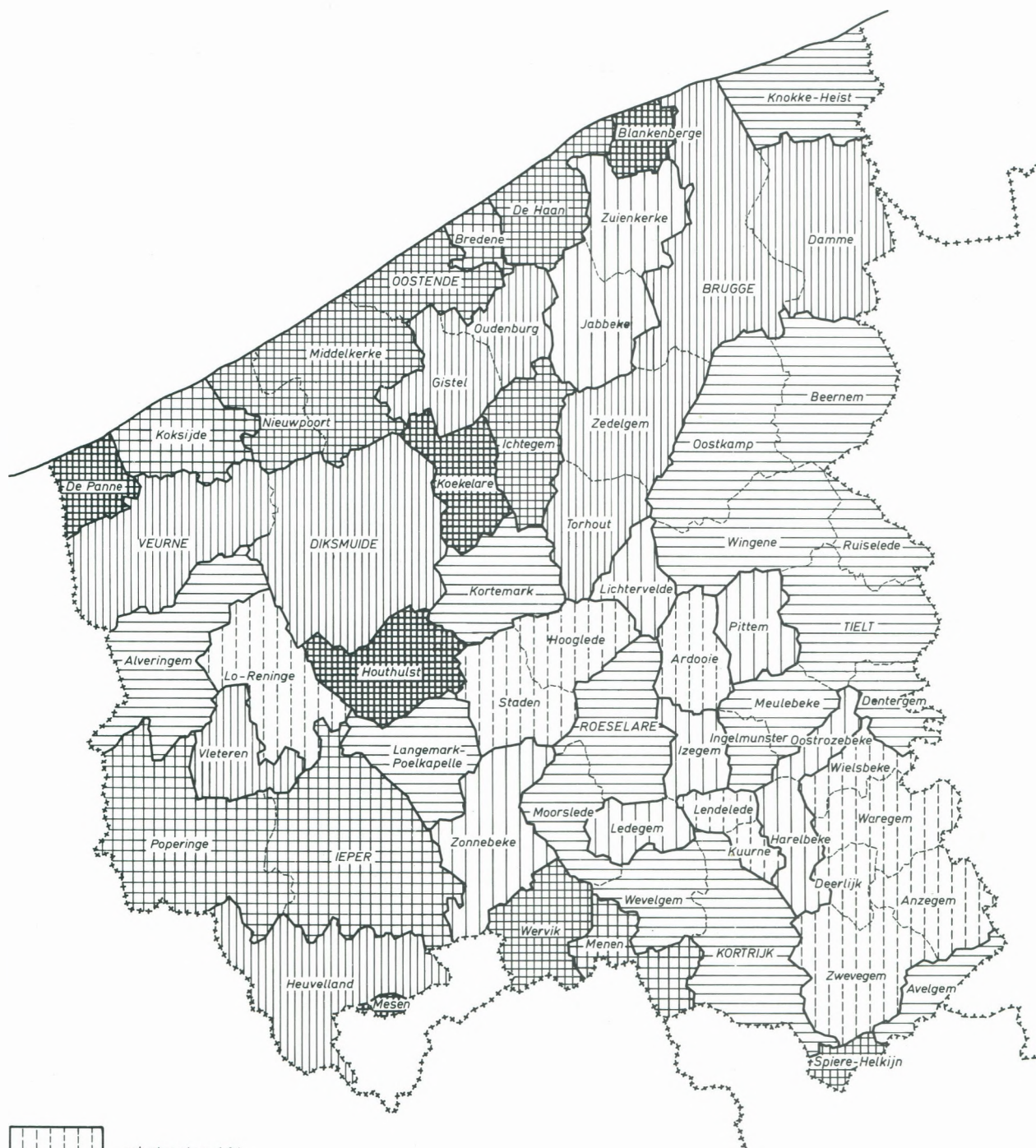
(3) Beperkt men zich tot de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en drukt men dit aantal uit in procent van het aantal tegen werkloosheid verzekerden, dan bedroeg het percentage voor het jaar 1984 bij de mannen in het arrondissement Veurne 20,6% en in het arrondissement Diksmuide 17,1%.

Om te beslissen via welke bank
u automatisch gaat bankieren,
heeft u geen technische knobbel nodig,
maar gezond verstand.

KB-Computerservice

Kies de bank die voortdurend op zoek is naar meer efficiënte en soepele communicatie- en informatiesystemen : de bank van morgen. Onze medewerkers die deze systemen door en door kennen, achterhalen wat uw bedrijf nodig heeft : zij komen graag bij u langs, luisteren en geven u de oplossing op maat.

Beter bij de bank van hier KREDIETBANK

Arrondissementen:

Tielt:	4,9%	West-Vlaanderen:	6,1%
Kortrijk:	4,7%	Vlaanderen:	6,5%
Roeselare:	5,0%	Wallonië:	8,0%
Brugge:	6,6%	Arr. Brussel:	9,0%
Ieper:	6,9%	Het Rijk:	7,2%
Diksmuide:	7,3%		
Oostende:	8,0%		
Veurne:	7,6%		

Bevolking in beroepsleeftijd: volgens volkstelling van 1 maart 1981
 Werklozen jaar 1984: gemiddelde van de tellingen op het einde v. elk kwartaal

Aantal uitkeringsgerechtigde volledig werkloze mannen per 100 mannen in de beroepsleeftijd (15-65 jaar), jaar 1984.

dan ook op een bijzonder hoog niveau te liggen: op 100 vrouwelijke beroepsactieven worden er nagenoeg 30 werkzoekenden geteld. De vrouwelijke werkloosheidsdruk is verder nog relatief hoog in de arrondissementen Diksmuide-Veurne (27,5%) en is in de overige arrondissementen telkens net onder het Westvlaams gemiddelde (25,5%) gesitueerd.

Per saldo wordt een daling genoteerd van de totale werkloosheid (mannen en vrouwen) in de arrondissementen Ieper (-2,1%) en Diksmuide-Veurne (-0,2%), en een toename in alle overige arrondissementen. De stijging is relatief hoog in de arrondissementen Roeselare-Tielt (+7,7%) en Brugge (+6,3%). In de arrondissementen Kortrijk (+2,7%) en Oostende (+3,6%) is de totale werkloosheidsstijging lager dan gemiddeld in West-Vlaanderen. De arrondissementen Oostende en Diksmuide-Veurne blijven met een totale werkloosheidsgraad van respectievelijk 19,5% en 18,5% de sterkst door werkloosheid getroffen deelgebieden van de provincie. De situatie is het minst ongunstig in de arrondissementen Roeselare-Tielt (14,1%) en Kortrijk (14,3%).

C. Werkzoekenden naar leeftijdsklasse

In volgende tabel wordt het aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen (exclusief tewerkgestelden in het Derde Arbeidscircuit) opgesplitst naar leeftijdsklasse.

De globale daling van de mannelijke werkloosheid

in West-Vlaanderen situeert zich in alle leeftijdskategorieën, met uitzondering van de categorie 50 jaar en meer. In deze laatste leeftijdsklasse werd in 1984 nog een relatief sterke toename met 5,0% genoteerd. De sterkste daling wordt vastgesteld in de leeftijdskategorie van minder dan 20 jaar (-17,2%). Ook bij de vrouwelijke werklozen van minder dan twintig jaar wordt een daling vastgesteld (-3,3%), terwijl alle overige leeftijdskategorieën er in 1984 nog steeds een toename kenden. Deze gunstige ontwikkeling bij de jongeren van minder dan 20 jaar houdt echter veeleer verband met het dalend aantal potentieel beroepsactieven in deze leeftijdskategorie, dan met de tewerkstellingssituatie als dusdanig. Ingevolge de sterk dalende nataliteit na 1964 is de groep potentieel beroepsactieven van minder dan 20 jaar thans jaar na jaar dalend⁴; een verlenging van de schoolse opleiding zal dit aantal nog verder doen afnemen.

In vergelijking met Vlaanderen en het Rijk kan vastgesteld worden dat West-Vlaanderen relatief minder mannelijke werklozen telt van 20 tot 40 jaar en relatief meer oudere mannelijke werkzoekenden (50 jaar en meer), respectievelijk jongere werkzoekenden (minder dan 20 jaar).

(4) Het aantal jongeren van 15 tot 19 jaar zal in West-Vlaanderen in 1986 circa 11% geringer zijn dan in 1981 en in de volgende 5 jaar nogmaals met 13% dalen. In de periode 1976-81 was er een aangroei van 7%.

Werkzoekenden naar leeftijdsklasse, West-Vlaanderen, maandgemiddelden 1983-84 (exclusief Derde Arbeidscircuit)

	1983	1984	Index 1983 = 100	Aandeel West-Vlaanderen (toestand 1984) in:	
				Het Rijk	Vlaanderen
<i>Mannen</i>					
-20 jaar	3.550	2.939	82,8	11,3	18,5
20-25 jaar	6.570	6.257	95,2	8,7	16,6
25-40 jaar	8.578	8.120	94,7	7,9	16,7
40-50 jaar	4.257	4.146	97,4	9,9	18,6
50 jaar en meer	7.545	7.920	105,0	11,9	20,3
Totaal	30.500	29.382	96,3	9,5	18,0
<i>Vrouwen</i>					
-20 jaar	4.319	4.178	96,7	12,3	19,5
20-25 jaar	11.232	12.047	107,3	10,1	17,0
25-40 jaar	13.765	14.992	108,9	8,6	15,1
40-50 jaar	3.559	3.716	104,4	9,3	16,8
50 jaar en meer	2.272	2.507	110,3	8,7	17,3
Totaal	35.147	37.440	106,5	9,5	16,4
<i>Totaal (M + V)</i>					
-20 jaar	7.869	7.117	90,4	11,8	19,1
20-25 jaar	17.802	18.304	102,8	9,6	16,9
25-40 jaar	22.343	23.112	103,4	8,4	15,7
40-50 jaar	7.816	7.862	100,6	9,6	17,7
50 jaar en meer	9.817	10.427	106,2	10,9	19,5
Totaal	65.647	66.822	101,8	9,5	17,1

Bij de vrouwen, waar West-Vlaanderen algemeen een lage werkloosheidsdruk heeft in vergelijking met Vlaanderen en het Rijk, blijkt dat deze relatief gunstige positie vooral geldt voor de leeftijdsgroepen van 25 jaar en meer, althans ten aanzien van het Rijk; ten aanzien van Vlaanderen is het vooral de leeftijdsklasse van 25 tot 40 jaar die het verhoudingsgewijze beter doet.

Algemeen valt te wijzen op een jongere leeftijdsopbouw bij de vrouwelijke werkzoekenden in vergelijking met de mannen; dit houdt ondermeer verband met verschillen in participatiegraad naar leeftijd en de leeftijd van het pensioengerechtigd worden.

D. Evolutie van het aantal werkzoekenden naar laatste bedrijfstak van tewerkstelling

Vermits inzake tewerkgestelden in het Bijzonder Tijdelijk Kader en het Derde Arbeidscircuit geen gegevens beschikbaar zijn naar laatste sektor van tewerkstelling, is de hiernavolgende analyse beperkt tot de som van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, de door openbare besturen tewerkgestelde werklozen, de andere verplicht ingeschrevenen en de niet-werkende vrij ingeschrevenen.

In bijgaande tabel wordt het aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen in 1983 en 1984 (maandgemiddelden) gegeven naar laatste bedrijfstak van tewerkstelling, gerangschikt naar het totaal aantal werkzoekenden (mannen en vrouwen) in 1984.

Waar in 1983 nog in alle bedrijfstakken een toename van de werkloosheid werd genoteerd, is het beeld in 1984 duidelijk gedifferentieerd. Er werd een relatief sterke daling van de werkloosheid genoteerd in de bouwsector (-8,1%), de textielsector (-5,7%), de me-

taalnijverheid (-6,1%), de keramische nijverheid (-7,6%) en de schoenenindustrie (-11,6%); met uitzondering van de bouwsector, betreft het telkens een daling bij zowel mannen als vrouwen. In absolute aantallen is de daling het grootst in de bouwnijverheid (-636), de textielsector (-303) en de metaalindustrie (-295).

De afname van de werkloosheid was relatief geringer in de kledingsector (-1,2%), terwijl in de voedingsnijverheid (+0,7%), de houtindustrie (+0,4%), en de sektor vervoer en verkeer (+0,5%) vrijwel een status quo werd genoteerd. De toename in de papiernijverheid (+2,5%) situeert zich iets boven het Westvlaams gemiddelde.

De totale toename van de werkloosheid in West-Vlaanderen is in hoofdzaak terug te vinden in de dienstensektor (+10,7%), de sektor handel, banken en verzekeringen (+10,0%), de sektor hotel-restaurant (+5,7%), en in mindere mate in de chemische nijverheid (+9,6%, doch absoluut slechts +41).

Voor de sektor diensten moet er rekening mee gehouden worden dat personen die in een BTK-project werkten, en terug werkloos worden, als werkzoekende worden ingeschreven in de sektor 'diensten', wat hun beroep ook moge zijn.

De verstrekte gegevens hebben, zoals vermeld, betrekking op de laatste bedrijfstak van tewerkstelling. Dit impliceert dat een daling van de werkloosheid niet noodzakelijk een goede indicatie is van de werkloosheids- of tewerkstellingssituatie in de betreffende sectoren. De betrokken werklozen kunnen immers in een totaal andere sektor aan het werk zijn gegaan.

Het berekenen van werkloosheidspercentages kan

Werkzoekenden (exclusief tewerkgestelden in het BTK en DAC) naar laatste sektor van tewerkstelling, West-Vlaanderen, 1983-84

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	1983	1984	Index	1983	1984	Index	1983	1984	Index
Diensten (a)	4.270	4.519	105,8	8.481	9.590	113,1	12.751	14.109	110,7
Bouw	7.620	6.950	91,2	247	281	113,8	7.867	7.231	91,9
Handel, banken, verzekeringen	1.511	1.521	100,7	4.562	5.161	113,1	6.073	6.682	110,0
Textiel	1.822	1.688	92,6	3.531	3.362	95,2	5.353	5.050	94,3
Hotel-restaurant	1.341	1.406	104,8	2.952	3.132	106,1	4.293	4.538	105,7
Metaal	2.878	2.626	91,2	1.941	1.898	97,8	4.819	4.524	93,9
Voeding	1.320	1.297	98,3	1.438	1.480	102,9	2.758	2.777	100,7
Kleding	98	108	109,8	2.567	2.524	98,4	2.665	2.632	98,8
Hout	1.366	1.374	100,7	761	762	100,1	2.127	2.136	100,4
Vervoer & verkeer	828	815	98,5	217	235	108,3	1.045	1.050	100,5
Papier	248	241	97,2	362	384	106,1	610	625	102,5
Keramiek	417	379	90,8	119	116	98,0	536	495	92,4
Chemie	234	243	103,7	185	217	117,0	419	460	109,6
Schoenen	26	24	91,4	248	218	88,1	274	242	88,4
Subtotaal	23.979	23.191	96,7	27.611	29.360	106,3	51.590	52.551	101,9
Onnauwkeurig bepaald (b)	4.771	4.580	96,0	6.199	6.860	110,7	10.970	11.440	104,3
Overige	1.015	956	94,2	466	464	99,6	1.481	1.420	95,9
West-Vlaanderen	29.765	28.727	96,5	34.276	36.684	107,0	64.041	65.411	102,1

(a) Omvat ook alle werknemers die in een BTK-project tewerkgesteld zijn geweest en opnieuw werkloos zijn geworden.

(b) Omvat vooral jonge werkzoekenden die nog niet gewerkt hebben.

GEVRAAGD

- x Technische productie leider
- x meesterghost meubelafdeling
- x meubelkleurder
- x Verantwoordelijke VOOR HET
kommercieel sekretariaat

Foto H. Maertens, Brugge

slechts een benadering geven, omdat de werkloosheidsgraden dienen bepaald te worden in relatie met het aantal aan de RSZ onderworpenen; de werkzoekenden worden geteld naar woonplaats, terwijl de RSZ-gegevens betrekking hebben op de plaats van tewerkstelling. Verder valt de RVA-klassifikatie naar nijverheidstak niet steeds volledig samen met de RSZ-klassifikatie. Voor de belangrijkste industrietakken kan op het niveau van West-Vlaanderen toch een voldoende orde van grootte worden aangegeven.

De volgende werkloosheidsgraden worden voor 1984 genoteerd:

bouwnijverheid	: 25,0%
kleding	: 21,0%
textiel	: 19,1%
voeding	: 18,9%
hout	: 15,7%
metaal	: 11,4%

Deze 'werkloosheidsgraden' zijn te lezen als: aantal werkzoekenden voordien tewerkgesteld in de betrokken nijverheidstak per 100 bezoldigden (onderworpen RSZ) werkzaam op 30 juni 1983 in de betrokken nijverheidstak verhoogd met het aantal werkzoekenden in de betrokken bedrijfstak.

Het is in elk geval duidelijk dat onder de belangrijkste takken van de secundaire sektor de bouwnijverheid het sterkst is getroffen en dat de metaalnijverheid een verhoudingsgewijze lage werkloosheidsgraad kent.

E. Werklozen naar gedane studies

Inzake opleidingsniveau van de werkzoekenden beschikken we enkel over gegevens betreffende de uitke-

ringsgerechtigde volledig werklozen. Er kan wel een onderscheid worden gemaakt tussen jongere werklozen (minder dan 25 jaar) en anderen. In volgende tabel wordt voor 1984 de spreiding naar opleidingsniveau weergegeven van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in West-Vlaanderen⁵.

Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de werklozen (52,2%) hoogstens lager onderwijs heeft gevolgd, terwijl een kwart (23,2%) hoogstens lager secundair onderwijs heeft gevolgd. Slechts 7,2% van de werklozen heeft een diploma van hoger onderwijs. De situatie is uiteraard verschillend tussen jongere werklozen en anderen, en tussen mannen en vrouwen.

Het opleidingsniveau van werklozen jonger dan 25 jaar ligt gemiddeld heel wat hoger. Slechts 23,8% van de jongeren heeft enkel lager onderwijs gevolgd, tegenover 64,8% bij de werklozen ouder dan 25 jaar. Op alle andere onderwijsniveaus liggen de verhoudingen dan ook telkens relatief gezien heel wat hoger: 35,3% van de jongere werklozen heeft een diploma van lager secundair onderwijs, 27,1% van hoger secundair onderwijs, en 11,4% van hoger onderwijs. Dit staat tegenover respectievelijk 17,8%, 9,9% en 5,4% bij de werklozen ouder dan 25 jaar. Dit hoger opleidingsniveau bij de jongeren dient uiteraard gezien te worden in het licht van de toegenomen onderwijsparticipatie.

Het opleidingspeil van de vrouwelijke werklozen ligt gemiddeld hoger dan bij de mannelijke werklozen; 44,5% van de vrouwelijke werklozen hebben enkel lager onderwijs gevolgd, tegenover 60,9% van de mannelijke werklozen. Daarentegen heeft 21,7% van de vrou-

(5) Daarbij werd het onderwijs voor sociale promotie bij het dagonderwijs gevoegd, het aanvullend beroeps onderwijs bij het hoger secundair beroeps onderwijs, en werden de drie graden van niet-universitair hoger onderwijs samengenomen.

Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen naar gedane studies, West-Vlaanderen, 1984 (procentuele spreiding)

	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	Minder dan 25 j.	25 j. en meer	Totaal	Minder dan 25 j.	25 j. en meer	Totaal	Minder dan 25 j.	25 j. en meer	Totaal
Lager onderwijs	25,8	72,3	60,9	22,6	57,0	44,5	23,8	64,8	52,2
Algemeen lager secundair onderwijs	3,0	3,6	3,4	3,6	7,4	6,0	3,4	5,4	4,8
Technisch lager secundair onderwijs	14,7	6,7	8,7	5,5	4,4	4,8	8,9	5,6	6,6
Beroeps lager secundair onderwijs	30,9	5,3	11,5	18,4	8,5	12,1	23,0	6,8	11,8
Totaal lager secundair onderwijs	48,5	15,5	23,6	27,5	20,3	22,9	35,3	17,8	23,2
Algemeen hoger secundair onderwijs	5,0	2,5	3,1	6,2	3,0	4,2	5,8	2,8	3,7
Technisch hoger secundair onderwijs	6,9	3,0	4,0	10,9	5,3	7,3	9,4	4,1	5,8
Beroeps hoger secundair onderwijs	1,9	0,3	0,7	17,9	5,8	10,2	11,9	3,0	5,7
Totaal hoger secundair onderwijs	13,8	5,8	7,8	35,0	14,1	21,7	27,1	9,9	15,2
Niet universitair hoger onderwijs	7,4	2,7	3,8	12,1	6,2	8,4	10,4	4,4	6,2
Universitair hoger onderwijs	1,2	1,0	1,1	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
Totaal hoger onderwijs	8,6	3,7	4,9	13,1	7,2	9,3	11,4	5,4	7,2
Leerlingschap voleind	2,7	1,2	1,5	1,4	0,5	0,8	1,9	0,9	1,2
Andere studies	0,5	1,5	1,3	0,4	0,9	0,7	0,4	1,2	1,0
Algemeen totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

wen een diploma van hoger secundair onderwijs, tegenover slechts 7,8% bij de mannen.

Ook op het niveau van het hoger onderwijs valt er een duidelijk verschil tussen mannen en vrouwen vast te stellen (respektievelijk 4,9% en 9,3%). Het hoger opleidingsniveau van de vrouwelijke werklozen dient voor een deel verklaard te worden vanuit de andere leeftijdsopbouw, uit het feit dat relatief minder vrouwen dan mannen zich op de arbeidsmarkt aanbieden, en vervolgens deze vrouwelijke participatiegraad toeneemt met het onderwijsniveau.

Algemeen kan gesteld worden dat op basis van werkloosheidscijfers naar opleidingsniveau alleen, geen diepgaande konklusies kunnen genomen worden omtrent de werkloosheidskansen naar opleidingsniveau. Daartoe zijn akkurate werkloosheidsgraden vereist, wat impliceert dat ook het opleidingsniveau van de beroepsbevolking in zijn geheel dient gekend te zijn. Ten aanzien van dit laatste zijn, zeker op regionaal niveau, geen recente gegevens beschikbaar.

De spreiding van de werkloosheid naar opleidingsniveau in West-Vlaanderen is vrij analoog met deze in Vlaanderen en het Rijk. De meest markante afwijking is de relatieve ondervertegenwoordiging van West-Vlaanderen bij de werklozen met een universitair diploma en bij de werklozen met een opleiding via het leerlingschap, dit zowel ten opzichte van Vlaanderen als het Rijk.

F. Werklozen naar inactiviteitsduur

In volgende tabel wordt de spreiding van de werkloosheid naar inactiviteitsduur in West-Vlaanderen vergeleken tussen december 1983 en december 1984. Tevens wordt het aandeel verstrekt in Vlaanderen en het Rijk voor de situatie eind 1984. Het betreft telkens de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen.

In de loop van 1984 is de gemiddelde inactiviteitsduur opnieuw toegenomen. Bij een dalend aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen wordt een relatief gevoelige toename genoteerd van het aandeel van de categorie 2-5 jaar (van 28,8% tot 31,2%) en de categorie 5 jaar en meer (van 10,1% tot 12,9%), tegenover een daling van het aandeel van alle overige categorieën. In december 1984 is aldus 61,7% van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in West-Vlaanderen langer dan een jaar werkloos, waarvan meer dan twee derden langer dan twee jaar. Hoewel dit op grond van deze gegevens niet korrekt kon worden vastgesteld, wijzen ze er toch op dat de daling van het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen vooral is toe te schrijven aan de uitstroom van werklozen met een lagere inactiviteitsduur dan gemiddeld; de langdurig werklozen blijven werkloos te zijn gebleven.

De verhoging van de gemiddelde inactiviteitsduur wordt zowel bij de mannen als bij de vrouwen vastgesteld. In december 1984 waren 59,4% van de mannen langer dan een jaar werkloos en 42,0% langer dan twee jaar tegenover respektievelijk 54,4% en 34,9% in december 1983. Bij de vrouwen waren eind december 1984

Konvert en het Westvlaams bedrijfsleven

Konvert ADVIEZEN pvba SELEKTIE VAN VAST PERSONEEL
BUREAU pvba UITZENDKANTOOR TIJDELIJK PERSONEEL

KORTRIJK Robbeplein 5 tel. 056/21.45.70
BRUGGE Hoefijzerlaan 38 tel. 050/33.16.66
ROESELARE Galerij St.-Michiel 4 tel. 051/20.33.61

Kandidaten (kaders, bedienden, arbeiders) voor vast of tijdelijk werk — interims —, krijgen altijd gelegenheid voor een persoonlijk onderhoud met onze bedrijfspsychologen, personeelsconsulenten, maatschappelijke assistenten, adviseurs in vorming, verkoopkunde en loopbaan. Telefooneer voor een directe afspraak of kom ons bezoeken.

Inactiviteitsduur	West-Vlaanderen (proc. verdeling)					Aandeel in Vlaanderen			Aandeel in België			
	Mannen		Vrouwen		Totaal	December 1984			December 1984			
	Dec. 1983	Dec. 1984	Dec. 1983	Dec. 1984	Dec. 1983	Man- nen	Vrou- wen	Totaal	Man- nen	Vrou- wen	Totaal	
0 - 3 maand	19,4	18,4	13,5	13,1	16,4	15,5	21,3	25,2	22,9	11,9	15,0	13,1
3 - 6 maand	12,7	10,4	14,1	12,0	13,4	11,3	21,2	22,9	23,2	11,3	14,6	13,0
6 - 12 maand	13,6	11,8	11,4	11,3	12,4	11,5	17,3	16,3	16,8	8,4	8,9	8,7
1 - 2 jaar	19,5	17,4	18,4	17,9	18,9	17,6	16,1	16,6	16,4	8,1	9,5	8,8
2 - 5 jaar	26,9	31,6	30,6	30,7	28,8	31,2	16,7	14,6	15,5	8,7	8,7	8,7
5 jaar en meer	8,0	10,4	12,1	15,0	10,1	12,9	16,5	10,8	12,4	8,0	6,1	6,7
Totaal (abs. c.)	24.138	21.339	25.695	25.114	49.833	46.453	17,7	16,0	16,7	9,1	9,2	9,2

63,6% langer dan een jaar en 45,7% langer dan twee jaar werkloos, tegenover respectievelijk 61,1% en 45,7% in december 1983.

West-Vlaanderen heeft zowel bij de mannen als bij de vrouwen een relatief groot aandeel korte-duurwerklozen, zowel ten aanzien van Vlaanderen als ten opzichte van het Rijk. Het aandeel van West-Vlaanderen van de werklozen met een inactiviteit van minder dan 6 maanden is vooral groot bij de vrouwen.

Met een aandeel van 16,0% in het totale uitkeringsgerechtigde volledig werkloze vrouwen in Vlaanderen, haalt West-Vlaanderen circa 25% van de werklozen die minder dan 6 maand inactief zijn; ten aanzien van het Rijk zijn de aandelen respectievelijk 9,2% en bijna 15%. De toeristische activiteit, met een grote wisseling van werken en werkloosheid, is hierbij medebepalend.

De gepubliceerde RVA-gegevens inzake inactiviteitsduur laten een beperkte dynamische analyse toe. Daarbij wordt nagegaan welk percentage van de arbeidskrachten, die gedurende een gegeven periode van 3 maand werkloos zijn geworden, gedurende de volgende 3 maanden terug aan het werk kunnen gaan (herintredingskans)^{6,7}. Deze herintredingskansen worden voor West-Vlaanderen en België weergegeven in de tabel.

Herintredingskansen van werklozen met een inactiviteitsduur van minder dan drie maand

t	t + 1	West-Vlaanderen		Het Rijk	
		Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
31/12/81	31/03/82	30,8	23,7	26,8	25,8
31/03/82	30/06/82	40,6	35,2	32,9	27,6
30/06/82	30/09/82	31,2	27,6	25,4	21,7
30/09/82	31/12/82	21,5	16,9	22,2	23,7
31/12/82	31/03/83	29,6	27,1	25,9	25,5
31/03/83	30/06/83	39,9	36,4	32,3	27,1
30/06/83	30/09/83	26,4	29,7	21,1	18,9
30/09/83	31/12/83	22,9	4,6	19,6	23,4
31/12/83	31/03/84	31,0	18,7	25,5	19,2
31/03/84	30/06/84	43,5	31,8	31,0	19,5
30/06/84	30/09/84	21,6	14,2	20,7	15,3
30/09/84	31/12/84	37,0	16,1	26,2	28,2

Het vermelde percentage is het aandeel van deze werklozen die op het ogenblik t minder dan drie maand werkloos waren, die op het ogenblik t+1 (drie maand later) niet meer als uitkeringsgerechtigde volledige werkloze geregistreerd waren.

Opvallend zijn de veel grotere schommelingen in deze herintredingskansen in West-Vlaanderen dan in het Rijk. De schommelingen zijn ook groter bij de vrouwen dan bij de mannen. Dit is toe te schrijven aan de seizoeninvloeden, die duidelijk te onderkennen zijn: de herintredingskans is het laagst in het vierde kwartaal, neemt toe in het eerste kwartaal, bereikt zijn hoogtepunt in het tweede kwartaal (cfr. aanvang toeristisch seizoen) en daalt opnieuw in het derde kwartaal.

Hierbij kan worden aangestipt dat het structurele karakter van de werkloosheid niet louter te bepalen is op basis van de norm inactiviteitsduur; structurele werkloosheid kan zich vrij sterk vertalen in verhevigde friktie- en seizoenwerkloosheid en het beleid (zoals Derde Arbeidscircuit) zou hiermee rekening moeten houden.

De gunstige werkloosheidsontwikkeling bij de mannen, komt uiteraard tot uiting in deze herintredingskansen. Met uitzondering van het derde kwartaal, liggen deze herintredingskansen in 1984 telkens hoger dan in het overeenstemmende kwartaal uit 1983. De mannelijke herintredingskans is bijzonder hoog in het laatste kwartaal van 1984 (37%), daar waar er traditioneel een daling valt te noteren ten opzichte van het derde kwartaal. Ook bij de vrouwen wordt er een toename genoteerd ten opzichte van het derde kwartaal van 1984, doch over het gehele jaar beschouwd is de vrouwelijke herintredingskans opnieuw gedaald.

(6) Gezien de vormgeving van de RVA-statistieken is een meer uitgebreide dynamische analyse onmogelijk.

(7) Het betreft een theoretische herintredingskans. De betrokken werkzoekenden kunnen bijvoorbeeld ook door pensionering uit de statistieken verdwijnen. Vermits het enkel de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen betreft, kan de 'herintreding' ook een gevolg zijn van schorsing, tewerkstelling door de overheid, in een BTK-project of in het Derde Arbeidscircuit.

MOL NV Diksmuidesteeweg 63
B-8830 Hooglede / Belgium
Tel (051) 70 16 81
Telex 81 949 mol b

Bedrijfs- en speciale voertuigen

- gewoon wegvervoer
- zwaar wegvervoer
- speciale voertuigen
  - voor geologische exploratie en oliewinning;
  - dolly's voor vervoer van bomen, palen en spanten.

Luchthavenmaterieel

- Trekkers voor vliegtuigen en goederenvervoer
- Aircraft refuellers en brandstofvervoer
- Hydraulische hefplatforms (schaartype).

Materieel voor haven en overslagterreinen

- Standard terminal trekkers
- Ro/Ro-trekkers
- Opleggers en aanhangwagens.

Kraanchassis.

Autobussen en autocars.

Diesel-elektro generatoren van 10 tot 150 kVA.

Bedrijfsuitrustingen en componenten.

Ruildieselmotoren en revisie, opladers.

Modern uitgerust machinepark met NC en CNC bewerkingsmachines.

Behandeling van onderdelen.

G. Gedeeltelijke werkloosheid

In uitvoering van het KB van 5 oktober 1979 is vanaf december 1979 een nieuwe tellingsprocedure ingevoerd inzake gedeeltelijk werklozen. De gedeeltelijk werklozen worden daarin niet geteld op de woonplaats, maar op de plaats van tewerkstelling. De registratie gebeurt op basis van de aangifte door de werkgevers, waarop de oorzaak van de gedeeltelijke werkloosheid is vermeld (economische redenen; onwerkbaar weer; andere, zoals overmacht of technische werkloosheid; dokwerkers). Dit nieuwe stelsel van registratie blijkt nog steeds niet bevredigend te werken.

De gegevens over de gedeeltelijke werkloosheid, die hierna worden verstrekt, zijn daarentegen gebaseerd op financiële statistieken van de RVA (uitbetalingsstatistieken). Deze geven voornamelijk een betrouwbaarder beeld dan de directe tellingen.

Ze hebben wel als nadeel dat geen onderscheid kan worden gemaakt naar de oorzaak van de gedeeltelijke werkloosheid, naar de sektor van tewerkstelling, noch naar het geslacht. Deze telling gebeurt naar de woonplaats van de betrokkenen. De gegevens komen ook slechts beschikbaar met een vertraging van 6 à 8 maanden.

De meest recente gegevens dateren van juni 1984, zodat de vergelijkende analyse hierna beperkt wordt tot de periode januari-juni. Het daggemiddelde van de gedeeltelijke werkloosheid over deze periode bedroeg in West-Vlaanderen in 1984 11.322 eenheden tegenover 13.470 in 1983, wat een vrij sterke daling betekent met 15,9%. Deze daling deed zich overal in West-Vlaanderen voor; in het arrondissement Kortrijk was er een aanzienlijke afname met bijna 20%, terwijl de daling het geringst was in de arrondissementen Roeselare-Tielt (-11,2%).

Ook in het Rijk werd voor dezelfde periode een daling van de gedeeltelijke werkloosheid genoteerd (-11,3%) die evenwel geringer was als in West-

Daggemiddelde van de gedeeltelijke werkloosheid (alle oorzaken) over de periode januari-juni, West-Vlaanderen, per Gewestelijk Bureau, 1983-84 (a)

Gewestelijk Bureau	Index		
	1983	1984	(1983 = 100)
Brugge (= arrondissement)	2.438	2.060	84,5
Ieper (= arrondissement)	1.824	1.500	82,2
Kortrijk (= arrondissement)	3.753	3.026	80,6
Oostende (b)	2.180	1.828	83,9
Roeselare (c)	3.275	2.908	88,8
West-Vlaanderen	13.470	11.322	84,1
Vlaanderen	70.026	62.118	88,7
Het Rijk	103.109	90.224	87,5

(a) Bron: RVA op basis van financiële statistieken.

(b) Omvat de bestuurlijke arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide.

(c) Omvat de bestuurlijke arrondissementen Roeselare en Tielt.

Vlaanderen. Het aandeel van West-Vlaanderen in de gedeeltelijke werkloosheid in het Rijk daalde daarmee van 13,0% in 1983 tot 12,5% in 1984, wat evenwel relatief gezien nog steeds een hoog aandeel betekent. West-Vlaanderen vertegenwoordigt immers slechts 10,9% van de beroepsbevolking in het Rijk.

De daling van de gedeeltelijke werkloosheid in Vlaanderen bedroeg 12,5%, wat sterker is dan in het Rijk doch minder sterk dan in West-Vlaanderen. Het aandeel van West-Vlaanderen in het geheel van Vlaanderen verminderde dan ook van 19,2% tot 18,2%, waardoor het in 1984 onder het aandeel in de beroepsbevolking (19,0%) komt te liggen.

Drukt men het daggemiddelde van de periode januari-juni 1984 uit in procent van de totale beroepsbevolking, dan wordt het hoogste verhoudingscijfer bekomen in het Gewestelijk Bureau Ieper (3,7%); nadien volgen de Gewestelijke Bureaus Roeselare (3,2%), Kortrijk (2,7%), Brugge (1,9%) en Oostende (2,0%). In het Rijk bedroeg deze verhouding 2,2% en in Vlaanderen 2,7%, tegenover in West-Vlaanderen gemiddeld 2,6%.

Evolutie van de seizoengezuiverde en afgevlakte werkloosheid

Onder het begrip werkloosheid wordt hierna het globaal aantal 'werkzoekenden' verstaan, zoals gedefinieerd in de inleiding. Op de maandelijkse gegevens van het aantal werkzoekenden werd vanaf het jaar 1965 een seizoenuivering uitgevoerd, met behulp van de CENSUS II-metode, variant X-9; de resultaten voor de jaren 1983 en 1984 werden in bijgaande tabel verstrekt. Op basis van seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens is het mogelijk uitspraken te doen over de evolutie van de werkloosheid binnen een bepaald jaar, bijvoorbeeld van maand tot maand. In de hiernavolgende evolutieschets hebben alle percentages en indexcijfers dan ook uitsluitend betrekking op deze seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens.

In 1984 wordt voor de tweede maal sedert het begin van de crisis in 1974 een daling vastgesteld van het totaal aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen (zie grafiek). De eerste daling werd genoteerd in het voorjaar van 1980 toen de conjunktuurindicator zijn hoogste punt bereikte sedert 1974. Daarna sloeg de conjunktuur terug om, wat gepaard ging met een zeer sterke en aanhoudende stijging van de werkloosheid. Vanaf mei 1980 tot december 1982 stijgt de werkloosheid in West-Vlaanderen met 61%. Vanaf januari 1983 verzwakt het groeiritmee echter stelselmatig om uiteindelijk vanaf oktober 1984 te resulteren in een absolute daling van de totale werkloosheid. De ommekeer in januari 1983 valt opnieuw samen met het hernemen van de conjunktuur, die, zij het aarzelend, aanhoudt tot op heden. Van januari 1983 tot september 1984 bedraagt de totale aangroei nog slechts 9,6%, dit is een gemiddelde maandelijkse groeivoet van 0,5%.

Het verloop van de globale werkloosheid in het Rijk vertoont een gelijklopend beeld, zij het niet zo uitgesproken als in West-Vlaanderen. Waar de herstelde conjunktuur in West-Vlaanderen uiteindelijk tot een absolute daling van de werkloosheid aanleiding geeft (in 1980 en 1984), leidt dit op het niveau van het Rijk hoogstens tot een stagnatie in de werkloosheids-

Evolutie van het aantal werkzoekenden in West-Vlaanderen, 1983-84

A. Totaal aantal werkzoekenden (geregistreerd RVA)

	Mannen		Vrouwen	
	1983	1984	1983	1984
Januari	31.147	32.277	35.564	38.483
Februari	30.598	31.484	35.196	38.144
Maart	29.908	30.722	34.139	37.472
April	29.270	28.407	33.060	35.249
Mei	28.475	27.802	32.369	35.201
Juni	27.761	26.661	31.994	34.382
Juli	30.777	29.969	35.100	38.553
Augustus	31.663	31.489	36.169	40.112
September	32.330	31.435	37.090	40.648
Oktober	32.803	31.559	39.090	41.849
November	32.520	31.770	39.016	42.122
December	32.268	30.100	38.570	41.135

B. Seizoengezuiverd en afgevlakt

	Mannen		Vrouwen	
	1983	1984	1983	1984
Januari	30.049	31.041	34.160	37.109
Februari	30.377	30.903	34.510	37.355
Maart	30.634	30.703	34.825	37.630
April	30.806	30.495	35.101	37.953
Mei	30.894	30.327	35.338	38.313
Juni	30.914	30.228	35.540	38.691
Juli	30.906	30.182	35.729	39.032
Augustus	30.904	30.153	35.920	39.288
September	30.936	30.100	36.136	39.442
Oktober	31.001	30.010	36.372	39.497
November	31.068	29.905	36.621	39.484
December	31.093	29.825	36.869	39.450

C. Indexcijfers (december 1983 = 100)

Seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens

	West-Vlaanderen 1984			Het Rijk 1984		
	Man- nen	Vrou- wen	Totaal	Man- nen	Vrou- wen	Totaal
Januari	99,8	100,7	100,3	100,2	100,6	100,4
Februari	99,4	101,3	100,4	100,3	101,3	100,9
Maart	98,7	102,1	100,5	100,4	102,1	101,4
April	98,1	102,9	100,7	100,5	103,0	101,9
Mei	97,5	103,9	101,0	100,6	103,8	102,4
Juni	97,2	104,9	101,4	100,7	104,6	102,9
Juli	97,1	105,9	101,8	100,9	105,5	103,4
Augustus	97,0	106,6	102,2	101,1	106,3	104,0
September	96,8	107,0	102,3	101,4	107,1	104,5
Oktober	96,5	107,1	102,3	101,6	107,7	105,0
November	96,2	107,1	102,1	101,7	108,2	105,3
December	95,9	107,0	101,9	101,8	108,4	105,4

ontwikkeling. Van mei 1980 tot december 1982 stijgt de werkloosheid in het Rijk met 51%. Vanaf december 1982 valt ook hier de maandelijkse aangroei terug. Tot september 1984 bedraagt de totale toename nog slechts 13,6%, doch ook daarna en in tegenstelling tot West-Vlaanderen, blijft de werkloosheid toenemen.

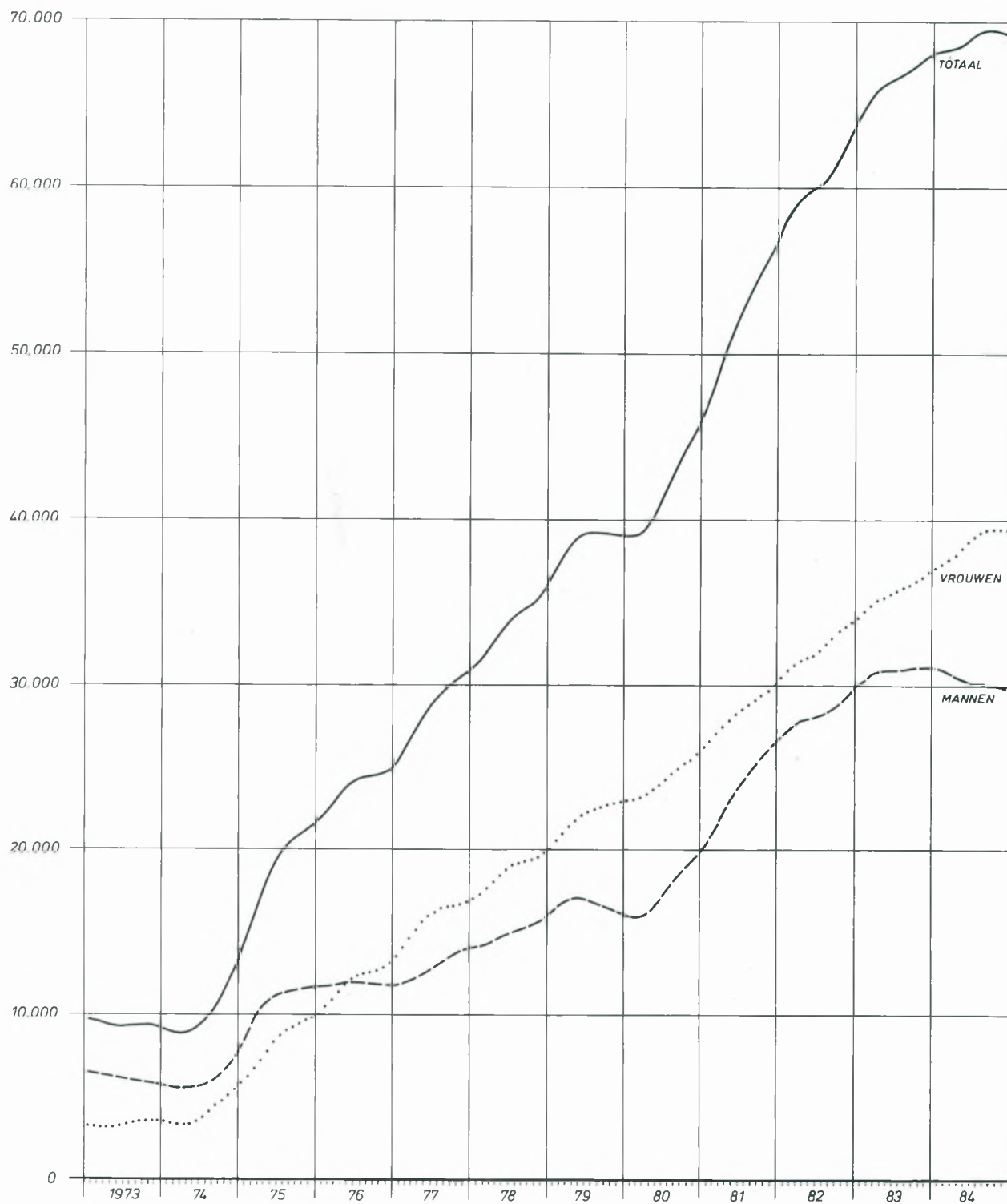
De vastgestelde samenhang tussen de conjuncturele evolutie en de totale werkloosheidsontwikkeling wordt vrijwel uitsluitend bepaald door het verloop van de mannelijke werkloosheid. Het is dan ook aangewezen het verloop van het aantal werkzoekenden te analyseren naar geslacht.

De werkloosheids-evolutie op langere termijn is bij de vrouwen vrij eenvoudig te beschrijven (zie grafiek). Tot 1974 is de werkloosheid ongeveer konstant; daarna valt er een ononderbroken groei te noteren die aanhoudt tot het najaar van 1984, zonder noemenswaardige groeivertragingen of -versnellingen. Pas vanaf midden 1984 neemt het groeiritme gevoelig af, om vanaf november in een voorzichtige daling te resulteren. Hoewel vrij miniem, is deze daling niettemin de eerste absolute afname van de vrouwelijke werkloosheid die sedert de crisis van 1974 kon worden genoteerd. Wijzigingen in de conjuncturele toestand hebben slechts weinig impact op de totale vrouwelijke werkloosheidsontwikkeling; de evolutie van de vrouwelijke werkloosheid is overwegend structureel van aard.

Het beeld bij de mannen is duidelijk meer gedifferentieerd. Ook hier situeert het breekpunt zich midden 1974, waarna de werkloosheid tot einde 1975 even snel toeneemt (absoluut) als bij de vrouwen. Van einde 1975 tot begin 1977 stagneert de werkloosheidsontwikkeling evenwel, waardoor de vrouwelijke werkloosheid hoger komt te liggen dan de mannelijke. Daarna neemt de mannelijke werkloosheid weer toe, zij het heel wat minder sterk dan de vrouwelijke. Van midden 1979 tot begin 1980 valt er zelfs een absolute daling te noteren. Daarna neemt de mannelijke werkloosheid echter zeer sterk toe. In de periode maart 1980 - december 1982 is het gemiddeld maandelijks groeiritme bij de mannen bijna een vol procent hoger dan bij de vrouwen (respektievelijk 1,9% en 1,1%). De mannelijke werkloosheid neemt in deze periode met 86% toe, tegenover 46% bij de vrouwen. Vanaf januari 1983 komt er een kentering in deze evolutie bij de mannen en daalt de maandelijkse aangroei stelselmatig om vanaf januari 1984 in een permanente afname te resulteren. In december 1984 lag de mannelijke werkloosheid reeds 4,1% lager dan in december 1983. Uit de grafiek valt duidelijk af te leiden dat de mannelijk werkloosheid in heel wat sterkere mate wordt beïnvloedt door conjuncturele ontwikkelingen; dit neemt niet weg dat ook hier de structurele component vrij aanzienlijk is geworden.

Voor het Rijk in zijn geheel valt er bij de mannen eveneens een gevoelige afname van het groeiritme te noteren vanaf januari 1983, doch dit heeft vooralsnog geen aanleiding gegeven tot een absolute daling van de mannelijke werkloosheid, zoals dit in West-Vlaanderen het geval is. In de loop van 1984 was er nog een toename met 1,8% mannelijke werkzoekenden. Bij de vrouwen is er slechts sprake van een zeer geringe afname van het groeitempo. De totale werkloosheid in het Rijk bleef in 1984 dan ook maand na maand stijgen, dit is met 5,4% over het gehele jaar.

*Evolutie van het aantal werkzoekenden
in West-Vlaanderen, 1973-84;
seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens.*

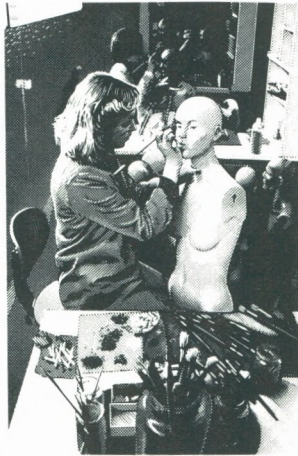
NMKN: KREDIET AAN DE NIJVERHEID ...AAN ELKE NIJVERHEID.

Vooraf in periodes van economische teruggang heeft de K.M.O. het bewijs geleverd over de grootste weerbaarheid te beschikken. Dit was slechts mogelijk dank zij een onverdroten investeringsinspanning, gericht op de dynamiek en de creativiteit van haar bedrijfsleiders en medewerkers.

Daarom verdient een K.M.O. met degelijke projecten en ideeën een voortdurende gesprekspartner mb.t. de financiering van haar toekomstplannen.

Hiervoor kan u terecht bij de NMKN, weliswaar 7 op 10 van haar klanten behoren tot de K.M.O.'s.
Bij de NMKN beperkt kredietverlening zich allang niet meer tot het ter beschikking stellen van de noodzakelijke financiële middelen (zowel langlopend investeringskrediet als korte termijnkredieten onder alle vormen en leiding in B.F. en deviezen).

Gezorgd wordt voor een financiering op maat waarbij een optimale toepassing van de expansiewetgeving (rentetoeleage, kapitaalpremie) bevestigd wordt.

Daarenboven worden de fiscale stimulans (investerings- altrek-, innovatie- en reconversievennootschappen, T-zones) maximaal ingezet. Uiteraard in uw projecten. Ook maakt de NMKN u wijjs in de doelhof van sociale stimulans (regioovereenkomsten m.b.t. aanvallende tewerkstelling).

Een dergelijke globale aanpak moet de sleutel van het succes voor uw onderneming worden. Daar is wat de NMKN verstaat onder bedrijfskredieten.

SAMEN BOUWEN AAN UW TOEKOMST.

Grensarbeid

Het aantal grensarbeiders tewerkgesteld in Frankrijk en wonend in West-Vlaanderen loopt verder terug. Volgens gegevens van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) was het aantal dalend van 2.333 in juni 1983 tot 2.113 in juni 1984. De daling is relatief groter dan elders in het Rijk; in West-Vlaanderen was er een vermindering van 9,4% en in het Rijk van 4,1%.

Het aandeel van West-Vlaanderen in het totaal aantal Belgische grensarbeiders tewerkgesteld in Frankrijk bedraagt nog slechts 19,6% tegenover nog 26,8% in 1974.

De evolutie in West-Vlaanderen contrasteert fel met die in het aangrenzend arrondissement Moeskroen, dat in 1984 4.270 grensarbeiders telde. Beschouwt men de periode 1980-84 dan was er in West-Vlaanderen een daling van 19,6% en in het arrondissement Moeskroen een aangroei van 8,3%.

Binnen West-Vlaanderen is de concentratie groot in de arrondissementen Ieper (945) en Kortrijk (891); tussen 1983 en 1984 bedroeg de vermindering 7,6% in het arrondissement Ieper en 13,2% in het arrondissement Kortrijk.

De daling van het aantal Westvlaamse grensarbeiders tewerkgesteld in Frankrijk beliep 5,3% bij de mannen en 20,2% bij de vrouwen. Het aandeel van de vrouwen is nog slechts 24,4%.

Het aantal grensarbeiders woonachtig in Frankrijk en werkzaam in West-Vlaanderen is gering en evolueerde, volgens gegevens van het RIZIV, van 233 in juni 1983 tot 227 in juni 1984; in 1984 waren 104 onder hen tewerkgesteld in het arrondissement Kortrijk, 55 in het arrondissement Ieper en 50 in het arrondissement Oostende. In België als geheel waren er in 1984 3.892 Franse grensarbeiders, waarvan 3.605 in Wallonië werkten, waaronder 609 in het arrondissement Moeskroen.

De pendel tussen Nederland en West-Vlaanderen is in beide richtingen gering en wijzigde weinig in omvang. Tegenover 127 Westvlamingen (vooral uit het arrondissement Brugge) die in 1983 in Nederland een betrekking hadden, waren het er in 1984 nog slechts 118. In de tegenrichting was er een lichte aangroei van 134 tot 146 personen; de betrokkenen werkten vooral in het arrondissement Brugge (107 in 1984) en in mindere mate in het arrondissement Oostende (32).

GASELWEST

intercommunale voor
elektriciteit
aardgas
teledistributie

Exploitatiezetel:
Rijselestraat 57
8500 KORTRIJK
Tel. (056) 36 92 11

Zeehavenverkeer en luchtvaart

De haven van Zeebrugge

De haven van Brugge-Zeebrugge kende in 1984 opnieuw een zeer goed jaar. Het maritiem goederenverkeer nam toe met 16,5% en overschreed 12 miljoen ton. Zeebrugge noteerde aldus het hoogste groeiritme van alle havens in de Hamburg-Le Havre range. Het aantal zeeschepen dat de haven aanliep bereikte een absoluut rekord met 9.775 eenheden. Dit is een toename in vergelijking met 1983 met 845 eenheden of 9,5%.

Het zeevaartverkeer groeide in 1984 met 1.697.000 ton aan om 12.001.000 ton te bereiken. Evenals het jaar voordien was deze groei integraal te danken aan de toename van het stukgoederenverkeer dat van 7.308.000 ton tot 9.061.000 ton (+24,0%) steeg. Alleen reeds het carferry-verkeer kende een toename met 1.604.000 ton of 35,7% tot 6.100.000 ton en overschreed hiermee de helft van de totale haventrafiek.

De nieuwe dagelijkse roll-on/roll-off dienst op Chatham en de uitbreiding van de Cobelfret-dienst op Immingham droegen in aanzienlijke mate bij tot deze

aangroei, doch ook de reeds eerder gevestigde lijnen boekten belangrijke vooruitgang. De Sea-Ro terminal zag zijn trafiek tot 1.415.000 ton toenemen en besliste een nieuw vlottend ro-ro ponton te bestellen en een deel van zijn activiteiten naar het noordelijk insteekdok in de achterhaven over te brengen.

Het treinferry-verkeer nam met 30.000 ton toe en bereikte 473.000 ton. Het Europees containerverkeer groeide van 1.178.000 ton tot 1.305.000 ton (+10,7%). De interkontinentale containertrafiek daarentegen daalde van 932.000 ton tot 851.000 ton (-8,7%). Het globale aantal behandelde containers verminderde van 205.000 TEU in 1983 tot 201.000 TEU in 1984 (-1,8%).

De toename van de overslag van vaste stortgoederen met 106.000 ton werd gekompenseerd door de daling in de behandeling van vloeibare produkten met 163.000 ton. Vermeldenswaard nochtans was de evolutie van de kolenoverslag van 162.000 ton tot 338.000 ton wat ruim een verdubbeling van deze trafiek vertegenwoordigt. Van de totale haventrafiek werd 357.000

Zeescheepvaart te Zeebrugge, 1983-84 (goederen in ton)

	Aanvoer		Afvoer		Aan- en afvoer	
	1984	1983	1984	1983	1984	1983
<i>Stukgoederen</i>						
Wegverkeer	2.504.578	1.899.719	3.595.588	2.595.822	6.100.166	4.495.541
Treinverkeer	159.815	123.556	313.410	319.828	473.225	443.384
Container Europees	500.195	426.541	804.309	751.829	1.304.504	1.178.370
Interkontinentaal	453.102	543.783	397.782	388.465	850.884	932.248
Andere stukgoederen	86.878	114.355	245.839	143.669	332.717	258.024
	3.704.568	3.107.954	5.356.928	4.199.613	9.061.496	7.307.567
<i>Vaste stortgoederen</i>						
Bouwmaterialen	1.535.051	1.638.450	23.438	2.450	1.558.489	1.640.900
Kooks	—	2.476	153.623	153.180	153.623	155.656
Kolen	298.201	157.886	39.769	3.747	337.970	161.633
Andere	176.880	165.576	4.028	1.516	180.908	167.092
	2.010.132	1.964.388	220.858	160.893	2.230.990	2.125.281
<i>Vloeibare produkten</i>						
Geraffineerde	411.182	487.051	166.746	187.750	577.928	674.801
Andere	100.525	127.120	30.225	69.732	130.750	196.852
	511.707	614.171	196.971	257.482	708.678	871.653
Algemeen totaal	6.226.407	5.686.513	5.774.757	4.617.988	12.001.164	10.304.501

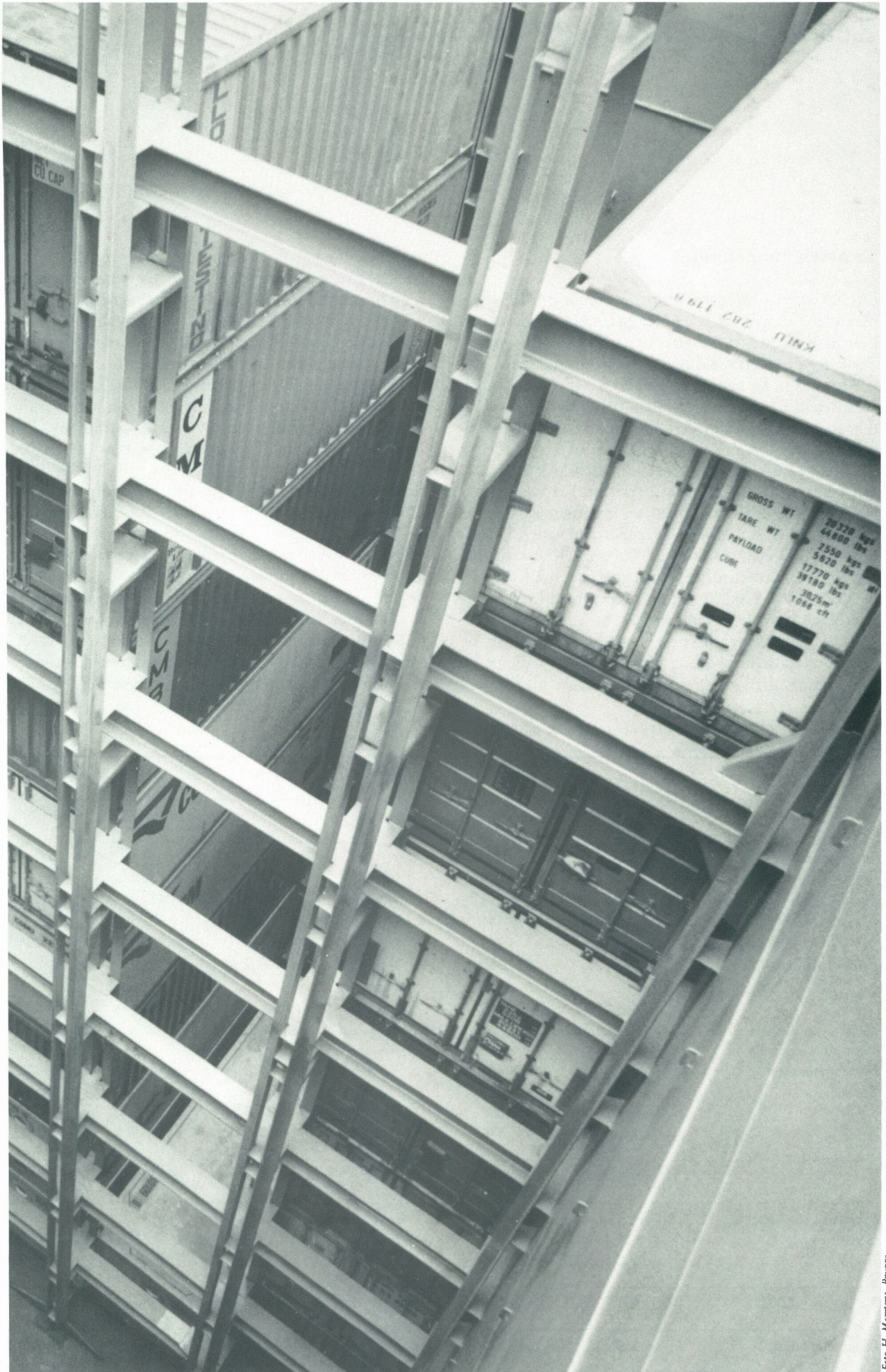

Foto H. Maertens, Brugge

ton (waarvan 260.000 ton kolen en 41.000 ton granen) in het noordelijk insteekdok in de achterhaven verhandeld.

De passagiers- en voertuigtrafiek herstelden gedeeltelijk van de achteruitgang die ze in de jaren 1981 tot 1983 opliepen. Het aantal reizigers steeg van 2.023.000 tot 2.096.000 of met 3,6% en het aantal voertuigen nam toe van 689.000 tot 824.000 of met 19,7%.

De aktiviteit van de binnenscheepvaart nam toe van 587.000 ton in 1983 tot 781.000 ton in 1984 of met 33,0%, voornamelijk dankzij de verdrievoudiging van de kolenaanvoer voor de kookfabriek en de aanvoer van granen.

De haven van Oostende

In de loop van 1984 herstelde Oostende krachtig van de trafiekerugloop die zich in 1983 voordeed, zodat het trafiekcijfer van het topjaar 1982 heel dicht benaderd werd.

Het aantal commerciële vaartuigen steeg van 6.220 in 1983 tot 6.496 in 1984. Per soort vaartuig evolueerde het aantal aanloopbeurten als volgt:

Pakketboten en carferries	: van 3.623 tot 3.737 (+3,1%)
Aantal jetfoils	: van 1.188 tot 1.257 (+5,8%)
Aantal koopvaardij schepen	: van 1.409 tot 1.502 (+6,6%)

De aangroei van het aantal koopvaardij schepen kan geheel worden toegerekend aan de stijging van het aantal aanloopbeurten van de roll-on/roll-off schepen van Schiaffino Freight Ferries. Deze namen toe van 665 tot 775 (+16,5%) ingevolge het inzetten van een derde schip op Ramsgate sinds oktober 1983. De groei-perspektieven voor deze trafiek zijn ook voor 1985 gunstig: de Schiaffino-lijn zal aan de diepwaterkaai in de voorhaven een nieuwe terminal bouwen, waardoor tijdrovende versassingen zullen vermeden worden. De terminal zal over een kaailengte van 360 m en een terreinoppervlakte van 2 ha beschikken.

In de handelshaven werd een trafiekaangroei met 219.000 ton of 13,0% opgetekend, zodat het maritiem verkeer 1.909.000 ton bereikte.

Zowel de invoer als de uitvoer evolueerden in gunstige zin. De lossingen namen met 86.000 ton of 8,0% toe, terwijl de ladingen met 133.000 ton of 21,5% stegen.

Het roll-on/roll-off verkeer dat tussen 1983 en 1984 van 744.000 ton tot 898.000 ton of met 20,7% toenam, vertegenwoordigt thans 47,1% van de globale trafiek in de handelshaven. Ook de behandeling van bouwmaterialen en van chemische produkten kende een expansief verloop: de aangroei bedroeg respectievelijk 84.000 ton (+21,1%) en 13.000 ton (+4,6%). De aanvoer van petroleumprodukten en de behandeling van veevoeders daarentegen daalde licht.

Het aantal passagiers steeg tussen 1983 en 1984 van 2.428.070 tot 2.543.264 (+4,7%). De jetfoil vertegenwoordigde met 339.000 reizigers 13,3% van dit totaal.

Het aantal voertuigen-eenheden overschreed voor het eerst het miljoen: in 1984 werden 1.043.876 voertuigen-eenheden behandeld tegen 950.031 het jaar voordien (+9,8%). Deze toename kwam zowel voor rekening van de RMT als van de Schiaffino-lijn: de RMT-trafiek nam toe van 790.000 tot 864.000 eenheden (+9,3%) en de Schiaffino-lijn van 160.000 tot 179.000 eenheden (+12,1%).

De luchthaven Oostende-Middelkerke

De herneming van de passagierstrafiek sinds 1983 op de luchthaven van Oostende is opvallend. In 1984 overtrof het reizigersverkeer daarenboven het cijfer van 1983 met 57,6%. Het jongste jaar groeide het aantal passagiers immers aan van 98.000 tot 154.000. Aan de basis van deze sterke verhoging liggen vooral de maatschappijen Janus Airways, British Air Ferries en Dan-Air London. De vooruitzichten inzake de 'air-coach' programma's die deze maatschappijen via Oostende verzorgen, zijn ook voor 1985 gunstig.

Vliegtuig-, passagiers- en vrachtbewegingen op de luchthaven van Oostende-Middelkerke, 1980-84

Jaar	Vluchten	Passagiers	Vracht in ton
1980	21.980	71.600	12.186
1981	19.489	53.190	9.589
1982	19.761	56.465	8.256
1983	20.994	98.005	6.962
1984	24.113	154.453	9.376

Het aantal vluchtbewegingen nam van 20.994 in 1983 toe tot 24.113 in 1984 (+14,9%). Op het vlak van

Maritiem verkeer in de stadshaven van Oostende, 1983-84 (goederen in ton)

	Invoer		Uitvoer		Totaal	
	1984	1983	1984	1983	1984	1983
Bouwmaterialen	468.804	398.868	14.215	—	483.019	398.868
Petroleumprodukten	157.650	187.170	—	—	157.650	187.170
Chemische produkten	183.764	199.660	98.682	70.243	282.446	269.903
Voertuigen (ro-ro)	305.121	254.336	593.147	490.129	898.268	744.465
Veevoeder	14.836	9.280	12.996	22.327	27.832	31.607
Overige	31.565	26.058	27.945	31.844	59.510	57.902
Totaal	1.161.740	1.075.372	746.985	614.543	1.908.725	1.689.915

de luchtvracht werd eveneens een aanzienlijke herne-
ming genoteerd met 2.414 ton of 34,7%. Hier zijn voor-
al de eier- en kuikenvluchten op Noordafrikaanse
bestemmingen en de trafieken van Angola Airlines, van
Virunga Air Cargo op Kinshasa en van Volvo vermeld-
enswaard. Vanaf maart 1985 worden eveneens vracht-
vluchten van Korean Air op Oostende afgehandeld.

De luchthaven van Kortrijk-Wevelgem

In 1984 vielen de activiteiten op de luchthaven
Kortrijk-Wevelgem terug op het peil van 1982, waar-
door de in 1983 geboekte vooruitgang verloren ging.

Er werden in de loop van 1984 gezamenlijk 27.788
vluchtbewegingen opgetekend, wat een daling met 529
of met 1,9% vertegenwoordigt. Er was wel een stijging
van de internationale vluchten van 3.213 tot 3.399

(+5,8%). De daling van het aantal vluchten dient voor-
al gezocht te worden in de terugloop van de binnen-
landse vluchten van 4.871 tot 4.401 (-9,7%).

Het aantal zakenvluchten (binnenlandse en buiten-
landse samen) kende een toename van 5.132 in 1983 tot
5.282 in 1984 of met 2,9%.

Het totaal aantal passagiers daalde van 59.805 tot
55.225 (-7,7%). De afname manifesteerde zich meer
uitgesproken bij de lokale vluchten (van 38.253 tot
34.600 of -9,5%) dan bij de binnenlandse en buiten-
landse vluchten (van 21.552 tot 20.625 of -4,3%).

Einde 1984 hadden ongeveer 60 vliegtuigen
Kortrijk-Wevelgem als thuisbasis. Verschillende kon-
troles, verbeteringen en aanpassingen van de infrastruk-
tuur resulteerden in een toelating tot Boeing-737 vluch-
ten in de toekomst.

Vliegtuig- en passagiersbewegingen op de luchthaven Kortrijk-Wevelgem, 1981-84

Jaar	Aantal vluchten				Aantal passagiers		
	Binnen-lands	Buiten-lands	Lokale	Totaal	Binnenlands en buitenlands	Lokale	Totaal
1981	5.093	2.988	21.695	29.776	20.735	43.020	63.755
1982	4.920	2.831	19.344	27.095	20.201	36.720	56.921
1983	4.871	3.213	20.233	28.317	21.552	38.253	59.805
1984	4.401	3.399	19.988	27.788	20.625	34.600	55.225

Belgisch-Engelse vennootschap der ferry-boats nv

Maatschappelijke zetel en Algemene Directie
Montoyerstraat 17/19 - 1040 Brussel - Tel. 02/513 06 60 - Telex 23584

A) Hoofdactiviteiten

Train Ferry Terminal

Dagelijkse Ferrydienst tussen Zeebrugge en Harwich

Loodswezenstraat - 8380 Zeebrugge - Tel. 050/54 47 91 - Telex: 81120

Shortsea Container Terminal

Dagelijkse containerdienst tussen Zeebrugge en Harwich

Loodswezenstraat - 8380 Zeebrugge - Tel: 050/54 52 11 - Telex: 81110

Ocean Container Terminal (O.C.Z.)

Stevedoring voor diepzee containerschepen

New Yorklaan - 8380 Zeebrugge - Tel.: 050/54 52 71 - Telex: 81277

B) Participatie in

Zeebrugge Container Repair nv

Sea-ro Terminal nv, Zeebrugge

Interferry nv, Antwerpen

Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken

Huisvesting

Bouwvergunningen vervallen in principe wanneer één jaar na afgifte ervan de werken niet begonnen zijn. Mede hierdoor vindt men in het aantal afgeleverde bouwvergunningen voor woningbouw een indicatie van de activiteit inzake huisvesting.

Wat West-Vlaanderen betreft, heeft de stijging die in 1983 genoteerd werd (5%, voorafgegaan door een voortdurende daling in de periode 1976-82) zich versterkt doorgezet in 1984. In West-Vlaanderen werden in 1984 2.485 bouwvergunningen afgeleverd voor nieuwbouw van woningen. Dit is 15% meer dan in 1983. Op het niveau Vlaanderen bedroeg de groei 18% (wegens zeer sterke groei in Limburg: 42%).

Een interessant element komt naar voren wanneer een onderscheid wordt gemaakt naargelang de aard van de vergunde woongebouwen, meer bepaald naargelang het gaat om gebouwen met 1 à 3 bouwlagen ofwel om hogere gebouwen. In 1984 werden er in West-Vlaanderen 2.420 vergunningen afgeleverd voor woongebouwen van 1 à 3 bouwlagen (+15% ten opzichte van 1983). Voor Vlaanderen ligt de groei opnieuw iets hoger (+18%). Voor hogere woongebouwen werden in West-Vlaanderen 65 vergunningen afgeleverd (+16% in vergelijking met 1983). Voor Vlaanderen is voor deze categorie een status quo genoteerd.

Interessanter dan het aantal gebouwen is uiteindelijk het aantal woongelegenheden dat in deze gebouwen tot stand komt. Voor 1984 ging het in West-Vlaanderen om 3.221 woongelegenheden (+3% ten opzichte van 1983). Voor Vlaanderen is een stijging van 18% vastgesteld (sterk beïnvloed door Limburg: +35%).

Het is nuttig om naast de statistiek van de bouwvergunningen ook de statistiek van de begonnen woningen na te gaan. Er dient evenwel opgemerkt dat op het ogenblik van het opmaken van deze tekst voor 1984 slechts de gegevens voor de periode januari-september beschikbaar waren, zodat het voorbarig is aan deze ge-

gevens harde konklusies te binden. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek bedroeg in 1984 het aantal begonnen woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen in West-Vlaanderen tijdens de maanden januari-september 3.187 eenheden tegenover 3.134 in de overeenkomstige periode van 1983. Dit betekent een lichte stijging van 2%.

Op Vlaams niveau vindt men voor 1984 (januari-september) een status quo terwijl er voor het Rijk nog steeds sprake is van een daling (-10%).

Binnen West-Vlaanderen zijn belangrijke verschillen vast te stellen. Groei deed zich alleen voor in twee kustarrondissementen: Veurne (+160%) en Oostende (+21%). De arrondissementen Brugge en Roeselare kenden een status quo. Ieper en Tielt daarentegen vertoonden een lichte daling (-5% en -7%) terwijl in Diksmuide en Kortrijk de daling uitgesproken was (-13% en -29%).

De zoëven behandelde gegevens omtrent begonnen woningen kunnen worden uitgedrukt in 'aantal begonnen woningen' per 1.000 inwoners. Dit verhoudingscijfer ligt (voor januari-september 1984) in het arrondissement Veurne opvallend hoog (7,4). Dit staat duidelijk in verband met de bouw van vakantiewoningen en -appartementen aan de Westkust. De twee andere kustarrondissementen volgen op afstand (Oostende: 3,8 en Brugge 3,6); Tielt bereikt een gelijkaardig cijfer (3,3). De overige arrondissementen hebben cijfers die variëren tussen 1,4 en 2,1. Deze Westvlaamse cijfers kunnen tenslotte nog gesteld worden tegenover het Vlaamse (2,6) en het Belgische (1,9).

Wat de gegevens over de begonnen woningen betreft, dient nogmaals gewezen op het feit dat de beperktheid van de periode (januari-september) alleen toelaat voorlopige besluiten te formuleren. Bovendien wijst de ervaring uit dat de betrouwbaarheidsgraad van deze statistiek te wensen overlaat.

Handelend over huisvesting kan ook gewezen worden op de activiteiten van de Westvlaamse interkom-

Bouwvergunningen voor nieuwbouw van woningen, 1976-84

	West-Vlaanderen			Vlaanderen		
	1976	1983	1984	1976	1983	1984
1 à 3 bouwlagen	4.718	2.016	2.420	29.659	12.055	14.262
4 en meer bouwlagen	209	56	65	416	120	119
Totaal woongebouwen	4.927	2.162	2.485	30.075	12.175	14.381
Aantal woongelegenheden	12.316	3.123	3.221	54.654	15.025	16.889

munale verenigingen terzake. Bij de Westvlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid (WIH) werd ook in 1984 weinig grond aangekocht, met name 8 ha (in 1983: 5 ha). De aankoop was in hoofdzaak gespreid over twee nieuwe projecten. Anderzijds werd 41,5 ha verkocht (in 1983: 26 ha) waarvan 17 ha uitgeruste grond (261 percelen). De grondreserve van de WIH was eind 1984 gedaald tot 265 ha.

Door Leiedal werden net als in 1983, geen gronden aangekocht voor huisvesting. In 1984 werden circa 4,5 ha verkocht waarvan bijna 2 ha uitgeruste grond, overeenkomend met 29 kavels (in 1983: 2,5 ha waarvan circa 1 ha uitgeruste grond, zijnde 11 kavels). De grondreserve van Leiedal, bestemd voor huisvesting, daalde hierdoor tot circa 34 ha.

Ruimtelijke Ordening

De wet op de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw voorziet de ruimtelijke planning op het niveau van het land, de streken (in Vlaanderen samenvallend met de provincies), de gewesten (delen van de streken) en de gemeenten. Men weet dat op de hoogste twee niveaus geen plannen werden opgemaakt. Anderzijds is er wel een plan in voorbereiding op het — niet door de wet voorziene — niveau van Vlaanderen: het 'Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen'.

Wat dit laatste betreft werd begin 1984 door de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu een studiedag georganiseerd waarop een eerste conceptnota werd voorgesteld. Deze nota werd opgesteld door een groep deskundigen en behandelt een aantal procedure-aspekten omtrent de opmaak van het plan. De voorstelling van een tweede conceptnota, betrekking hebbend op de inhoud van het plan, werd in uitzicht gesteld voor september 1984. Deze voorstelling is evenwel niet doorgegaan.

Op gemeentelijk vlak werd het jaar 1984 gekenmerkt door een reeks besluiten omtrent gemeentelijke commissies van advies voor de ruimtelijke ordening. Deze commissies zijn voorzien in de wetgeving op de ruimtelijke ordening, maar werden tot nog toe slechts in enkele gevallen opgericht. In 1984 kwam hierin verandering: voor een aantal gemeenten werd bij Besluit van de Gemeenschapsminister dergelijke commissie ingesteld (Blankenberge, Ieper en Poperinge) of werden de leden van de commissie benoemd (Anzegem, Blankenberge, Ieper, Oostende, Oostkamp, Roeselare en Tielt).

Nog in verband met ruimtelijke ordening op gemeentelijk vlak is ook te verwijzen naar de stads- en dorpsherwaardering. Nadat in 1983 de eerste 4 Westvlaamse herwaarderingsgebieden door de Vlaamse Executieve werden erkend, was dit in 1984 het geval voor 14 gebieden: Blankenberge (dorpskern Uitkerke), Brugge (Sint-Gilliskwartier), Izegem (Marktcentrum), Koekelare (De Mokker), Kortrijk (Marke, Marktstraat), Lendelede ('t Gangske), Menen (Lauwe, wijk Opstal), Oostende (Visserskwartier I en Achturenhuis), Roeselare (wijk Kattenstraat en wijk Hof van 't Henneken), Spiere-Helkijn (Helkijn: Sint-Janswijk) en Veurne (Handboogwijk en Avekapelle-centrum). De meeste van deze gebieden werden beschreven in 'West-Vlaanderen Werkt' 5/1984 en 1/1985.

Zeehavens en kustverdediging

De meest opvallende gebeurtenis was ongetwijfeld het officieel in gebruik nemen van de nieuwe zeesluis te Zeebrugge op 10 april 1984. Deze sluis, die reeds sinds het begin van 1984 operationeel was, kreeg de naam Pierre Vandamme-sluis, naar de vroegere Brugse Burgemeester die de havenuitbouw te Zeebrugge sterk heeft gesteund. De sluis is 500 m lang en 57 m breed; de drempel ligt op 15 m onder het niveau van laagwater.

In de nieuwe Zeebrugse achterhaven is, op het noordelijk uiteinde na, het noordelijk insteeddok voltooid. Afwerking van dit uiteinde werd in 1984 aanbesteed maar kon nog niet worden aangevat. Rond het insteeddok werd ook in 1984 verder gewerkt aan de commercialisering van de terreinen via aanleg van sporen, wegen, parkeerterreinen en dergelijke. Ondertussen zijn rond het dok reeds 4 firma's actief: Combined Terminal Operators, Belgian New Fruit Wharf, de Zeebrugse Behandlingsmaatschappij en Sea Ro (verschepen van auto's). Zij nemen nagenoeg het geheel van de huidige 2.000 m kaailengte in.

In de nieuwe voorhaven vorderden de werken in 1984 zeer goed, conform aan het gestelde tijdschema en binnen de geraamde en toegekende budgetten. De bouw van de westdam en de oostdam is zover gevorderd dat voltooiing van de hoofden kan verwacht worden in de tweede helft van 1985. In 1984 gingen de baggerwerken in de toegangseulen en de daarmee gecombineerde opspuitingswerken voor het nieuw westelijk voorhavenareaal onverminderd verder. Op de oostelijke kant van de voorhaven werd verder gewerkt aan de bouw van de aardgasterminal. Distrigas laat er onder meer drie gastanks bouwen. Elke tank zal een nuttige inhoud van 87.000 m³ hebben. De terminal dient bedrijfsklaar te zijn tegen midden 1987.

Aanleunend bij het havengebied zijn op de transportzone te Zeebrugge in 1984 de uitrustingswerken (wegen, riolen, parkeerterreinen, pompinstallaties) aangevat voor de ontsluiting van de eerste fase van deze zone.

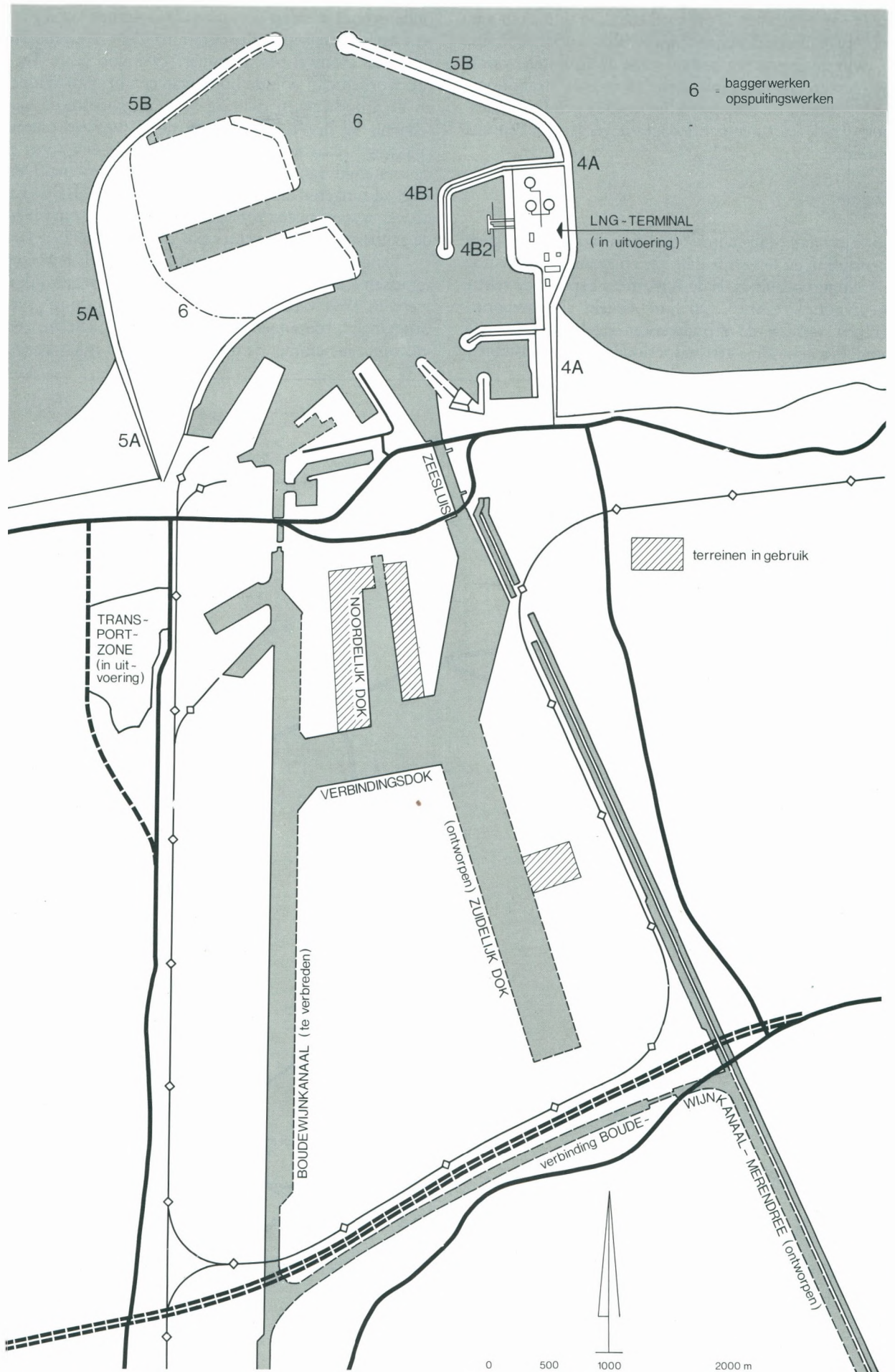
Op de gronden van deze eerste fase (circa 13 ha) worden voorzien: een technisch dienstencentrum, een administratief transportcentrum met douanefaciliteiten, burelen voor havengebruikers, parkeerruimte en opslagruimten. In 1984 werd een eerste vestiging operationeel: een tankstation met restaurant.

Tot zover een overzicht van de uitbouw van de nieuwe infrastructuur. Wat de overige activiteiten betreft kan melding gemaakt worden van de bouw van een tweede militair dok met scheepslift (in uitvoering). In de vissershaven werd gestart met de werken tot verlenging van het visserijdok; ook werd de uitbreiding van de vismijnhal aanbesteed.

Voor North Sea Ferries (passagiers- en vrachtdienst Zeebrugge-Hull) was 1984 een belangrijk jaar omdat deze maatschappij haar aanlegplaats kon overbrengen van de achterhaven naar de voorhaven. Hierdoor verviel het versluizen, wat tot gevoelige tijdswinst leidde. Ook werd gestart met het oprichten van de nieuwe terminalgebouwen.

In de havens van Oostende en Nieuwpoort had de bedrijvigheid in 1984 vooral betrekking op bagger-, onderhouds- en vernieuwingswerken. Voor de achter-

haven van Oostende is evenwel melding te maken van de bouw van een droogzettingsinstallatie voor schepen.

Wat de zeekering betreft werd de activiteit vooral gekoncentreerd te Middelkerke (3 nieuwe strandhoofden voltooid). In 1984 werd het in 1983 gestarte onderzoek van de kust via luchtfotografie verdergezet en uitgebreid.

Wegen

Op het vlak van autowegen zijn voor 1984 geen openstellingen te vermelden. De enige autoweg die nog in volle uitvoering is, is de A18, meer bepaald de sectie Nieuwpoort-Veurne. Op het traject Nieuwpoort-Wulpen werden de grondwerken reeds in 1981 voltooid. Na de nodige zettingsperiode (wegens onstabiele

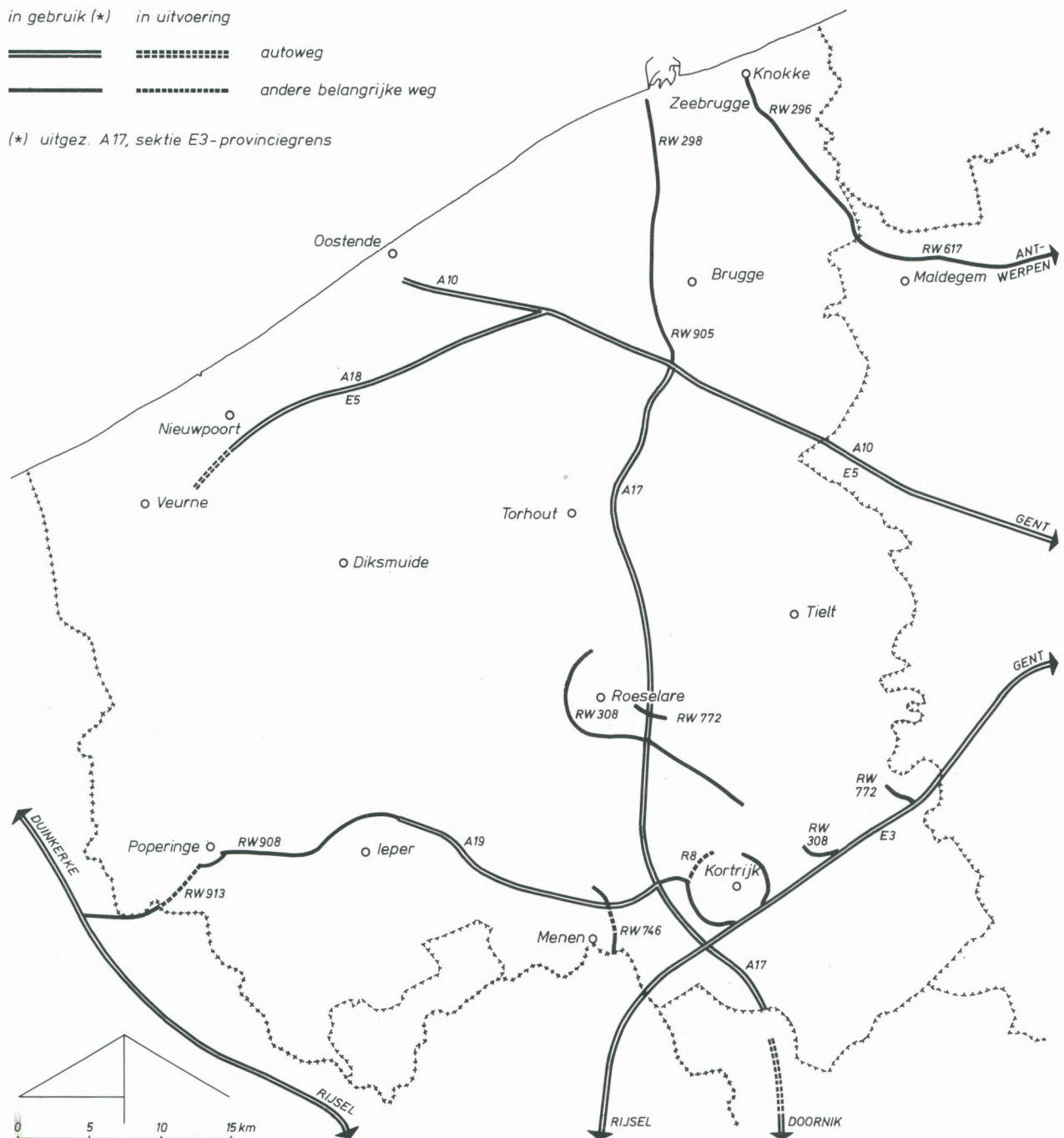
ondergrond) werden de verhardingswerken op dit traject opgenomen in het programma 1984. De aanbesteding kan evenwel pas in januari 1985 doorgaan. Tegelijk worden dan ook de bouw van een brug te Wulpen en de grondwerken richting Veurne aanbesteed. Aanleunend bij de A18 heeft men de te bouwen nieuwe rijksweg 910 tussen de Pelikaanbrug te Nieuwpoort en de westelijke rand van de badplaats Nieuwpoort. Deze weg zal fungeren als toegang tot de A18. Realizatie van de weg was eveneens voorzien op het programma 1984; de aanbesteding ging echter pas in januari 1985 door.

Langs de A17, die sinds eind 1983 over de hele lengte tussen E3 (Kortrijk) en E5 (Oostkamp) in gebruik is, werd in 1984 verder gewerkt aan de afwerking (overbruggingen, toegangen). De toegang te Kachtem werd voltooid, samen met de nieuwe weg (deel rijksweg 772)

in gebruik (*) in uitvoering

autoweg

 andere belangrijke weg

(*) uitgez. A17, sectie E3-provinciegrens

Hoofdlijnen wegennet toestand 31.12.1984.

op de noordelijke oever van het kanaal Roeselare-Leie. Hierdoor kregen de bedrijventerreinen van Roeselare en Izegem een directe aansluiting op het autowegennet. Nog op de A17 kon de verkeerswisselaar met de E5 en de rijksweg 905 (expresweg) te Oostkamp volledig in gebruik genomen worden. Op de A17 dienen, naast bruggen, nog drie toegangscomplexen gebouwd: te Ardooië, Zedelgem en Torhout. Behalve voor dit laatste gingen de aanbestedingen door eind 1984; de werken werden in 1984 nog niet aangevat.

Ten zuiden van Kortrijk is op Westvlaams grondgebied de A17 volledig afgewerkt. Ook op Henegouws terrein is de A17 over 13,5 km (van de 16 km) uitgevoerd of in uitvoering. Een sluitstuk (2,5 ha) nabij de grens met West-Vlaanderen wacht nog steeds op realisatie. Het traject Kortrijk-provinciegrens (6 km) kan, gezien het niet aanwezig zijn van af- en opritten, dan ook niet worden gebruikt.

Voor de E3 gaat de aandacht naar de verkeerswisselaar met de R8-ring om Kortrijk. Voor de realisatie van deze verkeerswisselaar werden in 1984 4 bruggen aanbesteed; de werken konden niet worden aangevat in 1984.

In verband met de overige wegen zijn voor 1984 twee openstellingen te vermelden op de rijksweg 308. Een eerste sectie vormt tevens een onderdeel van de grote ring om Roeselare; het betreft het traject tussen de weg naar Diksmuide en de weg naar Torhout. Van deze ring dient dan nog het traject tussen de weg naar Torhout en de A17 (Ardooië) uitgevoerd; een gedeelte hiervan (Beverensteenweg-A17) is in 1984 aanbesteed maar nog niet aangevat. De tweede in 1984 opengestelde sectie van de rijksweg 308 fungeert tevens als omleiding van Deerlijk en sluit aan op de E3 aldaar. Voor de aanleg van het verlengde (omleiding Harelbeke) werden in 1984 onteigeningen bevolen.

Van de nieuwe rijksweg 772 (Waregem-Ingelmunster-Roeselare) werd, zoals gezegd, een sectie ter hoogte van de A17 te Kachtem in gebruik genomen. De bouw van een brug over de Desselgemstraat te Sint-Eloois-Vijve stond op het programma 1984, maar werd niet aanbesteed. Thans staat op het programma 1985 de bouw van een Leiebrug, eveneens te Sint-Eloois-Vijve; onteigeningen voor beide bruggen gebeurden in 1984.

Op de ring om Kortrijk (R8) is verder gewerkt op het grondgebied van Bissegem, Gullegem en Heule. Een belangrijk aantal werken (3 bruggen en een pompstation) werd in 1984 aanbesteed maar nog niet toegewezen. Een en ander laat voorzien dat binnen een paar jaar de ring zal gesloten zijn.

Omtrent de rijksweg 905 (expresweg) die de terminus van de A17 te Oostkamp verbindt met Zeebrugge (via RW 298) zijn in 1984 beslissingen genomen die moeten leiden tot meer verkeersveiligheid en minder hinder voor de omwonenden. In de doortocht van de Brugse agglomeratie is een geheel van werken gepland: ingraven van de RW 905 op twee plaatsen, ingraven van een kruisende weg, bouw van een brug en van twee tunnels voor voetgangers en fietsers. In 1984 werd één van beide ingraven van de RW 905 (onder Gistelsesteenweg) aanbesteed en toegewezen. Op het programma 1985 staat de bouw van de brug (Legeweg) en van een tunnel voor voetgangers en fietsers (Zandstraat).

De omleiding van Menen (rijksweg 746) nadert

haar voltooiing. De eerste fase (tussen de weg naar Roeselare en de A19) werd reeds in 1981 opengesteld. Aan de tweede fase (tussen A19 en de weg Menen-Halluin) is in 1984 verder gewerkt.

In 1984 werd eveneens verder gewerkt aan de omleiding om Ingelmunster. Hiervan werd het centrale stuk (Oostrozebekestraat-Gentstraat) reeds in 1980 in gebruik genomen. Het zuidelijk deel (Gentstraat - weg naar Kortrijk) werd in 1984 nagenoeg voltooid. De uitvoering van het noordelijk stuk (Oostrozebekestraat - weg naar Brugge) is opgenomen in het programma 1985.

Ook nagenoeg voltooid is de nieuwe rijksweg 913 (Poperinge-Abele) die aansluiting zal geven op de auto-weg Rijsel-Duinkerke. In 1984 werd bij de grensovergang een nieuw douanekantoor aanbesteed (nog niet aangevat).

Vermeldenswaard is verder de aanbesteding van de aanleg van een verbindingsweg tussen de Zeelaan (RW 298) en Herdersbrug, gekoppeld aan de bouw van een brug over de spoorlijn Brugge-Zeebrugge. Deze verbindingsweg vormt de aanzet van de zuidelijke ontsluiting van het havengebied van Zeebrugge.

Nog te vermelden in verband met de uitbouw van het wegennet is het feit dat de jongste jaren een groeiende aandacht gaat naar het aanleggen van afgescheiden fietspaden langs belangrijke wegen. Als voorbeelden kunnen aangehaald worden de rijksweg 71 (Blankenberge-Brugge-Kortrijk-Doornik) en rijksweg 57 (Dismuide-Roeselare). Ook de Provincie West-Vlaanderen realiseert systematisch fietspaden naar aanleiding van moderniseringswerken aan haar wegennet (bijvoorbeeld de weg Menen-Roeselare).

Waterwegen

Nu de modernisering (kalibreren op 1.350 ton) stroomafwaarts Kortrijk nagenoeg afgewerkt is, concentreren de werken zich stroomopwaarts Kortrijk: modernisering te Bissegem en Wevelgem en bocht-afsnijdingen te Wevelgem en Menen.

Vanaf Menen tot Deûlemont (Frankrijk) is men op de 'Grensleie'. Men weet dat in 1983 de Frans-Belgische overeenkomst inzake de modernisering van de Grensleie kracht van wet kreeg. Belangrijk is dat de Franse overheid tevens de Deûle op 1.350 ton brengt en deze werken wil laten gelijklopen met de modernisering van de Grensleie. Hierdoor zou op relatief korte termijn (5 jaar na het van kracht worden van de overeenkomst) via Leie, Deûle en het Deûlekanaal, een 1.350 ton verbinding tot stand komen tussen het Belgische en Noordfranse waterwegennet.

Een belangrijk onderdeel van de modernisering van de Grensleie is het bouwen van een nieuwe stuwsluis te Menen. Hiervoor waren bedragen voorzien in de begroting 1984; de aanbesteding kon evenwel niet doorgaan. Tussen de afgewerkte secties (stroomafwaarts Kortrijk) en de in uitvoering zijnde secties (stroomopwaarts Kortrijk) bevindt zich de doortocht van Kortrijk. Door een beslissing van het Ministerieel Komitee voor Economische en Sociale Coördinatie dient de modernisering van de doortocht van Kortrijk tegelijk uitgevoerd met de werken stroomopwaarts Kortrijk. Dit moet toelaten de reeds gedane investerin-

een
Westvlaamse
bank
voor
Westvlaamse
welvaart

br bank van
roeselare

Zetel : Noordstraat 38, 8800 Roeselare
74 agentschappen in West-Vlaanderen

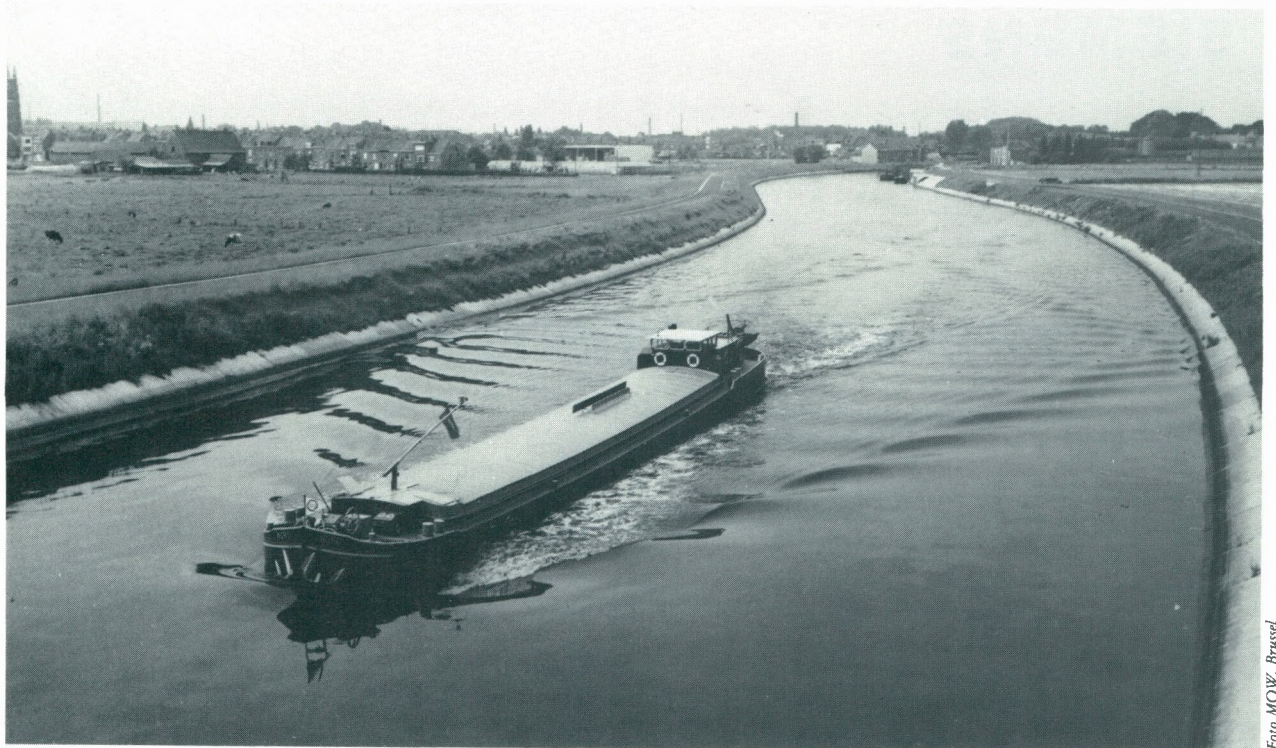

Foto MOW, Brussel

gen zo snel mogelijk te laten renderen. Voor de werken te Kortrijk werden in 1984 onteigeningen bevolen.

De werken op de Leie in West-Vlaanderen kunnen niet los gezien worden van de werken in Oost-Vlaanderen, waardoor de verbinding met de Gentse en Antwerpse haven moet verbeterd worden. Meer bepaald gaat het om de kalibrering van het Schipdonkanaal (pand Deinze-Merendree; 1.350 ton) en van het kanaal Brugge-Gent (pand Merendree-Gent; 2.000 ton). Op beide panden is de vaart met 1.350-tonners reeds toegestaan.

Op het kanaal Roeselare-Leie, dat in de voorbije jaren op 1.350 ton werd gekalibreerd, resten slechts twee werken. Het herbouwen van de in 1942 vernielde brug van Emelgem werd in 1984 aangevat. Het verhogen van de bestaande brug te Ingelmunster wordt voor later voorzien.

Langs het kanaal Kortrijk-Bossuit is de activiteit geconcentreerd te Zwevegem. Hier dient een nieuwe sluis gebouwd ter vervanging van de huidige drie sluisen aldaar. Vooraf moesten evenwel twee bruggen vervangen worden. Een van beide nieuwe bruggen (Otegemstraat) is reeds voltooid. De bouw van de tweede brug (Deerlijkstraat) is in 1984 gestart.

Op het kanaal Gent-Brugge wordt sinds enkele jaren tussen Sint-Joris-ten-Distel en Beernem een bocht-afsnijding gerealiseerd. Hieraan werd in 1984 verder gewerkt. Tevens wordt te Beernem een zwaaidok gegraven dat de schepen moet toelaten aldaar rechtsomkeer te maken.

Over het kanaal Plassendale-Nieuwpoort-Veurne en over het Lo-kanaal bevonden zich een zestal verouderde bruggen. Twee van deze bruggen werden thans vervangen: de Gistelbrug te Oudenburg (kanaal Plassendale-Nieuwpoort) en de Lo-brug te Lo (Lo-kanaal). De bouw van een nieuwe brug te Leffinge (kanaal Plassendale-Nieuwpoort) is aanbesteed begin 1985; een nieuwe brug te Slijpe (eveneens over het kanaal Plassendale-Nieuwpoort) staat op het programma 1985.

Spoorwegen

Enkele jaren terug startte de NMBS met een groots programma waarin modernisering, elektrifikatie en afschaffen van overwegen samengaan. In West-Vlaanderen werden hierin vier lijnen opgenomen: Gent-Kortrijk-Rijsel, Kortrijk-Zottegem, Kortrijk-Brugge en Kortrijk-Poperinge.

De werken op de lijn Gent-Kortrijk-Rijsel werden reeds eerder voltooid.

Op de lijn Kortrijk-Zottegem zijn de werken in uitvoering (oprichten seininstallaties, plaatsen van kabels) of aanbesteed (bouw spoorwegbrug te Anzegem). Ook is toelating verkregen tot afschaffen van zeven overwegen te Harelbeke, mits aanbrengen van bruggen en langswegen. Na voltooiing van de elektrifikatiewerken tussen Kortrijk en Zottegem zal men elektrisch kunnen rijden van Kortrijk naar Brussel.

Op de lijn Kortrijk-Brugge werd in 1984 de sectie Torhout-Brugge op dubbel spoor gebracht (Kortrijk-Torhout was reeds dubbelsporig). Met het oog op de elektrifikatie zijn al een aantal werken uitgevoerd of in uitvoering. Voor de voeding van de lijn is een traktie-onderstation in aanbouw te Lichtervelde. Om de spanning overal op hetzelfde peil te houden moeten twee sektioneerposten gebouwd worden: te Izegem (voltooid) en te Zedelgem (in uitvoering). Aanpassing van sein- en overweginstallaties is eveneens in uitvoering. Voor de elektrifikatie moet te Torhout een brug herbouwd worden (aanbesteed); aldaar zal in het station ook een onderdoorgang voor voetgangers en reizigers worden gebouwd (aanbesteed).

Ook op de lijn Kortrijk-Poperinge is een aanvang genomen met de elektrifikatie: in 1984 werd de bouw van een traktie-onderstation te Ieper aanbesteed.

Na jarenlange discussies omtrent de nabestemming van de vroegere spoorlijn Torhout-Oostende is in 1984 overgegaan tot het opbreken van de lijn. De bedding zal worden gehuurd door de provincie West-Vlaanderen

Een parel van Siemens België : een internationaal ontwikkelingscentrum voor digitale telefonie.

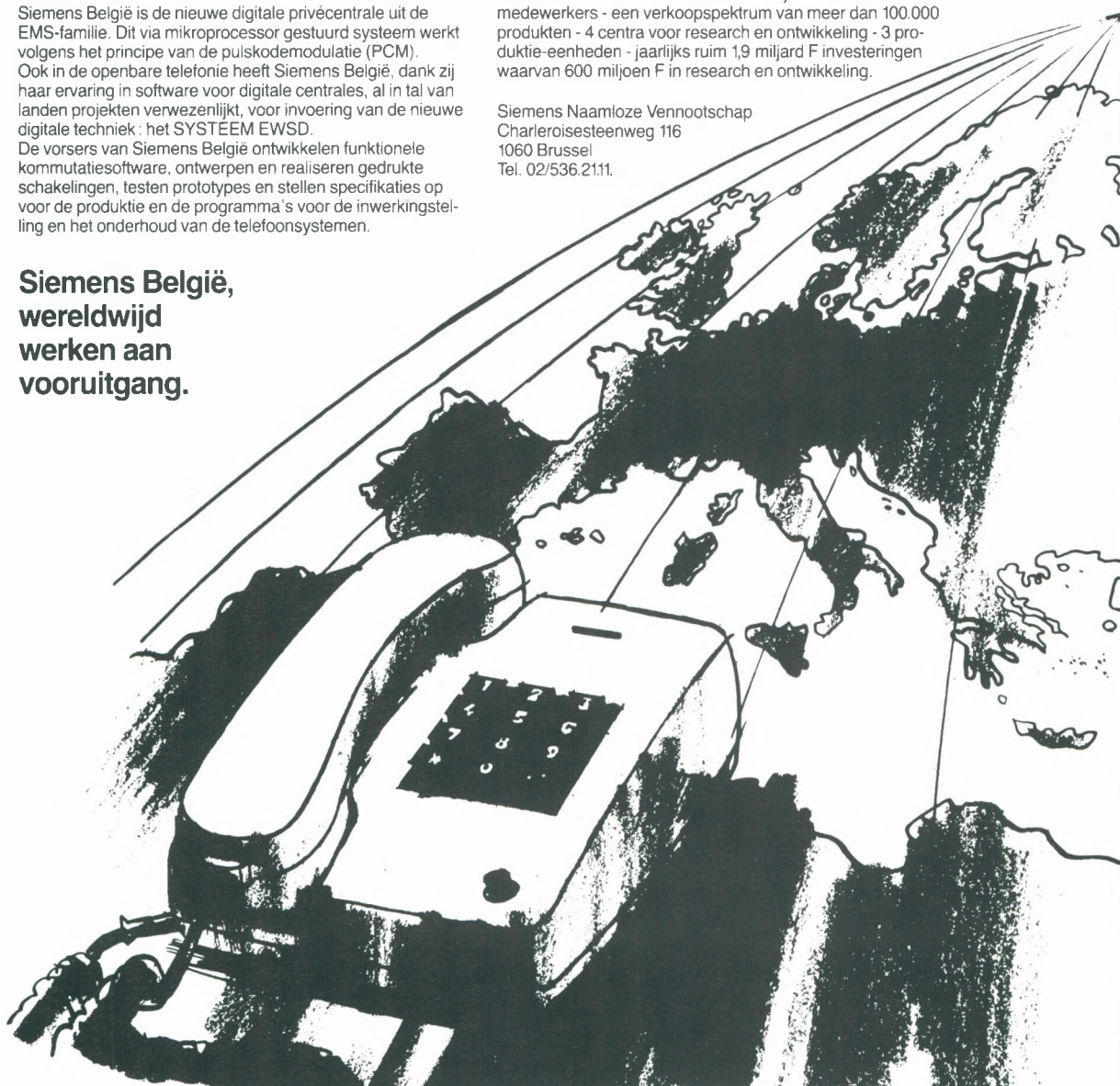
Siemens België doet aan researchwerk met internationale draagwijdte voor zowel openbare als privé-telefonie. Door de beheersing van de meest vooruitstrevende technieken, o.a. door de digitalisering van het gesproken woord, die de integratie van woord en gegevens mogelijk maakt, wisten onze laboratoria op dit gebied een benijdenswaardige reputatie te verwerven. Eén van de recentste realisaties van Siemens België is de nieuwe digitale privécentrale uit de EMS-familie. Dit via mikroprocessor gestuurd systeem werkt volgens het principe van de pulskodemodulatie (PCM). Ook in de openbare telefonie heeft Siemens België, dank zij haar ervaring in software voor digitale centrales, al in tal van landen projecten verwezenlijkt, voor invoering van de nieuwe digitale techniek : het SYSTEEM EWSD. De vorsers van Siemens België ontwikkelen functionele kommutatiesoftware, ontwerpen en realiseren gedrukte schakelingen, testen prototypes en stellen specificaties op voor de productie en de programma's voor de inwerkingstelling en het onderhoud van de telefoonsystemen.

**Siemens België,
wereldwijd
werken aan
voortgang.**

Dank zij de opgedane ervaring, de internationale contacten en de permanente vorming en specialisering kunnen de ingenieurs van Siemens België voortdurend nieuwe taken van toegepaste research aanvangen die nu al bepalen hoe de telefonie er in het jaar 2000 zal uitzien.

Siemens België is een voorname faktor in de ekonomie van ons land : met een omzet van ca. 17 miljard F - ruim 4.000 medewerkers - een verkoopspektrum van meer dan 100.000 produkten - 4 centra voor research en ontwikkeling - 3 produktie-eenheden - jaarlijks ruim 1,9 miljard F investeringen waarvan 600 miljoen F in research en ontwikkeling.

Siemens Naamloze Vennootschap
Charleroisesteenweg 116
1060 Brussel
Tel. 02/536.2111.

met het oog op een rekreatief gebruik.

In 1984 werd aan de NMBS machtiging gegeven tot het opbreken van de lijn Tielt-Meulebeke.

Landbouw

Eind 1984 werden twee ruilverkavelingen beëindigd: 'Ramskapelle' en 'Spermalie'. Zij vormen een aansluitend geheel van 4.858 ha en werden uitgevoerd naar aanleiding van de bouw van de autoweg A18 Jabbeke-Nieuwpoort. In de ruilverkaveling Spermalie kon tevens rekening gehouden worden met de aanleg van de omleidingsweg om Leke.

Gezien de ligging in de Polders (Ramskapelle: geheel; Spermalie; overwegend) was in beide eenheden de verbetering van de waterhuishouding een belangrijke nevendoelelstelling. In de ruilverkaveling Ramskapelle leidde dit tot onder meer de realisatie van een 10 ha-groot wachtbekken te Nieuwpoort, nadat aldaar zandwinning kon doorgaan voor de aanleg van de autoweg.

Te vermelden is dat, naast de vanzelfsprekende werken ten dienste van de landbouw, ook ingrepen met landschappelijke en rekreatieve inslag werden uitgevoerd. Zo werden een aantal wandelpaden aangelegd aansluitend onder meer op een wandelroute langs de IJzer en op de bedding van de verlaten spoorlijn Nieuwpoort-Diksmuide. Deze bedding wordt door de provincie West-Vlaanderen gehuurd voor recreatie.

In 1984 werd bij Ministerieel Besluit een onderzoek ingesteld naar het nut van de eventuele ruilverkaveling 's-Heerwillemskapelle'. Het gaat om een geheel van gronden te Veurne, Alveringem en Diksmuide.

Industrie

Inzake uitrusting van bedrijventerreinen kan verwezen worden naar de activiteiten van de interkommunale verenigingen terzake.

Bij de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie (WIER) was verwerving van nieuwe gronden in 1984 beperkt tot circa 9 ha, waarvan bijna 2 ha werden voorgefinancierd door derden. De verkoop van gronden bedroeg in 1984 ongeveer 56 ha. Hiervan werd circa 30 ha verkocht aan private investeerders; de rest betreft verkoop en overdracht aan openbare besturen. Eind 1984 bezat de WIER een grondvoorraad van circa 587 ha (netto). Door de aangehouden politiek van aankoopbeperking en mede door de gerealiseerde verkoopcijfers blijft de grondvoorraad dalen. Op de WIER-terreinen waren in 1984 voor ongeveer 93 miljoen fr. werken in uitvoering waarvan 56 miljoen fr. op de Transportzone Zeebrugge.

Bij Leiedal werd in 1984 slechts 0,2 ha aangekocht en werd bijna 23 ha verkocht, waarvan circa 19 ha aan private investeerders. De grondreserve op bedrijventerreinen daalde hierdoor tot circa 185 ha (netto). Bij Leiedal stelt men dus een gelijkaardige evolutie vast als bij de WIER.

Een belangrijk Leiedal-project is het transportcentrum LAR langs de autoweg E3 nabij de Franse grens. Deze 'droge haven' (53 ha) met wisselwerking tussen wegvervoer en spoorvervoer, werd in 1984 operationeel, zij het in voorlopige gebouwen. In de loop van 1984 werd gestart met het oprichten van de definitieve

konstrukties voor de douane, van loods en voor private ondernemingen en van een tankstation.

Afvalwaterzuivering

Voor de sektor Oostende (kuststrook Westende-Bredene en de meer landinwaarts gelegen centra binnen de lijn Jabbeke-Aartrijke-Ichtegem-Koekelare-Gistel), waarvan de zuiveringsinstallatie al een paar jaar werkt, is in 1984 verder gewerkt aan onder meer het kollektorenstelsel. Zo werd de kollektor Westende-Middelkerke voltooid en is de kollektor Middelkerke-Oostende (met tunnel onder het kanaal Brugge-Oostende) in uitvoering.

Voor de Brugse sektor (Brugse agglomeratie en de kuststrook De Haan-Zeebrugge) is in 1984 de zuiveringsinstallatie (op industrieterrein Herdersbrug te Brugge) klaar gekomen.

In 1984 is verder gewerkt aan het netwerk van kollektoren, rioolgemalen en pompstations, vooral op de lijn kust-zuiveringsstation. In de Brugse agglomeratie zijn in 1984 diverse belangrijke werken aanbesteed.

Voor de sektor van de Westkust is 1984 een belangrijk jaar geworden. Terwijl in vorige jaren reeds werd begonnen met het aanleggen van kollektoren zonder dat een beslissing kon genomen worden over de inplanting van de zuiveringsinstallatie, werden in 1984 de aanbestedingen uitgeschreven voor het bouwen van de zuiveringsinstallatie te Wulpen, van twee rioolgemalen (Veurne en Nieuwpoort) en van een dubbele persleiding. In 1986 zou de waterzuivering aan de Westkust dienen operationeel te zijn.

Voor de streken van Diksmuide, Ieper en Poperinge heeft de afvalwaterzuivering een bijzondere betekenis omdat deze streken oppervlaktewater leveren aan het drinkwaterproductiecentrum De Blankaart te Woumen. De zuiveringsinstallatie voor de streek van Diksmuide werkt sinds een paar jaar. Er werd ondertussen verder gewerkt aan de kollektoren (Diksmuide). Er werd eveneens verder gewerkt aan de kollektoren voor de zuiveringsinstallaties van Ieper (in 1981 aanbesteed; nog steeds niet toegewezen) en Poperinge (nog niet aanbesteed).

Voor de Kortrijkse agglomeratie is te Harelbeke een zuiveringsstation in opbouw; aan het net van kollektoren en dergelijke is in 1984 verder gewerkt (Deerlijk-Harelbeke).

Dit geldt ook voor het kollektorennet (Waregem) voor de (nog niet aanbesteede) installatie van Waregem.

Voor de sektor Roeselare zijn in 1984 de werken gestart voor de aanleg van kollektoren, meer bepaald te Hooglede. Er gingen ook aanbestedingen door voor onder meer kollektoren en een pompstation te Ardoie.

Vuilverwerking

Sinds 1983 zijn alle in West-Vlaanderen geplande vuilverwerkingsinstallaties in werking.

Voor de installatie te Roeselare werd in 1984 een algemene offerte-aanvraag uitgeschreven voor onder meer de aanleg van een net voor afstandsverwarming met afnamestations naar het centrum van Roeselare en naar tuinbouwbedrijven.

De bestaande installaties zijn alle gesitueerd ten

oosten van de lijn Oostende-Menen. Voor de vuilverwerking van het westelijk deel van de provincie is geopereerd voor inschakeling van overslagstations. In deze stations zal het vuil worden samengebracht en vandaar naar een van de huidige verbrandingsovens gevoerd. Voor de bouw van dergelijke overslagstations te Veurne en te Ieper werden eind 1984 algemene offerte-aanvragen uitgeschreven.

Drinkwatervoorziening

Mede door de geologische structuur en de afgelegen ligging ten opzichte van belangrijke waterreserves is West-Vlaanderen kwetsbaar inzake drinkwatervoorziening. Vooral de kuststrook is tijdens sommige zomers een probleemgebied. Om hieraan te verhelpen werd besloten tot een aantal werken. Vooreerst dienen bijkomende waterreservoirs gebouwd. In 1984 is de bouw van dergelijk reservoir te Middelkerke gestart. Verder dienen de netten van de drie betrokken distributiemaatschappijen (NMW, TMVW, IWVA) onderling verbonden. Dit impliceert onder meer de aanleg van een nieuwe hoge drukleiding Oostende-Nieuwpoort. De sectie Oostende-Middelkerke kwam in 1984 in uitvoering. Dit stelsel van verbindingsleidingen is trouwens opgenomen in de lijst van de grote waterbouwkundige werken van nationaal belang (protokol tussen Belgische regering en de executieven, KB van 8 november 1983).

Op die lijst staat ook de realisatie van een tweede spaarbekken (Blankaart II) in de nabijheid van het huidige drinkwaterproductiecentrum Blankaart I (Woumen-Diksmuide). Omtrent de precieze inplantingsplaats van dit tweede bekken is in 1984 studiewerk verricht; de beslissing terzake is nog niet genomen.

Natuurrecreatie

In 1972 stelde de Provincie West-Vlaanderen het 201 ha grote provinciaal domein 'Lippensgoed-Bulskampveld' open voor het publiek. Langs de oostgrens en de zuidgrens van dit domein verwierf het toenmalig Bestuur van Water en Bossen in 1981 circa 108 ha bos. Van dit staatsbos werd op zijn beurt in 1984 ongeveer 67 ha voor het grote publiek opengesteld, zodat men er thans een rekreatief geheel van bijna 270 ha heeft. Aanleunend hierbij wordt een zone van circa 23 ha staatsdomein beheerd als natuurreservaat. De rest (18 ha) blijft ontoegankelijk.

In 1984 werd door het Vlaams Gewest (Dienst Groenbeheer) overgegaan tot de verwerving van 175 ha van het Wijnendaledomein te Torhout-Ichtegem. Men kan verwachten dat op korte termijn dit bos zal worden opengesteld.

Te Zedelgem is door de gemeente circa 12 ha van het bosdomein Merkenveld aangekocht. Hierdoor kon deze oppervlakte van verdere bebouwing gevrijwaard worden. Een rekreatief inrichtingsplan wordt opge maakt.

Bij Besluit van de Vlaamse Executieve is de onteigening bevolen van een gedeelte van de IJzermonding te Nieuwpoort. Het betreft 6,5 ha private gronden waarvan een gedeelte tot nog toe gehuurd werd door de Rijksuniversiteit Gent die het onder de vorm van privaat natuurreservaat gebruikte als studiegebied. De onteigening is bevolen met het oog op de oprichting van een staatsnatuurreservaat.

Sinds 1919

De Kortrijkse Verzekering nv

**Uw zekerheid,
ook na de pech**

Jaarverslag 1984

GOM-West-Vlaanderen

AKTIVITEITSVERSLAG

De GOM - West-Vlaanderen, opgericht in uitvoering van de kaderwet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de planning en economische decentralizatie, heeft in 1984 opnieuw bewezen dat het directe contact met de basis de meeste kansen biedt tot efficiënt werken en het onmiddellijk en daadwerkelijk benutten van de thans verbeterde kansen tot economische ontwikkeling op basis van herstructurering en vernieuwing, inhakend op de technologische ontwikkeling. De dynamische aanpak van deze werking vindt als het ware zijn exponent in het succes van het Bedrijvencentrum te Wevelgem, dat onmiddellijk aanleiding was tot pogingen tot navolging in alle andere Vlaamse provincies en de toezegging tot steun door de Vlaamse Regering voor nieuw op te richten bedrijvencentra in Vlaanderen.

1. Studie, concept en promotie van de economische ontwikkeling

A. Arbeidsmarkt

Alle nuttige informatie inzake werkgelegenheid, werkzoekenden, sluitingen van bedrijven en dergelijke wordt stelselmatig verzameld en verwerkt ten behoeve van algemene voorlichting en voor specifiek gebruik, zoals onder meer de erkenning van de Westhoek als rekonversiezone.

Op het vlak van de beroepsopleiding werd coördinerend en stimulerend opgetreden bij de oprichting van een Centrum RVA voor Havenarbeiders.

Met het oog op het eventueel op gang brengen van een project alternerend leren in de voedingsnijverheid werden besprekingen terzake gevoerd met bedrijven uit deze sector, onderwijsinstellingen uit het land- en tuinbouwonderwijs en vertegenwoordigers van het Verbond van de Landbouw- en Voedingsnijverheden en van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Besloten werd de opleidingen in het stelsel van alternerend leren uit te stellen tot in het Westvlaams beroeps- en technisch onderwijs basisopleidingen aanwezig zijn waarop kan worden aangesloten. Een Werkgroep 'Voedingsnijverheid-Onderwijs' werd opgericht, gekoördineerd door de GOM - West-Vlaanderen, ten einde de vereiste samenwerking tussen het onderwijs en de voedingsnijverheid tot stand te brengen.

Er werd deelgenomen aan de Werkgroep 'Onderwijs-Industrie' van het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden.

Er werd meegewerkt aan de werkzaamheden van diverse Subregionale Tewerkstellingskomitees in West-Vlaanderen.

B. Promotie van de investeringen

1. Buitenlandse investeringen

a. In het kader van de promotie-activiteiten gevoerd door FIOC (Flanders Investment Opportunities Council), waarvan de GOM - West-Vlaanderen deel uitmaakt, werden drie missies georganiseerd naar de USA. Deze missies vonden plaats in de maanden april, mei en september 1984 en 38 Amerikaanse bedrijven, die investeringsplannen hebben voor Europa of zoeken naar een vorm van samenwerking met Europese bedrijven, werden bezocht. Voor een aantal van deze bedrijven werd een bezoek aan ons land georganiseerd en uitgebreide informatie over specifieke onderwerpen werd hen verschaft.

b. Er werd verdere opvolging gegeven aan de contacten die gelegd werden met diverse Japanse bedrijven.

c. Aan de vragen om informatie over de investerings- of samenwerkingsmogelijkheden in Vlaanderen, die door de Belgische vertegenwoordigingen in het buitenland aan FIOC werden gericht, werd het gepast gevolg gegeven.

d. Anderzijds behandelde de afdeling Industriële Ontwikkeling 18 dossiers van buitenlandse investeerders. Voor een achttal werden uitgebreide vestigingsdossiers opgemaakt. Eind juni werd de nv RBM Europe opgericht te Izegem. Deze vestiging van het Britse bedrijf R.B. MacMillan Ltd. is gespecialiseerd in het drukken van etiketten, hoofdzakelijk voor de voedingsindustrie (overname firma De Busschere, Izegem).

e. Ter gelegenheid van hun verblijf in België, brachten Belgische handelsprospektoren in de USA en Duitsland, op uitnodiging van de GOM - West-Vlaanderen een bezoek aan onze provincie. Hierbij werden zij terdege op de hoogte gebracht van de troeven van onze regio. Bij hun veelvuldige contacten met Amerikaanse en Duitse bedrijven kunnen zij een waardevolle bijdrage leveren tot de promotie van West-Vlaanderen als investeringsgebied.

f. Er verschenen vier nummers van Flanders' Business Newsletter die vanaf 1984 door de GOM's gezamenlijk wordt uitgegeven. Het nummer van maart bevat naast de introductie van Newsletter door Minister G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Regering, artikelen over de werking van FIOC, over de T-zone en coördinatiecentra en een economisch overzicht van Vlaanderen. In het juni-nummer vormt Flanders Technology 1985 het hoofdartikel samen met een uitgebreide toelichting over de nieuwe zeeluis te Zeebrugge. Andere artikelen handelen over belastingsvrijstelling voor buitenlandse managers en over de experimenten in verband met de werktijd. De haveninfrastructuur en de

exportpositie van Vlaanderen komen ruim aan bod in het augustus-nummer. Het november-nummer handelt over het nieuwe luchtvrachtbehandelingscomplex Brucargo en de nieuwe fiscale maatregelen van de overheid ten voordele van 'venture capital'.

2. Algemeen dienstbetoon aan ondernemingen

Een van de hoofdtaken van de afdeling Industriële Ontwikkeling van de GOM - West-Vlaanderen is het dienstbetoon aan Westvlaamse ondernemingen. Deze afdeling staat in voor advies en begeleiding van Westvlaamse bedrijven en zelfstandigen bij de diverse aspecten van hun economische activiteit.

a. Uit een analyse van de activiteiten van de afdeling in 1984, kon worden opgemaakt dat circa 250 bedrijven of ondernemers een beroep deden op de afdeling Industriële Ontwikkeling van de GOM - West-Vlaanderen. Ongeveer 180 hiervan verkregen informatie, advies en begeleiding inzake investeringen en de mogelijkheden tot subsidiëring hiervan. Opvallend is het stijgend aandeel van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen (KMO) en zelfstandigen, die een beroep doen op de diensten van de GOM - West-Vlaanderen. Van de 180 waren er niet minder dan 130 die tot laatstgenoemde categorie behoren.

b. De subsidiëringmogelijkheden zijn zeer divers. Naast de bestaande maatregelen in het kader van de expansiewetten zijn er ruime fiscale maatregelen en maatregelen tot bevordering van de tewerkstelling. Op het fiscale vlak werden er in de loop van 1984 heel wat nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor bedrijven in West-Vlaanderen. Er werd een T-zone van 30 ha opgericht te Ieper, waar bedrijven met hoogtechnologische activiteit bij vestiging ruime fiscale voordelen kunnen genieten.

Bovendien werd de Westhoek aangeduid als rekonversiezone, wat inhoudt dat bedrijven die bijdragen tot de industriële rekonversie onder bepaalde voorwaarden, bijzondere steun krijgen. Ook wordt in de herstellwet van 31 juli 1984 het oprichten van innovatievenootschappen en het verstrekken van innovatiekapitaal fiscaal aangemoedigd.

Ten einde het Westvlaams bedrijfsleven over dit alles te informeren werden door de GOM - West-Vlaanderen drie vergaderingen georganiseerd met als titel 'Vernieuwing en groei in uw bedrijf - financieel-technologisch'. Bij het gedeelte 'financieel' ging de aandacht vooral naar recente overheidsmaatregelen inzake innovatievenootschappen, rekonversiezones en T-zones.

Het belang van de besproken overheidstussenkomsten werd aan de hand van praktijkvoorbeelden toegelicht. Bij het gedeelte 'technologisch' werden de tussenkomsten in ontwikkelingsprojecten in het kader van KB 123 en de technologische begeleiding door de GOM - West-Vlaanderen belicht. Deze informatievergaderingen, die plaatsvonden op 27 november, 7 en 10 december 1984, werden georganiseerd in de Vormingsinstituten van Brugge en Kortrijk en in het Diensten-centrum van Diksmuide. De grote opkomst bij elk van deze vergaderingen en de vraagstelling toonde aan dat veel belangstelling bestaat voor deze materie.

c. Met negentien bedrijven werden besprekingen

gevoerd over de aanbreng van risicodragend kapitaal, via overheidsholdings of privé-participatiemaatschappijen. Voor een aantal van deze bedrijven leidde dit tot een concrete aanvraag bij een van de participatiemaatschappijen.

d. Acht bedrijven in moeilijkheden deden een beroep op de GOM - West-Vlaanderen ten einde een oplossing te zoeken. Voor vier bedrijven werd een mogelijke redding onderzocht via een overname. De GOM - West-Vlaanderen kon voor de firma De Buschere, Izegem een overname door een Engelse onderneming realiseren. RB MacMillan Europe nv startte in juni 1984 en nam de installaties en in een beginfase 10 personeelsleden van het Izegems bedrijf over.

e. Naast de reeds gemelde besprekingen die de GOM - West-Vlaanderen voerde omtrent subsidiëring, bedrijfseconomische problemen, investeringen, participatiemogelijkheden of het oplossen van moeilijkheden, deden 19 bedrijven een beroep op de diensten van de GOM - West-Vlaanderen voor tussenkomsten van verschillende aard; het bemiddelen voor vlotte afhandeling van dossiers bij ministeriële departementen, het kontakten van banken of financieringsmaatschappijen.

f. Adequate gegevens over de industrierterreinen en leegstaande bedrijfsgebouwen in West-Vlaanderen werden verschaft aan investeerders en investeringsadviseurs.

Een inventaris van leegstaande gebouwen in de provincie wordt bijgehouden en aangepast aan de hand van de gegevens opgevraagd in de jaarlijkse enquête van de GOM - West-Vlaanderen bij de Westvlaamse bedrijven.

g. De GOM - West-Vlaanderen verleende haar medewerking aan de organisatie van de Kontaktdag Regio Roeselare die plaatsvond op 26 maart 1984, aan de Dag van de Industrie te Diksmuide op 10 mei 1984, aan de Manifestatie Opportunity 84 te Kortrijk op 8 juni 1984 en aan de informatienamiddag 'Startkansen voor dynamisch ondernemen' te Roeselare op 14 december 1984. De afdeling Industriële Ontwikkeling maakte ook deel uit van de adviesraad van de beurs Ondernemen Roeselare-Izegem die plaatsvond van 18 tot 20 mei 1984.

h. De GOM - West-Vlaanderen nam actief deel aan de organisatie van de Zeebrugse havencontact- en promotiedagen die op 6 juni 1984 te Oslo, Noorwegen en op 6 december 1984 te Londen, Groot-Brittannië onder ruime belangstelling plaatsvonden. Tevens werd medewerking verleend aan een paneelgesprek naar aanleiding van de Zeehavendag die Jaycees Brugge op 7 april 1984 organiseerde voor Westvlaamse import- en exportbedrijven.

3. Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw

Een specifieke steunmaatregel voor investerende bedrijven is de kapitaalpremie toegekend door het EOGFL (Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw). Dit fonds kan een premie van maximaal 25% van het investeringsbedrag toekennen aan bedrijven die landbouw- of visserijproducten verwerken. De investering moet dan wel rechtstreeks betrekking hebben op het verwerken en/of commercialiseren van deze producten. Gezien de complexiteit van de aanvraag

doen heel wat Westvlaamse bedrijven een beroep op de GOM - West-Vlaanderen voor advies, begeleiding of zelfs de volledige opmaak van het dossier.

In 1984 kontakten 9 Westvlaamse bedrijven de GOM - West-Vlaanderen in verband met het EOGFL. Voor 8 onder hen bleef de tussenkomst van de GOM - West-Vlaanderen beperkt tot het adviseren en begeleiden bij het opstellen van het dossier. In een geval stelde de GOM - West-Vlaanderen het volledige dossier op.

C. *Technologie en Milieuzorg*

1. Technologie

In 1984 heeft de afdeling Technologie verdergebouwd aan de opties die in 1983 werden genomen, namelijk meer aandacht besteden aan de mogelijkheden van industriële samenwerking rond bepaalde innovatiemogelijkheden, de kansen omschreven in de T-dagen en vooral deze voor biotechnologie verder exploiteren, vertalen en uitdragen naar de Westvlaamse ondernemingen en tenslotte ook de TIV (Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen) verder inzetten bij het zoeken naar aangepaste technologieën in het domein van de metaalindustrie.

a. Begeleiding van technologische innovatie.

Ten behoeve van zeven ondernemingen werd informatie en begeleiding gegeven bij het opmaken, het omschrijven en het indienen van innovatieprojecten op het niveau van prototypesteun. Dit lage aantal in vergelijking met voorgaande jaren is te verklaren door het feit dat de bedrijven liever gebruik wensten te maken van de toepassing van de mogelijkheden door het KB 123.

Eén dossier tot aanvraag van financiering langs de demonstratieprojecten van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid werd opgemaakt en begeleid. Hiertoe werd in samenwerking en onder impuls van de GOM - West-Vlaanderen een samenwerkingsverband opgezet tussen drie partijen met het oog op de verdere ontwikkeling, de produktie en de kommercialisering.

Vier ondernemingen werden begeleid bij de aanvraagprocedure tot bekomen van een subsidie bij het IWONL (Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw) ten behoeve van industrieel onderzoeks- en ontwikkelingswerk.

Gelet op de voortschrijdende regionalisering van een aantal hefbomen van het industrieel beleid, werd in 1984 bijzondere aandacht besteed aan de begeleiding en de behandeling van de prototype-aanvragen.

Namens de Vlaamse GOM's heeft de GOM - West-Vlaanderen een nota opgesteld ten behoeve van de Vlaamse Regering, om te bekomen dat alle aanvragen voor prototypesteun, in een eerste fase zouden behandeld en geëvalueerd worden door de Vlaamse GOM's. Het direkte contact met de onderneming-aanvrager is hier immers van essentieel belang, evenals het wederzijds vertrouwen en de goede kennis van de kontekst waarin de aanvraag kadert.

Steeds meer ondernemingen vragen aan de afdeling Technologie informatie over oktroyen. Hierbij gaat

het vooral om de aanvraagprocedure, de mogelijkheid om de stand van bescherming van bepaalde technologische ontwikkelingen vast te stellen of de mogelijkheid om bepaalde beschermde technologieën voor verder gebruik op te nemen.

In de loop van 1985 zal getracht worden om dergelijke vragen meer systematisch te begeleiden en daartoe zal een informatiepakket worden samengesteld.

Vanuit het oogpunt van een meer brede ondersteuning van de vele technologische aspecten en de evaluatie van technische problemen werd in 1984 het initiatief genomen om de wetenschappelijke en technologische troeven te bundelen.

De nodige voorbereidingen werden genomen om deze ondersteuning ten dienste van de Westvlaamse bedrijven in te schakelen vanaf 1985. Daarvoor werd een beroep gedaan op gespecialiseerde industriële onderzoekslaboratoria, de industriële hogescholen in West-Vlaanderen en hun technologische centra, en ook op een aantal wetenschappelijke centra, die raakvlakken hebben met de industriële ontwikkeling.

b. Toepassing van het KB 123.

Het KB 123 is één van de maatregelen die de regering in 1983 heeft genomen om de werkgelegenheid aan te moedigen. Steunend op dat KB kunnen bedrijven met een tegenwoordige tewerkstelling van minimum 3 en maximum 100 personen een subsidie bekomen bij de aanwerving van maximaal 3 full-time werknemers, geselecteerd uit de thans uitkeringsgerechtigde werklozen, of daarmee gelijkgestelden. Deze bijkomende personeelsleden moeten evenwel ingezet worden voor de realisatie van projecten inzake de bevordering van de uitvoer, de ontwikkeling van nieuwe produkten of produktieprocedures of de besparing van grondstoffen of energie. De subsidie kan 100% bedragen van de wedde en de sociale lasten en het project mag maximaal 2 jaar in beslag nemen. Ieder bedrijf kan 2 projecten indienen, evenwel in een verschillend toepassingsgebied.

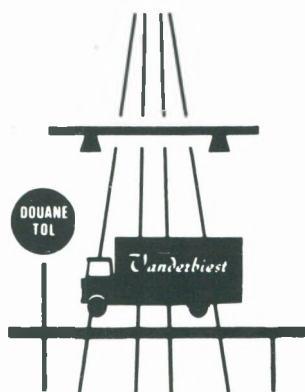
De GOM - West-Vlaanderen is nauw betrokken bij de toekenning van deze subsidie, gezien bij beslissing van de Vlaamse Executieve, de Vlaamse GOM's worden aangesproken om de aanvraagdossiers te begeleiden en na te zien qua inhoud en qua formulering. In de loop van 1984 werden 80 dossiers bij de GOM - West-Vlaanderen ingediend, wat een aanvullende tewerkstelling betekent van circa 110 man.

Qua specificatie zijn 36 aanvragen innovatiegebonden, 39 dossiers behandelen een exportproject en 5 aanvragen hebben betrekking op projecten in verband met energie- en grondstoffenbesparing.

Eind december waren 43 aanvragen goedgekeurd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. Het gaat om 16 innovatieprojecten, 25 exportprojecten en 2 studies omtrent energie- en grondstoffenbesparing. Globaal gaat het hier om circa 60 additionele arbeidsplaatsen bij een 40-tal ondernemingen.

Momenteel zijn nog 9 aanvragen in behandeling bij de boven vermelde ministeriële diensten (5 innovatieprojecten, 3 exportdossiers en 1 energiebesparingsproject). Het gaat om een globale tewerkstelling van ongeveer 20 man.

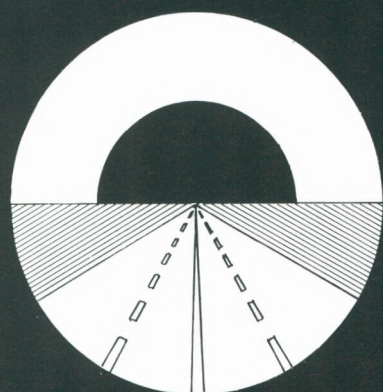
HERMAN VANDERBIEST

Messagerie - Import - Export - Transit
DOUANEAGENTSCHAP

6, rue du Fort, B-7780 Comines - Tél. (056) 55 55 99 - Télex 57088

Abeelseweg 264, B-8970 Poperinge-Abele - Tel. (057) 33 43 25 - Telex 85226

industriepark sappeneen
POPERINGE
opent
nieuwe perspectieven
voor
U

INFO STADSBESTUUR POPERINGE
tel. 057/33 40 81
WIJER - BRUGGE
tel. 050/35 81 28

TECHNOLOGISCH CENTRUM vzw

Zeedijk 101, B-8400 Oostende
Tel. (059) 70 22 12

Het TECHNOLOGISCH CENTRUM stelt zich ten dienste van iedereen die, in het kader van industriële toepassingen, onderzoeken wenst te verrichten of opdrachten uit te werken

In de domeinen
chemie
elektriciteit
bouwkunde

elektro-mechanica
kan het TECHNOLOGISCH CENTRUM
U rechtstreeks behulpzaam zijn.

n.v. quintiens

Tijdokstraat 14
8380 Zeebrugge
„DAY AND NIGHT SERVICE“
Tel. (050) 54 41 72

SCHEEPS- EN
INDUSTRIELE
ELECTRICITEIT

installatie / herstelling / onderhoud
electrische- en electronische
schakelborden
overhaal en herwikkelen van motoren
uit voorraad:
el. motoren, kabel, onderdelen

Een aantal aanvragen zijn momenteel nog in een oriënterende bespreking met de GOM - West-Vlaanderen of wachten nog op de aanvullende documenten in te dienen door de aanvrager of zijn volgens de richtlijnen van de GOM - West-Vlaanderen in herwerking door de onderneming-aanvrager. Het gaat in totaal om 21 aanvragen, 11 innovatieprojecten en 10 exportdossiers. De daaraangekoppelde tewerkstelling loopt op tot circa 30 man.

Momenteel werden, door argumentatie van het Ministerie van Middenstand en/of het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, 7 aanvragen geweigerd, waarvan 4 zich situeren in de innovatiesfeer, 1 exportdossier en 2 energieprojecten.

c. Technologiebeurzen.

De afdeling Technologie van de GOM - West-Vlaanderen is ten behoeve van de Vlaamse bedrijven reeds verschillende jaren actief, zowel in het opsporen als in het aanbieden van technologische kennis. Daar reeds ervaring werd opgedaan met technologiebeurzen werd besloten ook in 1984 aan een tweetal technologiebeurzen deel te nemen.

Deze gespecialiseerde beurzen, die enkel voor vaklui toegankelijk zijn, geven de gelegenheid om op korte tijd een maximum aan geïnteresseerden in technologie-transfert te ontmoeten.

Op technologiebeurzen komen vragen naar en aanbiedingen van nieuwe technologieën (produkten en procédés) voor de onderscheiden bedrijfssectoren aan bod. Zowel afzonderlijke ondernemingen, als universiteiten en technologiemakelaars bieden hun ontwikkelde technologieën aan.

In de loop van 1984 werd deelgenomen aan twee belangrijke technologiebeurzen, de TechEx beurs, die plaatshad te Orlando (USA) en Technologieforum Berlijn (West-Duitsland), die een onderdeel vormde van een technologieweek in deze stad.

De GOM - West-Vlaanderen heeft voor de technologie-transfertactie van 1984 16 bedrijven vertegenwoordigd die 40 technologieën wensten aan te bieden of te zoeken. Deze bedrijven kwamen uit de volgende sectoren: metaalverwerkende industrie, elektronika, plasticverwerkende industrie en engineering, de chemische nijverheid en de medische nijverheid.

Aan de deelnemende bedrijven werd de volgende service geboden:

kritisch onderzoek van de vragen of aanbiedingen van technologie van de onderneming;

vertegenwoordiging op de beurzen met opname in de beurskatalogi;

uitvoering rapportering aan de onderneming over de gelegde kontakten en de bekomen informatie;

een actieve opvolging van de kontakten in overleg met de bedrijfsleiding.

Op de beurzen werden zakenvoorstellen ingeleid tot het aangaan van licentie-overeenkomsten, know-how kontrakten, joint-ventures, oktrooi-verhandeling, enz.

Uit de kontakten in Orlando speelde de GOM - West-Vlaanderen ongeveer 60 adressen door aan de opdrachtgevende bedrijven en uit Technologieforum Berlijn ongeveer 25.

d. DIRV-actie en T-dagen.

In het kader van de DIRV-actie (Derde Industriële Revolutie Vlaanderen) van de Vlaamse Regering nam de GOM - West-Vlaanderen actief deel aan de T-dagen: Medische Technologie op 25 januari 1984 aan de Rijksuniversiteit te Gent, Robotica op 21 maart 1984 in de Limburghal te Genk, Energietechnieken op 7 juni 1984 aan de Katholieke Industriële Hogeschool Antwerpen te Geel en Agro-industrie op 7 december 1984 aan de Katholieke Universiteit te Leuven.

Op 27 september 1984 had in het Casino-Kursaal van Oostende de T-dag 'Aerospace en Spinoff' plaats. De administratieve organisatie en de algemene coördinatie was in handen van de GOM - West-Vlaanderen met medewerking van de Katholieke Industriële Hogeschool West-Vlaanderen en de Kredietbank Brugge. De plenaire vergadering, voorgezeten door prof. dr. O. Vanneste, Gouverneur van West-Vlaanderen, bracht uiteenzettingen rond de weerslag in Vlaanderen op het onderzoek in de aerospacetechnologie, over de toeleverings- en spinoffmogelijkheden van lucht- en ruimtevaart voor de Vlaamse industrie, over de markt en de spinoff van aerospace en over de samenlevingsaspecten. Minister G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Regering bracht er de Vlaamse standpunten omtrent de industriële strategie voor aerospace en spinoff.

De workshops brachten naast informatie omtrent de grote luchtvaartbestellingen en -projecten zoals F16, Airbus, helikopterleveringen en ESA-NASA-samenwerking, ook ongeveer 20 projecten van meer traditionele aard aan bod, waarbij naar samenwerking werd gezocht tussen onderzoekers, industriële ondernemingen, commerciële en financiële kringen.

De projecten situeerden zich in de domeinen van de mechanika, de elektronika, de niet-metaalprodukten en de luchtvaartkonstruktie en vliegvelduitrustingen.

Ruim 500 deelnemers werden genoteerd naast een 35-tal studenten die ook deze T-dag bijwoonden. Onder de normaal ingeschrevenen noteerde men 42% afkomstig uit industriële kringen waarvan circa 2/3 uit de traditionele industriële sectoren, 5% uit de financiële wereld, 25% uit de kringen van onderwijs en onderzoek, 14% uit overheidsadministraties en overheidsdiensten, 3% uit de legerleiding, 8% uit de persmedia en 3% uit werkgevers- en werknemersorganisaties.

Parallel met de T-dag liep ook een tentoonstelling met de bedoeling de gespecialiseerde Vlaamse ondernemingen kenbaar te maken en hun aktieterrein voor te stellen zonder evenwel produkten ten toon te stellen. Over een 60-tal panelen met een totale lengte van 35 lopende meter brachten ongeveer 25 Vlaamse ondernemingen informatie over hun activiteiten in lucht- en ruimtevaart, in toelevering en in afgeleide industriële activiteiten.

Bij de opstelling van de DIRV-Top 1000 heeft de GOM - West-Vlaanderen deelgenomen aan de beoordeling van de bedrijven en was ze lid van de jury die de selectie heeft gemaakt.

e. Biotechnologie.

De biotechnologie is een multidisciplinaire wetenschap die raakvlakken heeft met onder andere biochemie, mi-

crobiologie, genetica, celbiologie, chemie en processtechnologie. Gebruik makend van technieken zoals genetische manipulatie, weefselkulturen, enzymatische processen en celfusie zal deze discipline in de toekomst ruime en ingrijpende industriële toepassingsgebieden vinden in verschillende activiteitsdomeinen waaronder de farmaceutische industrie, de chemische sektor, de voedings- en genotmiddelenindustrie, land- en tuinbouw, metallurgie, energiebevoorrading en milieusanering. Via de ontwikkeling van biosensoren en biochips worden ook de elektronica en de mikro-elektronica in het toepassingspektrum opgenomen.

De GOM - West-Vlaanderen, reeds organizer van de T-dag Biotechnologie, volgt de evoluties in de biotechnologie van nabij op. Uitgaande van de besluiten geformuleerd op de T-dag en de recente resultaten van het wetenschappelijk onderzoek, enerzijds, en het industrieel potentieel van de provincie, anderzijds, wordt daarbij vooral prioriteit verleend aan de evoluties in de voedings- en genotmiddelenindustrie en de land- en tuinbouw. Het ligt in de bedoeling van de GOM om de lokale KMO's tijdig te informeren omtrent de potentiële innovatiemogelijkheden die deze spitsstechnologie kan meebrengen. Er wordt eveneens gestreefd naar een konfrontatie met het in Vlaanderen aanwezige wetenschappelijk researchpotentieel, dat alhoewel eerder beperkt toch een wereldfaam heeft opgebouwd, ten einde te komen tot enkele onderzoeksprojecten in samenwerking met de industrie. Tot op heden werden alleen oriënterende studies uitgevoerd door de GOM - West-Vlaanderen. De resultaten ervan moeten evenwel kunnen leiden tot meer gerichte acties. Beoogd wordt vanaf medio 1985 concrete afspraken te kunnen maken met bepaalde Westvlaamse ondernemingen om bepaal-

de goed afgebakende industriële onderzoeksprojecten te kunnen indienen.

In die kontekst werden reeds een aantal informele gesprekken gevoerd en momenteel worden mogelijkheden onderzocht in het domein van de biologische en mikrobiologische transformatie van afvalstoffen tot grondstoffen in de landbouw en de energievoorziening.

f. Technologische Innovatie- en Vernieuwingscel voor Vlaanderen - TIV.

De TIV die in februari 1983 opgericht werd als een gemeenschappelijk initiatief van de vijf Vlaamse GOM's, heeft na een inlooperperiode in dat jaar, in 1984 zijn eerste effectief werkingsjaar gehad.

Deze gemeenschappelijke technologiecél, die specifiek voor de metaalsektor in zijn breedste vorm werkzaam is, heeft als opdracht de kennisoverdracht naar de KMO's te bevorderen, wat concreet neerkomt op het opsporen van interessante technologische informatie, het evalueren, de selectie en de omzetting ervan in een verstaanbare taal.

Het operationeel werk geschiedt volgens 3 wegen:

- het opsporen van informatie op eigen initiatief;
- het opsporen van specifieke technologieën in opdracht van bedrijven;
- het technologisch doorlichten van top- of spitssectoren.

In de loop van 1984 werd de TIV voor zeven Westvlaamse bedrijven ingeschakeld en in hun opdracht werden specifieke technologieën opgespoord, waarvoor zowel in het binnenland als in het buitenland databanken en andere bronnen geraadpleegd werden.

De afdeling Technologie heeft 56 technologievoorstellen die door de TIV geselecteerd werden, geanalyseerd. Hiervan waren er 23 afkomstig uit de elektronica en aanverwante sectoren, 10 uit de sektor machinebouw-mechanica en 17 uit de sektor processtechnologie, meet- en regeltechniek.

2. Milieuzorg

De afdeling Milieuzorg heeft in 1984 haar bemiddelende en advizerende taak vanuit het verleden verdergezet. Daarbij had men vooral oog op het zoeken naar ekologisch aanvaardbare en economisch verantwoorde oplossingen in het domein van de verwerking van afvalstoffen onder alle vormen en van de integratie van ondernemingen in hun omgeving.

a. De verwerking van vaste afvalstoffen.

Konform aan de bepalingen van het dekreet betreffende het beheer van de afvalstoffen in Vlaanderen heeft de afdeling de nodige adviezen afgeleverd in het kader van de procedure tot aanvraag van een vergunning. In de loop van 1984 werden 50 vergunningen in eerste aanleg behandeld, 7 vergunningen werden behandeld in het kader van een regelmatig ingesteld beroep.

Onder de eerste aanvragen waren er 3 aanvragen voor een klasse 1-stort, 4 aanvragen voor de behandeling van huishoudelijke afvalstoffen, 8 aanvragen voor een klasse 3-stort, 7 aanvragen voor de verbranding van ziekenhuisafval, 18 aanvragen voor de opslag, het sorte-

ren en de verwerking van schroot, rubber, glas, papier, hout, plastic en afbraakmaterialen, 3 aanvragen voor slibbehandeling, 4 aanvragen voor verbranding van industriële, niet-gevaarlijke afvalstoffen en 3 aanvragen voor verwerkingseenheden van industriële afvalstoffen.

Bij het dekreet betreffende het beheer van de afvalstoffen van 2 juli 1981 wordt onder het afvalstoffenplan een vijfjarenplan gedefinieerd dat naast gegevens omtrent de huidige stand van zaken met betrekking tot de produktie en de verwijdering van de verschillende soorten afvalstoffen ook maatregelen voor de planperiode (1986-90) zou bevatten omtrent de verwijdering van deze afvalstoffen konform de doelstellingen geformuleerd in het afvalstoffendekreet.

Het afvalstoffenplan omvat een luik 'huishoudelijke afvalstoffen' waarvan de voorontwerptekst reeds in 1983 werd besproken, een luik 'industriële afvalstoffen' en tenslotte een luik 'bijzondere afvalstoffen'.

In 1984 werden alle deelnota's in verband met industriële en bijzondere afvalstoffen door OVAM aan de Vlaamse GOM's ter konsultatie voorgelegd en vervolgens in diverse werkvergaderingen uitvoerig besproken. Daarbij werden door de GOM - West-Vlaanderen verschillende algemene en fundamentele opmerkingen naar voor gebracht ter verbetering of aanvulling van deze voorontwerptekst.

De deelnota's omtrent industriële afvalstoffen die werden voorgelegd en besproken, werden in vijf categorieën gebundeld. De categorie 'anorganische afvalstoffen' behandelt onder andere de problematiek rond afvalstoffen afkomstig van de ferro- en nonferro-industrie, de anorganisch-chemische sektor en de afvalstoffen waarvoor een monostort kan ingericht worden (onder andere vliegassen, gipsafval, kalkslib). Een tweede categorie omvat de 'organische afvalstoffen'. Hiertoe behoren afvalstoffen van de petrochemie en aanverwante sectoren, evenals de afvalstoffen van de textiel- en kunststofindustrie. Een derde categorie industriële afvalstoffen verzamelt de organisch-biologische afvalstoffen. Dit zijn afvalstoffen afkomstig van de levensmiddelenbereiding, de slachtafval en de afvalstoffen van de hout- en papierindustrie. De twee laatste categorieën behandelen de problematiek van de chemische afvalstoffen met een specifiek karakter waaronder polychloorbifenylen, PCB's, en de met huishoudelijk afval vergelijkbare industriële afvalstoffen zoals verpakkingsafval en opruimingsafval.

Bij de deelnota's gegroepeerd als 'bijzondere afvalstoffen' werden volgende specifieke afvalstoffen behandeld: autowrakken en autobanden, bouw- en sloofafval, afvalolie, landbouwafvalstoffen, ziekenhuisafvalstoffen, slib van straatkolken en septische putten, slib van rioolwaterzuiveringsinstallaties, baggerspecie en drinkwaterslib.

In elk van deze deelnota's wordt naast een beschrijving van de aard en het ontstaan van de afvalstof een overzicht gegeven van de thans geproduceerde hoeveelheid. De cijfergegevens verkregen uit de meldingsplicht worden daarbij als basis gebruikt. Verder wordt een overzicht gegeven van de huidige verwerkingsmethodes voor deze afvalstof. Een tweede deel bespreekt de te verwachten ontwikkeling tijdens de planperiode 1986-90 voornamelijk in verband met de prioriteiten die moeten verleend worden in verband met de verwijde-

ring van de afvalstof, dit in functie van de milieuhygiënische eigenschappen van de afvalstof enerzijds en de verwerkingscapaciteit van de huidige of tijdens de planperiode geplande verwerkingsinrichtingen.

b. Advies in verband met grondwaterwinningsaanvragen.

In West-Vlaanderen is een groot deel van de industrie voor zijn bevoorrading aan proceswater en koelwater aangewezen op grondwaterwinnings uit de paleozoïsche sokkel. Het waterniveau in deze watervoerende laag is de laatste jaren echter gevoelig gedaald. Gezien het economisch belang van deze waterlaag vooral voor de textiel- en voedingsnijverheid dringen maatregelen ter besparing van deze waterreserve zich op indien men wil verhinderen dat deze waardevolle waterlaag in de nabije toekomst uitgeput raakt.

Uit dit oogpunt wordt door de Dienst Natuurlijke Rijkdommen en Energie van de Vlaamse Gemeenschap elke nieuwe vergunningsaanvraag evenals elke aanvraag tot hernieuwing of uitbreiding van een bestaande grondwaterwinning thans aan een grondig onderzoek onderworpen. De GOM - West-Vlaanderen werd in het kader van dit onderzoek door de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister voor Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, belast met het formuleren van een advies omtrent de waterhuishouding van de onderneming en de economische aspecten van de aangevraagde grondwaterwinning.

In 1984 werden aldus 13 vergunningsaanvragen door de GOM - West-Vlaanderen aan een gedetailleerd technisch-economisch onderzoek onderworpen. Zeven aanvragen waren afkomstig van bedrijven uit de textielsektor terwijl de andere aanvragen afkomstig waren van een drinkwatermaatschappij, een interkommunale vereniging voor vuilverwerking, een gezondheidsinrichting, een slachthuis en een bedrijf werkzaam in elektronika.

Bij de formulering van de adviezen werd onder meer aandacht besteed aan bedrijfseconomische parameters, evoluties in het produktieproces in functie van het waterverbruik, de globale waterhuishouding van het bedrijf, de vereiste procestechnische eigenschappen van het verbruikte water, maatregelen ter besparing van het waterverbruik, alternatieve waterwinningsmogelijkheden in het bedrijf, de afvalwaterbehandeling en de watervoorziening in korrelatie met energiebesparingsmaatregelen.

c. Milieu-effekt-rapportages.

In verband met specifieke ekologischer problemen en moeilijkheden met aangrenzende bedrijven of gebieden werden een 5-tal grondige ekologischer analyses uitgevoerd in opdracht van de Provinciale Overheid van West-Vlaanderen. Daarbij werd rekening gehouden met de technologischer en de economischer aspecten.

d. Ekologischer advies in verband met industriële ondernemingen.

In de schoot van de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu en in samenwerking met het Provinciaal Bestuur van

West-Vlaanderen werd door de GOM - West-Vlaanderen een belangrijke bijdrage geleverd bij de bespreking van de vernieuwde reglementering op de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen. Daarbij werd vooral aandacht besteed aan de logische opbouw van de reglementering en aan de gevolgen ervan voor de aanvragende ondernemingen. Ten aanzien van een zevental Westvlaamse ondernemingen werden ekologische adviezen geformuleerd in functie van aanpassingen en/of uitbreidingen.

Uitgaande van de complexiteit van de milieureglementeringen in het algemeen heeft ook in 1984 de GOM - West-Vlaanderen advies en begeleiding gegeven aan:

de afdeling Industriële Ontwikkeling bij de onderhandelingen rond nieuwe investeringsprojecten;
de provinciale overheid, met het oog op de coördinatie tussen de exploitatievergunningen en de andere vergunningen, die meer specifieke aspecten van de milieuzorg behandelen;
het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in verband met de behandeling van bepaalde dossiers in beroep;
de gemeentelijke overheden en de interkommunale verenigingen ten aanzien van lokale ekologische moeilijkheden.

D. Toelevering

De toeleveringsaktie die de GOM - West-Vlaanderen voert in samenwerking met de andere Vlaamse GOM's omvatte in 1984 de volgende activiteiten, de inventari-

zatie van de toeleveringsmogelijkheden in de kunststof- en rubberverwerkende industrie, de uitgave van het toeleveringsbulletin en de deelname aan toeleveringsvakbeurzen.

1. Inventarisatie van de kunststof- en rubberverwerkende industrie

De inventarisatie van de toeleveringsmogelijkheden in de sektor kunststof en rubber werd voltooid begin 1983. Gezien de Vlaamse GOM's het inzicht hebben om, naar analogie met de sektor metaal, de geïnventariseerde gegevens van deze sector eveneens te publiceren is de GOM - West-Vlaanderen begin 1984 gestart met de aktualisatie van de verzamelde gegevens. Eens deze aktualisatie beëindigd, werden in coördinatie met de andere Vlaamse GOM's de gegevens van alle Vlaamse bedrijven in deze sectoren bijeengebracht en verwerkt. Het repertorium van de kunststof- en rubberverwerkende industrie zal 420 bedrijven omvatten waarvan 130 uit West-Vlaanderen. Deze viertalige editie die ook in het buitenland zal verspreid worden, zal begin 1985 van de pers komen.

2. Het toeleveringsbulletin

Deze gezamenlijke uitgave van de Vlaamse GOM's heeft als voornaamste doelstelling de contacten tussen de uitbesteders en toeleveranciers vlotter te laten verlopen. Het bulletin verschijnt 4 maal per jaar en is reeds aan zijn 17de jaargang toe. In de loop van 1984 zijn de Vlaamse GOM's gestart met een grondige herwerking van deze publikatie. Het hoofddoel van het bulletin namelijk de promotie van de toelevering in Vlaanderen blijft. De concrete werkwijze wordt grondig gewijzigd ten einde het bulletin efficiënter te maken en de kostprijs ervan te drukken. De belangrijkste wijziging houdt in dat voor het plaatsen van een aanbieding door een toeleveringsbedrijf in het vervolg een vergoeding moet betaald worden. Daarbij zal de indeling van deze aanbiedingen logischer gemaakt worden en zijn er wijzigingen in lay-out. Het hernieuwde toeleveringsbulletin is voorzien vanaf het eerste nummer van 1985.

3. Toeleveringsvakbeurzen

In 1984 nam de GOM - West-Vlaanderen deel aan twee toeleveringsvakbeurzen.

a. Interregio 84 te Brussel.

Deze Belgische toeleveringsvakbeurs die reeds aan haar zevende editie toe is, had dit jaar plaats te Brussel van 10 tot en met 14 april 1984. Voor de eerste keer werd deze beurs georganiseerd samen met de vakbeurzen 'Industriële Uitrusting' en 'Robotex' die een gelijkaardig publiek aanspreken. Dit samengaan bleek een voltreffer: er waren niet minder dan 22.000 bezoekers waarvan 1.500 uit het buitenland.

De GOM - West-Vlaanderen trad op als organisator van de groepsstand van de Vlaamse GOM's. Deze stand die aan de Vlaamse KMO's kant-en-klaar-stands aanbiedt, wordt vooral georganiseerd om deze bedrijven in staat te stellen aan een dergelijke belangrijke vak-

waarom worden LVD machines overal ter wereld gekocht ?

20983

...omdat ze iets méér hebben dan andere !

lange levensduur - snelle service - technisch vooruit op hun tijd - grote nauwkeurigheid - voor iedere toepassing de juiste machine - wisselstukken onmiddellijk beschikbaar - bij elke kostenvergelijking uiteindelijk goedkoper
kortom, met LVD spaart u tijd en geld !

LVD synoniem voor plaatbewerking !

LVD company nv - Nijverheidslaan 2
B-8630 WEVELGEM - GULLEGEM
Tel. (056) 43 05 11 - Telex 85.317
Telefax (056) 40 24 64

beurs deel te nemen. De stand was ongetwijfeld een groot succes: met een oppervlakte van 400 m² was het de grootste van de vakbeurs. Er waren 50 deelnemers waarvan 23 uit West-Vlaanderen.

Na afloop van de vakbeurs bleek een grote meerderheid van de deelnemende bedrijven heel tevreden over hun participatie. Een kleine enquête kort na de beurs leerde dat bijna 90% van deze bedrijven contacten hadden kunnen leggen met potentiële klanten.

b. Hannover 84.

Voor de eerste keer namen de Vlaamse GOM's deel aan de Hannover Messe van 4 tot en met 11 april 1984. De groepsstand werd er georganiseerd in de Zuliefermesse, een van de afdelingen van deze wereldbeurs. Deze toeleveringsvakbeurs is samen met Midest de belangrijkste gebeurtenis inzake toelevering in West-Europa. Gezien de zware kosten werd besloten deze groepsstand te organiseren samen met het IPCM (Institut Provincial des Classes Moyennes) te Luik en met Fabrimetal. Er namen 24 bedrijven deel aan deze groepsstand waarvan 5 uit West-Vlaanderen. De meningen van de deelnemers over de geboekte resultaten waren verdeeld. Vooral de deelnemers die voor de eerste maal in Hannover deelnamen, hadden meer verwacht. De onbekendheid van de bedrijven met deze beurs en vooral met de wijze van werken ten opzichte van een dergelijk aantal bezoekers is hiervan vermoedelijk de oorzaak.

E. Exportpromotie

In het kader van de exportpromotie organiseerde de GOM - West-Vlaanderen in samenwerking met de andere Vlaamse GOM's twee groepsstanden op buitenlandse vakbeurzen.

1. Sial 84 te Parijs (18 t/m 22 juni)

In juni namen de Vlaamse GOM's voor de tweede maal deel met een groepsstand aan het internationale voedingssalon Sial 84 te Parijs. Dit gebeurde opnieuw in de stand van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH). Net zoals voor de toeleveringsvakbeurzen is ook hier het principe dat op de groepsstand van de Vlaamse GOM's kant-en-klaar-stands tegen aanvaardbare prijzen worden aangeboden aan kandidaat-deelnemers. De groepsstand op Sial kende een dusdanig succes dat er zelfs deelnemers moesten geweigerd worden. Uiteindelijk namen 17 bedrijven deel waarvan 5 uit West-Vlaanderen. Deze deelnemers, waarvan er een aantal voor de eerste keer aan een dergelijke vakbeurs deelnamen, waren duidelijk tevreden met de geboekte resultaten. Enkel het tijdstip van de vakbeurs, namelijk kort voor de zomermaanden, traditioneel een drukke periode in de voedingssector, viel minder goed uit.

2. Farnborough (2 t/m 9 september)

De tweede groepsstand situeert zich in het kader van de samenwerking met de sektoriële promotiegroepen (Flag, Agriv, Meditek, Flora en Intradiv). De belangrijkste realisatie was hier de groepsstand op de Internationale Luchtvaartvakbeurs te Farnborough (Groot-

Brittannië), in de luchtvaartsector de belangrijkste gebeurtenis van het jaar. De Flag was daar aanwezig met een groepsstand waarvan de concrete organisatie door de Vlaamse GOM's werd verzorgd. Aan deze stand namen 18 Vlaamse bedrijven deel waarvan 6 uit West-Vlaanderen.

F. Info GOM - West-Vlaanderen: economische, commerciële en technische informatie

Deze publikatie heeft als doel de Westvlaamse industrie te informeren over steunmaatregelen vanwege de overheid, over exportvoorstellen, samenwerkingsvoorstellen van andere bedrijven en dergelijke meer. De verspreiding is ofwel gericht naar een specifieke groep bedrijven (bijvoorbeeld naar aanleiding van een samenwerkingsvoorstel) ofwel algemeen bij het Westvlaams bedrijfsleven.

De Info GOM - West-Vlaanderen verscheen in 1984 zes maal. Tweemaal ging het om meer algemene onderwerpen:

een overzicht van de nieuwe financiële stimuli voor KMO's en beginnende zelfstandigen;
een overzicht van de nieuwe financiële stimuli voor investeringen in nieuwe producten en technologieën.

Tweemaal kwamen er exportvoorstellen aan bod: uitvoer van melk en slagroom naar Singapore; gezamenlijke realisatie van bouwwerken in Kameroen.

Tenslotte waren er twee nummers met samenwerkingsvoorstellen:

productie van schoolmeubelen onder licentie van een Canadees bedrijf;
productie van diverse robottechnieken onder licentie van enkele Amerikaanse bedrijven.

2. Initiatieven in de industriële en tertiaire sector

A. Transportzone Zeebrugge nv

In de loop van 1984 steunde de GOM - West-Vlaanderen verder actief de realisatie van de transportzone te Zeebrugge. Zo werd onder meer een socio-economische verantwoordingsnota opgemaakt om de aanleg van een spoorafkapping te bepleiten, nadat uit contacten met kandidaat-investeerdere de spoedige realisatie ervan noodzakelijk was gebleken.

Nadat eind 1983 het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap haar goedkeuring hechtte aan het ontwerp-bundel voor de infrastructuur en aan de subsidiëringstoezegging, konden de infrastructuurwerken voor de eerste fase begin maart 1984 in aanbesteding worden gegeven, terwijl de werken op het terrein op 1 oktober startten.

De eerste fase van de transportzone behelst de uitrusting van een terrein van 12,7 ha met toegangs- en ontsluitingswegen, met een dubbel rioolstelsel, met twee openbare parkings en met twee pompinstallaties. Het ligt in de bedoeling dit terrein uit te rusten met een technisch dienstencentrum, een administratief transportcentrum met douanefaciliteiten, burelen voor havengebruikers, een parkingruimte en al dan niet overdekte opslagplaatsen.

Inmiddels vorderden de bouwwerken aan het service-station met snack-bar op de voorstrook van de

transportzone dermate goed dat de ingebruikneming reeds in de loop van de maand november kon gebeuren. Tevens bereikte de Transportzone Zeebrugge nv een overeenkomst met een Antwerpse firma voor de vestiging van een bandencentrale naast het eerdergenoemde service-station. Deze nieuwe vestiging betekent een belangrijke aanwinst voor het wegtransport in de Zeebrugse regio en in de uitbouw van de transportzone.

B. *Bedrijvencentrum Regio Kortrijk nv*

Op maandag 14 mei opende Minister G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Regering, onder ruime belangstelling officieel het Bedrijvencentrum Regio Kortrijk. Dit GOM-initiatief dat mede dank zij de participatie van Bekaert nv, Intercom nv, de NIM (Nationale Investeringsmaatschappij) en de Interkommunale Leiedal en de steun van de Generale Bankmaatschappij tot stand kwam, was evenwel reeds sinds 1 december 1983 operationeel. Eind 1984 hadden 13 startende bedrijven hun intrek in het gebouw genomen en was reeds 75% van de beschikbare ruimte bezet, zodat de verwachtingen terzake ruim werden overtroffen.

Mede hiertoe geïnspireerd door de GOM - West-Vlaanderen stelde Minister G. Geens einde februari de Vlaamse Regering voor de GOM's te steunen bij de oprichting van bedrijvencentra in samenwerking met het bedrijfsleven. Voor hun participatie in het startkapitaal van de bedrijvencentra kunnen de GOM's een beroep doen op de Vlaamse begroting ten belope van maximaal 5 miljoen frank per centrum. Voorts kunnen de centra ook genieten van de maximale expansiesteun voor KMO's, van vrijstelling van onroerende voorhef-

ing gedurende 5 jaar en van versnelde afschrijvingen. Voorwaarden evenwel zijn dat de realisatie van bedrijvencentra bij voorkeur dient te geschieden in bestaande gebouwen waaraan met een minimale investering een nieuwe bestemming kan worden gegeven, dat er een gedetailleerd financieel plan over de leefbaarheid wordt opgesteld en dat elke GOM maximaal in vier centra participeert.

C. *Bedrijvencentrum Regio Brugge nv*

Gezien het succes van het Bedrijvencentrum Regio Kortrijk dat in Wevelgem operationeel is, nam de GOM - West-Vlaanderen het initiatief tot oprichting van een tweede bedrijvencentrum dat ditmaal te Brugge wordt gevestigd.

Op 14 juni werd hiertoe de nv Bedrijvencentrum Regio Brugge opgericht. Naast de GOM - West-Vlaanderen participeren volgende ondernemingen in de nieuwe nv: Ebes nv, Groep Almanij-Kredietbank, de NIM, Philips nv en M.C. Watteeuw nv. De Kredietbank groep Brugge verleent haar aktieve steun aan dit projekt. Op het industrieterrein Waggelwater werd een gebouw aangekocht om het Brugse bedrijvencentrum onder te brengen. Tevens werd ter begeleiding en advisering van de bedrijven een manager aangeworven.

Alles laat voorzien dat de eerste bedrijven omstreeks begin februari 1985 hun intrek in het bedrijvencentrum zullen kunnen nemen. De volledige herinrichting van het gebouw is tegen begin mei 1985 gepland. Van dan af zullen een twintigtal bedrijfsruimten ter beschikking van startende ondernemingen staan. De opvatting van het gebouw is van die aard dat aan elk be-

STROBBE DRUK FORMULIEREN EN COMPUTERPAPIER

VOOR van home computer
via tekstverwerker tot laser printer
IEDEREEN

Drukkerij Strobbe pvba - Kasteelstraat 1 - 8700 Izegem - Tel. (051) 30 39 14 - Telex 81.427
De Papierloods - Sint-Annaplein 7 - 9000 Gent - Tel. (091) 25 41 63

drijf een eigen identiteit gewaarborgd wordt. De ideale ligging nabij de expresweg en de stadskern maakt het tot een ideale startplaats voor een nieuwe bedrijfsactiviteit.

D. *Frigovalor nv*

Met het uitvoeren van een gevoeligheidsanalyse heeft Frigovalor haar studie-opdracht omtrent de omzetting van de LNG-koude energie in elektrische energie afgesloten. Het voorgestelde project werd eveneens op zijn economische waarde beoordeeld. Daartoe werden de alternatieve hervergassingssystemen onderling vergeleken en de economische haalbaarheid over de vermoedelijke levensduur van de LNG-terminal berekend. Volle aandacht wordt nu gegeven aan de opvolging van dit project en het zoeken naar de nodige partners en financieringsmiddelen om dit project te realiseren.

Eveneens wordt de toepassing van de LNG-koude in een luchtsplitsingseenheid verder nagegaan. De oprichting van een dergelijke produktie-eenheid is nauw verbonden met de industrialisering van de achterhaven van Zeebrugge. Er wordt dan ook nauw contact gehouden met de betrokken instanties.

E. *Seabulk nv*

De toekomstperspektieven inzake de aanleg van de diepwaterkade in de achterhaven van Zeebrugge evolueren gunstig, zodat de definitieve voorbereiding van de bouw van de terminal eerlang kan starten.

F. *Beheersmaatschappij van het Internationaal Transportcentrum LAR sv*

Met het oog op het specifiek karakter van het Transportcentrum LAR werd voor de exploitatie ervan een beheersmaatschappij, afgekort BIT-LAR, onder de vorm van een samenwerkende vennootschap opgericht. De voornaamste taken van deze beheersmaatschappij zijn:

vertegenwoordiging naar buiten en promotie van het transportcentrum;
onderhoud en inrichting van de parkings;
inrichting van diensten ten behoeve van gebruikers en gevestigde firma's;
koördinatie van de onderlinge verhoudingen tussen NMBS, douane, vervoerders en gevestigden;
blijvende aanpassing van het kollektief uitrustingsapparaat.

In zitting van 13 maart 1984 beslisten de beheersorganen van de GOM - West-Vlaanderen met 1.500.000 fr. te participeren in het kapitaal van deze beheersmaatschappij. De betrokkenheid van de GOM - West-Vlaanderen werd noodzakelijk geacht omdat het belang van de LAR de streek overtreft. De Beheersmaatschappij werd opgericht op 20 april 1984.

G. *De Hallen Kortrijk CV*

De GOM - West-Vlaanderen participeerde in december 1983 in de kapitaalsverhoging van de CV De Hallen Kortrijk. Deze kapitaalsverhoging werd aangewend ter financiering van de derde tentoonstellingshall.

3. **Bevordering gewestelijke infrastructuur, economische bedrijvigheid, ruimtelijke ordening**

A. *Infrastructuur*

1. Nadat in 1980 door de GOM - West-Vlaanderen en het Ministerie van Openbare Werken - Dienst der Kust een voorstel van meerjarenprogramma 1980-86 voor kustverdediging werd opgesteld, en bij herhaling werd aangedrongen op verhoging van kredieten werd in april 1984 opnieuw de stand van zaken opgemaakt. Er werd bij de Minister van Openbare Werken aangedrongen opdat voldoende middelen zouden worden vrijgegeven zodat in 1985-86 een aantal dringende werken zouden kunnen worden uitgevoerd. De Minister van Openbare Werken deelde mee het begrotingsbedrag van 205 miljoen fr. voor 1984 niet te kunnen verhogen maar beloofde een bijzondere inspanning te zullen doen om dit krediet ook effectief vast te leggen, wat in de jaren 1981-83 niet het geval was. In oktober 1984 werd opnieuw aangedrongen opdat het begrotingsbedrag van 205 miljoen fr. volledig zou worden vastgelegd. De Minister zegde opnieuw toe al het mogelijke daartoe te zullen doen en deelde mede dat op de begroting 1985 een krediet van 335 miljoen fr. werd ingeschreven voor de zeewering.

2. Bij de Eerste Minister en de Minister van Openbare Werken werd tussengekomen met het oog op de voltooiing van de A17 Brugge-Doornik op het traject Dottenijs-grens West-Vlaanderen. Dit traject vormt het sluitstuk van de autoweg; door het ontbreken hiervan kan het sinds jaren afgewerkte traject grens West-Vlaanderen-Kortrijk (E3) niet in gebruik genomen worden. Er werd geantwoord dat de afwerking werd gekoppeld aan de realisatie van Pecq-Armentières, waardoor beide dossiers zijn geblokkeerd.

3. Het Frans-Belgisch verdrag over de Grensleie (Deûlémont-Menen) kreeg in 1983 kracht van wet en trad in werking op 1 juli 1983. De modernisering (1.350 ton) van de Grensleie zal, zoals de modernisering van de hele Leie, ten goede komen aan de scheepvaart en aan de waterbeheersing. Vanwege de Minister van Openbare Werken werd, als gevolg van herhaalde tussenkomen vanwege de GOM - West-Vlaanderen, mededeling verkregen dat het project Grensleie aanvaard werd in het Experimenteel Programma EG betreffende infrastructuurwerken met grensoverschrijdend belang. Een en ander betekent dat de modernisering van de Grensleie door de EG financieel kan gesteund worden.

4. Inzake Waterwegen is tevens tussengekomen bij de Minister van Openbare Werken in verband met de uit te voeren werken voor de kalibrering (1.350 ton) van de Leie te Kortrijk. Het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie besliste in september 1983 dat de verdere modernisering van de Leie te Menen en Wervik slechts zou mogen uitgevoerd worden voor zover er zekerheid was dat de doortocht van Kortrijk kan worden gerealiseerd voor de voltooiing van de werken aan de Grensleie. Het Stadsbestuur van Kortrijk wil echter een regeling over een aantal technische en urbanistische aspecten vooraleer met de werken te Kortrijk wordt gestart. De bouw van de sluis te Menen moet evenwel zonder verwijl beslist worden om ongeoorloofde vertraging van de werken

aan de Grensleie te voorkomen. Door de Minister van Openbare Werken is aan het stadsbestuur voorgesteld een bilaterale werkgroep op te richten om deze problematiek nader te bestuderen. De werkgroep kwam in november 1984 een eerste maal bijeen.

5. Zoals vorige jaren werd ook in 1984 aandacht besteed aan de problematiek van de ontsluiting van de Zeebrugse haven via de waterweg. Terzake werd een nota opgesteld en een artikel gepubliceerd in 'West-Vlaanderen Werkt' (1984/3). Gesteld wordt dat, nu de nieuwe zeesluis in gebruik is, de ontsluiting is te realiseren volgens het tracé van het bestaande Afleidingskanaal van de Leie, sectie Ramskapelle-Merendree. Geopteerd wordt voor het gabarriet van 2.000 ton (3.000 ton duwvaart). Deze verbinding is niet enkel essentieel voor een afdoende ontsluiting van het achterland maar biedt tevens een oplossing voor de problematiek van de waterbeheersing en zou bovendien toelaten te voldoen aan behoeften van zandwinning.

6. Nadat reeds in zitting van 14 juni 1983 in het Directiekomitee een standpunt werd ingenomen inzake de behoeften aan wegenwerken in West-Vlaanderen die prioritair moeten voldaan worden in de periode 1983-85 en dit standpunt aan de Minister van Openbare Werken werd meegedeeld, werd in 1984 de stand van zaken opgenomen en samen met de andere GOM's gewerkt aan een overzicht van de behoeften in Vlaanderen. In september 1984 werd aan de Minister van Openbare Werken een nota overgemaakt waarin een overzicht werd opgenomen van de wegenwerken waarvoor, naar het oordeel van de beheersorganen van de GOM - West-Vlaanderen, in 1984 en 1985 de nodige vastleggingen van kredieten dienden te gebeuren; hierbij werd uitdrukkelijk aangedrongen opdat voor alle werken, voorzien op de begroting 1984, de vastleggingen van kredieten effectief zouden gebeuren in 1984. Gesteld werd dat indien om technische redenen sommige vastleggingen niet zouden kunnen gebeuren, er dan zou moeten geput worden uit de werken voorzien voor 1985. Het programma 1985, zoals gevraagd door de beheersorganen van de GOM - West-Vlaanderen, is te zien als een minimum programma dat prioritair zou moeten afgewerkt worden. Tevens wordt in de nota de noodzaak van een goed wegenonderhoud beklemtoond. In verband met het wegnnet werd ook deelgenomen aan de vergadering van de A17-kommissie waarop de maatregelen tot het meer verkeersveilig ma-

ken van de RW 905 (expresweg) werden toegelicht.

7. Wat betreft het openbaar vervoer werd deelgenomen aan de werkzaamheden van de Permanente Werkgroep Vervoer en Verkeer binnen de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen. Deze werkzaamheden hadden betrekking op de reorganisatie van het treinverkeer (NMBS) die op 3 juni 1984 in voege kwam en op de coördinatie tussen bus of tram (NVMB) en trein. Ook werd bij de NMBS tussengekomen in verband met de treinverbinding tussen Kortrijk en Noord-Frankrijk (Tourcoing, Roubaix, Rijsel). Deze bediening heeft sinds de herstructurering van de NMBS aan kwaliteit verloren en kan pas terug op peil gebracht worden wanneer de NMBS beschikt over meerstroomlokomotieven. Er werden voorstellen geformuleerd om deze tijdelijke negatieve situatie te verbeteren. Hierop is evenwel door de NMBS niet ingegaan.

8. Door de beheersorganen van de GOM - West-Vlaanderen werd een motie goedgekeurd 'Diepwaterkade te Zeebrugge: kade van het gezond verstand'. Hierin werd gewezen op het feit dat thans in de achterhaven van Zeebrugge geen enkele kade klaar is die beantwoordt aan de mogelijkheden van de nieuwe sluis, op de effectieve vraag van bedrijven, waarbij vestiging van deze bedrijven niet gepaard zal gaan met trafiekafleiding ten nadele van andere Belgische havens, evenals op het hoog intern rendement van de uit te voeren investeringen. Bij de Eerste Minister, de Minister van Openbare Werken en de Regering werd aangedrongen op een spoedige beslissing tot de bouw van de diepwaterkade in de achterhaven van Zeebrugge.

9. Door de GOM - West-Vlaanderen werd, in samenwerking met de stad Oostende en de Provinciale Overheid, tussengekomen bij Minister van Verkeerswezen, met het oog op optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor de luchthaven van Oostende.

10. De transportzone te Zeebrugge, een initiatief van de GOM - West-Vlaanderen, is bedoeld als een polyvalente opslag- en overslagzone die bepaalde facetten van het transportgebeuren moet bundelen. Zij is gelegen langs de Baron de Maerelaan, de voornaamste verbindingsweg tussen de haven en het hinterland. In 1984 werden de infrastructuurwerken ter ontsluiting van een eerste gedeelte (circa 13 ha) aangevat. Een servicestation met restaurant werd geopend en een overeenkomst voor de vestiging van een bandencentrale werd bereikt.

DE TRANSPORTZONE VOOR:

- Containertransport, -fabrikatie en -herstelling
- Koel- en diepvriesloodsen
- Loodsen voor opslag, overslag en stockage
- Tank-cleaning
- Garagefaciliteiten
- Douane- en spoorwegloodsen
- Kantoren voor douane, banken, expeditiebedrijven, administratieve diensten, enz.

Inlichtingen:

Walram Romboutstraat 6, 8380 Brugge-Lissewege
Tel. 050/54 54 29 - Telex via 82 137

B. *Ekonomische bedrijvigheid*

1. De beheersorganen van de GOM - West-Vlaanderen bepaalden hun standpunt ten aanzien van de overheidsbestellingen in de telekommunikatiesector. Een uitgebreide nota 'De overheidsbestellingen in de telekommunikatiesector: belang voor West-Vlaanderen' werd uitgewerkt en voorgelegd aan de Westvlaamse parlementairen en de leden van de Bestendige Deputatie.

Op 19 november 1984 werd een eensgezind standpunt ingenomen door een vergadering van de Westvlaamse Parlementairen, de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen en de Raad van Beheer van de GOM - West-Vlaanderen. Dat standpunt werd bekrachtigd door de Provincieraad van de provincie West-Vlaanderen in zitting van 6 december 1984.

Het standpunt van West-Vlaanderen is ondubbelzinnig. West-Vlaanderen moet rechtstreeks kunnen meegenieten van de tewerkstellingseffekten die voortvloeien uit de toekenning van het kontrakt van de eeuw, dit wil zeggen dat Siemens nv een belangrijk aandeel dient te krijgen; Siemens nv is trouwens de enige die echte Europese technologie brengt (de VLSI-chip) en heeft onbetwistbaar een gunstig prijsniveau naast de kwaliteit.

West-Vlaanderen moet ook onrechtstreeks kunnen meegenieten van de tewerkstellingseffekten, via Philips nv en Siemens nv, waarbij de betekenis van het signaal naar de hoofdkwartieren van deze multinationale ondernemingen moeilijk kan overschat worden.

Gesteld werd dat het in elk geval mogelijk is meerdere ondernemingen bij de bestelling te betrekken, ook indien de RTT zou menen het principe van de twee systemen te moeten handhaven. Oostenrijk koos voor twee systemen met vier leveranciers, Zwitserland koos voor drie verschillende systemen.

Een systeem kan door meerdere leveranciers geleverd worden in onderlinge samenwerking of onderaanneming. In de Bondsrepubliek produceren in licentie twee andere ondernemingen naast Siemens het EWSD-systeem van Siemens nv. Het betrekken van meerdere leveranciers moet leiden tot meer konkurrentiële prijzen, waarbij eventuele meerkosten op het vlak van onderhoud, voorraadvorming en dergelijke meer dan gecompenseerd kunnen worden.

Monopoliekontrakten zoals in het verleden zijn onder geen enkel beding nog aanvaardbaar. De selectiecriteria moeten zijn prijs, kwaliteit, service, tewerkstelling en engagement inzake research en ontwikkeling.

2. Naar aanleiding van de voorzieningen in het ontwerp van herstellwet op het vlak van de mogelijkheid dat door de Overheid rekonversiekontrakten zouden afgesloten worden met partikuliere ondernemingen die investeren in rekonversiezones, werd door de GOM - West-Vlaanderen tussengekomen bij de heer W. Martens, Eerste Minister, de heer M. Eyskens, Minister van Economische Zaken, en de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Regering, opdat de Westhoek in zijn brede omschrijving als rekonversiezone zou worden erkend. In zitting van 17 juli 1984 besliste de Vlaamse Executieve de arrondissementen Ieper, Veurne en Diksmuide als rekonversiezone aan te duiden. Bij Koninklijk Besluit van 18 oktober 1984 werd deze erkenning effectief.

3. In 1984 werd bij de heer M. Eyskens, Minister van Economische Zaken, opnieuw tussengekomen ten voordele van een beslissing inzake een tewerkstellingszone te Ieper. Bij Koninklijk Besluit van 16 november 1984 werd een tewerkstellingszone te Ieper opgericht, zijnde een gedeelte van de industriezone Ieperleekanaal, met een oppervlakte van 30 ha.

4. Gelet op de mogelijkheden geboden door de Fondsen van de Europese Gemeenschap, werd door de GOM - West-Vlaanderen, via de Voorzitter van de Vlaamse Regering, bij de Europese Commissie een voorstel ingediend tot het laten uitvoeren van een studie met oog op het uitwerken van een geïntegreerd actieprogramma voor de Westhoek. De procedure is van die aard dat eerst een voorbereidende studie dient te worden gemaakt, waarna de EG kan beslissen tot het aanvaarden van een 'geïntegreerd actieprogramma', waarbij uit diverse EG-fondsen steun kan worden verkregen. De Vlaamse Regering besliste in november 1984 25% van de studiekosten ten laste te nemen indien de EG de mogelijke tussenkomst van 75% te haren laste zou aanvaarden.

5. In het raam van de activiteiten van de Provinciale Commissie voor Grondwaterbeheer ging grote aandacht naar de problematiek van de overexploitatie van het grondwater in de sokkel onder West-Vlaanderen. Het betreft veranderingen van kwaliteit en daling van de watervoorraad. Het sokkelwater is, gezien zijn samenstelling en zijn temperatuur, een interessant produktiemiddel voor een aantal industrieën, vooral dan voor textielveredelingsbedrijven.

Binnen een werkgroep ad hoc werd een voorstel van studie uitgewerkt; de studie zou worden uitgevoerd door de GOM - West-Vlaanderen (koördinator), de Rijksuniversiteit Gent (Leerstoel voor Toegepaste Geologie) en de Belgische Geologische Dienst. Bedoelde studie zou naar verwachting tijdens het eerste kwartaal 1985 dienen aangevat. In dit verband werd door de GOM - West-Vlaanderen te Kortrijk een vergadering belegd waarop de voornaamste gebruikers van het sokkelwater werden ingelicht over de problematiek.

Nog in verband met watergebruik werden de vergaderingen bijgewoond van de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu - Werkgroep Water.

6. Inzake toerisme was de GOM - West-Vlaanderen vooral bedrijvig op twee vlakken. Traditioneel zet de GOM - West-Vlaanderen zich in voor het begeleiden van toeristische projecten in de private sektor, zoals hotels, appartementen, campings en weekendverblijfparken. De activiteit spitst zich sedert een paar jaar vooral toe op hotelvestigingen te Brugge, waarvoor nog steeds grote belangstelling bestaat. De vraag naar gronden voor weekendverblijfparken neemt eveneens toe.

Daarnaast was er een intense samenwerking met Westtoerisme, naar aanleiding van de voorstellen tot herstructurering van Westtoerisme. Er was verder een goede samenwerking met het Vlaams Kommissariaat-Generaal voor Toerisme.

C. *Ruimtelijke Ordening*

In 1983 reeds werd door de heer R. Van Rompaey c.s. een voorstel van dekreet op de ruimtelijke ordening in

de Vlaamse Raad ingediend. Dit dekreet zou de huidige wet van 29 maart 1962 'houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw', vervangen. In 1984 werd in de Vlaamse Raad een tweede voorstel van dekreet ingediend door de heer J. Leclercq c.s. en werd een ontwerp van dekreet voorgelegd aan de Vlaamse Executieve door de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud.

De neerlegging van beide voorstellen en van het ontwerp heeft de sinds geruime tijd gevoerde discussie over een globale herziening van het bestaand wettelijk instrumentarium in een nieuwe fase gebracht.

De GOM - West-Vlaanderen volgt met aandacht de ontwikkelingen terzake en heeft in 1984 het ministerieel ontwerp en de twee parlementaire initiatieven onderzocht.

Er werd actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Werkgroep 'Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu' van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen. Er werd ook deelgenomen aan de vergaderingen van de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (Vlacoro), waarbij aandacht werd gevraagd voor een afdoende decentralizatie.

Er werd deelgenomen aan de studiedag Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en aan het vierde Vlaams Wetenschappelijk Kongres over Groenvoorziening. Er wordt ook meegewerkt aan de activiteiten van de Conferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noordwest-Europa (KRONWE) en er werd deelgenomen aan de Studiedagen van de KRONWE te Tilburg over 'Regio's, bouwstenen voor Europa'.

4. Samenwerking en coördinatie

A. Doorstroming

De directie en stafleden van de GOM - West-Vlaanderen maken deel uit van diverse commissies, verenigingen of organen of zijn met raadgevende stem betrokken bij de werken ervan, met het oog op samenwerking en coördinatie op het sociaal-economisch vlak. De permanente confrontatie met de dagelijkse problematiek op vele terreinen van de overheids- en de privé-sektor laat toe het studie-, conceptie- en promotiewerk in te passen in de concrete realiteit, het op een breed vlak uit te dragen en versnippering van inspan-

ningen te vermijden en vanaf de basis de noodzakelijke coördinatie te verzekeren.

Interkommunale verenigingen

Leiedal sv, vertegenwoordigd Raad van Beheer (Kortrijk)

Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie, Adviseur Raad van Beheer en Directiecomitee (Brugge)

Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid, Adviseur Raad van Beheer en Directiecomitee (Brugge)

Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening, Adviseur Raad van Beheer en Directiecomitee (Brugge)

Interkommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht, Raad van Beheer (Koksijde)

Beheer en advies aan onderwijsinstellingen

Provinciale Industriële Hogeschool van West-Vlaanderen, Raad van Beheer (Kortrijk)

Vormingsinstituut KMO, Raad van Beheer (Brugge)

Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen - CHO, Raad van Beheer en Directiecomitee (Brugge)

Hoger Technisch Instituut, Raad van Beheer (Brugge).

Organen, Werkgroepen en Commissies in verband met ontwikkelingswerk

Werkgroep FIOC (Flanders Investment Opportunities Council), Kabinet van de Voorzitter van de Vlaamse Regering (Brussel)

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (Antwerpen)

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, Commissie voor Advies (Brugge)

Subregionaal Tewerkstellingscomitee Brugge-Oostende

Konferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noord-West-Europa (Brugge)

Arrondissementeel Promotiecomitee voor het Tieltsse Studiecomitee Leie en Bijkkanalen (Kortrijk)

APZI (Association Port of Zeebrugge Interests), Promotiecomitee Zeehavendagen (Brugge)

★★★★B

HOTEL ROYAL ALBERT
Zeedijk 167
8400 Oostende-Mariakerke
Tel. 059/70 42 36

Gelegen direct aan strand en zee
buiten het stadscentrum

Kamers alle comfort

Bad, douche, WC, 16 kanalen kleur-TV

Direkt telefoon vanuit de kamers

Zalen voor seminaries en bijeenkomsten
voor 4 tot 75 personen

Restaurant - menu à la carte

Alle culinaire hoogstandjes op aanvraag

Interregio vzw, Raad van Beheer en Technisch Komitee (Brussel)
 Stedelijke Landbouwkommissie (Brugge)
 Provinciale Kommissie voor Grondwaterbeheer (Brugge)
 Promotie Tewerkstelling en Industrie (Oostende)
 LPO-ARGO: Raad van Overleg
 Studiesyndikaat voor Water - SVW - Raad van Beheer (Brussel)
 Stuurgroep Plattelandsbeleid, Koning Boudewijnstichting (Heuvelland)
 Centrum voor Kwaliteitszorg (Kortrijk)
 Regionaal Komitee Kortrijk
 Sociaal Economische Aktiegroep voor de Westhoek (Diksmuide)
 Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen (Woumen)
 Flemish Aerospace Group (FLAG), Raad van Beheer (Antwerpen)
 Flemish Organization for Robotics and Automation (FLORA), Raad van Beheer (Antwerpen)
 Adviesraad Projekt 'Ondernemen', Roeselare-Izegem
 Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, Raad van Beheer (Beernem)
 Provinciale Welzijnskommissie (Brugge)

Kommissies in verband met leefmilieu

Nationale Erkenningskommissie Verwerfers en Verwerkers van Toxische Afvalstoffen, Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid (Brussel)
 Vlaamse Raad voor het Leefmilieu, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (Brussel)
 Vlaamse Raad voor het Leefmilieu, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Kommissie Water (Brussel)
 Vlaamse Raad voor het Leefmilieu, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Kommissie Lucht (Brussel)

Kommissies in verband met toerisme

Kommissie Toeristische Infrastructuur Westtoerisme
 Advieskommissie Toeristische Publiciteit en Public Relations, Westtoerisme
 Fonds Samenwerking Partikuliere Sektor, Westtoerisme
 Kommissie Toeristische Statistiek, VCGT
 Werkgroep Folder Westtoerisme
 Stuurgroep 'Planning en Marketing', Westtoerisme

Kommissies in verband met informatie

Redaktieraad West-Vlaanderen Werkt (WES Brugge)
 Redaktieraad van het Toeleveringsbulletin van de Vlaamse GOM's
 Redaktieraad voor Zeebrugge News (Brugge)
 Redaktieraad voor Flanders Business Newsletter (Vlaamse GOM's)

Kommissies in verband met ruimtelijke ordening en transport

Werkgroep Vervoer en Verkeer, Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (Antwerpen)
 Werkgroep A17, stad Brugge (Brugge)

Provinciale Wegvergunningskommissie Hoogspanningsleidingen (Brugge)

Vaste medewerking aan wetenschappelijke instellingen

Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO), Raad van Beheer, Dagelijks Bestuur en Wetenschappelijke Kommissie (Brugge)
 International Association on Water Pollution Research, Belgisch nationaal Komitee, Algemene Vergadering, Raad van Beheer en Wetenschappelijke Kommissie (Brussel)
 Studiesyndikaat voor Water, Technisch Advieskomitee (Brussel)

B. Samenwerking met de andere Vlaamse GOM's

Er is een regelmatig overleg tussen de Directeurs-Generaal van de vijf GOM's van het Vlaamse Gewest. Initiatieven en problemen van gemeenschappelijke aard worden in de schoot van dit informatief overleg besproken, ten einde onder meer te komen tot gemeenschappelijke standpunten in de onderscheiden beheersorganen. Hierdoor ontstaat ook de noodzakelijke coördinatie in het raam van gezamenlijke initiatieven.

C. Externe relaties

In 1984 verspreidde de GOM - West-Vlaanderen 19 persnota's.

In een motie moest de GOM - West-Vlaanderen opnieuw kredieten vragen voor de versterking van de zee-wering, vraagstuk waaraan geregeld te weinig aandacht en geld worden besteed.

Een andere motie lichtte het belang toe dat West-Vlaanderen heeft bij een juiste toewijzing van overheidsbestellingen in de telekommunikatiesektor, dit naar aanleiding van de RTT-bestelling van de eeuw.

Daarnaast kon de GOM - West-Vlaanderen wijzen op de gunstige start van het Bedrijvencentrum Regio Kortrijk en op de oprichting van een dergelijk centrum voor de Regio Brugge.

Ook de eerste levenstekenen op de nieuwe transportzone te Zeebrugge maakten het voorwerp uit van informatie aan de pers. Er kon in West-Vlaanderen ook een nieuwe Britse vestiging worden aangekondigd.

De GOM - West-Vlaanderen maakte ook enkele beschouwende teksten in verband met de sociaal-economische evolutie van West-Vlaanderen, zoals deze in diverse statistieken tot uiting kwam (tewerkstelling, werkloosheid, bevolkingsevolutie).

Tenslotte werden diverse gebeurtenissen aangekondigd, waarbij de GOM - West-Vlaanderen een drijvende rol speelt (T-dagen, toeleveringsbeurzen) evenals de uitwerking van het KB 123 tot realisatie van specifieke projecten bij KMO's.

Rechtstreeks contact met een breder publiek werd nagestreefd naar aanleiding van de Voorlichtingsvergadering die op 21 mei 1984 werd gehouden onder voorzitterschap van Prof. Dr. O. Vanneste, Gouverneur van West-Vlaanderen. Zij sloot aan op de statutaire Algemene Vergadering, onder voorzitterschap van de heer H. De fauw, Voorzitter GOM - West-Vlaanderen. Op de voorlichtingsvergadering evalueerde Dr. N. Vanhove,

Direkteur-Generaal van de GOM - West-Vlaanderen, de economische situatie van West-Vlaanderen in 1983.

De gelegenheidstoespraak werd gehouden door de heer M. Santens, Algemeen Voorzitter van het Vlaams Economisch Verbond. Hij handelde over het thema: 'Vlaanderen in de wereld van morgen'.

De Informatie- en Dokumentatiedienst heeft een interne bibliotheek met ongeveer 10.500 gespecialiseerde en algemene werken en boekdelen. In 1984 werden er opnieuw 250 werken aangekocht. Daarnaast zijn er nog een 450 lopende tijdschriften allerhande. De bibliotheek is wel toegankelijk voor derden iedere maandag of op afspraak.

In 1984 werden er 63 voordrachten gegeven door de diverse medewerkers.

Dr. N. Vanhove sprak te De Haan, Brugge (4x), Brussel, Knokke-Heist, Londen, Nieuwpoort, Oostende, Praag, Roeselare en Tielt (2x).

Dr. J. Theys sprak te Roeselare (2x), te Brugge (2x) en te Menen.

Dr. S. Beernaert sprak te Brugge (4x), Dismuide, Kortrijk (3x), Oostende (2x), Roeselare (3x), Koksijde, Veurne, Brussel, Antwerpen, Leuven, De Panne, Gent en Waregem.

Dr. J. Callens sprak te Brugge, Brussel, Diksmuide, Hoogdele, Poperinge, Roeselare, Wevelgem en Torhout.

Lic. P. Boerjan sprak te Brugge, Damme, Oostende (3x), Mechelen, Waver, Gistel, De Panne, Blankenberg.

Lic. J. Hemschoote sprak te Brugge.

Lic. A. De Raes sprak te Zeebrugge.

Lic. L. Vermandere sprak te Deinze, Kortrijk, Diksmuide.

Dr. N. Vanhove verleende zijn medewerking aan uitzendingen van de BRT, zowel radio als TV. Dit was ook het geval voor dr. S. Beernaert, lic. P. Boerjan en dr. iuris J. Callens.

Medewerking aan boeken en tijdschriften was er in 1984 als volgt:

Lic. P. Boerjan en dr. N. Vanhove: 'The tourism demand reconsidered in the context of the economic crisis'. Revue de Tourisme. Bern, 1984, nr. 2.

Dr. N. Vanhove: 'Tourism and the architectural heritage: promotional, economic and fiscal aspects', Editions Aiest, 1984, vol. 25.

Deelname aan colloquia, studiedagen:
de studiedag 'Lokale Initiatieven: evaluatie en perspectief' in de Katholieke Hogeschool te Tilburg;
de Zeebrugse havenpromotiedagen te Oslo en Londen;
de Benelux havendag te Antwerpen;
De GOM - West-Vlaanderen studiedag: 'Participeren in de innovatiegolf' te Gent;
de studiedag 'KMO en export' te Brussel;
de NMKN-studiedag: 'Innovatievennootschappen en vennootschappen in rekonversiegebieden' te Gent;
de EG-studiedag: 'Europese Informatie en Bedrijfsleiders' te Brussel;
de studiedag: 'Economische expansie door het oprichten van bedrijven' te Brussel;
'LNG-terminal en aardgasvoorziening', KVIV-Distrigas, Antwerpen;
'Algemene Voorlichtingsvergadering over verpakking', LVN, Brussel;

'Innovatie en onderneming', Sperry New Holland, Den Haag;

Industriedag PIH, Kortrijk;

Colloquium: 'Moderne Steenkooltechnologie in België', Ministerie van Economische Zaken - DNB, Brussel;

'KMO-ondernemingen en innovatie', Van Cauteren-Leerstool - KU-Leuven, Leuven;

'Nieuwe oktrooiwetgeving in België', Ministerie van Economische Zaken, Brussel;

'25 jaar Planbureau', Brussel;

'Technieken en Regelingen in het actuele milieubeheer', Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde, Antwerpen;

Studiedag 'Nitraten', Nationale Maatschappij der Waterleidingen, Leuven;

'Moderne landbouwplantenveredeling', KVIV - Plantenproductie & Ekosfeer, Oudenaarde;

'Mogelijkheden van de fermentatietechnologie in de voedings- en veevoedernijverheid', Innovi & P.A. Technology, Brussel;

'Post Conference Seminar on advanced treatment technologies for removal and disposal of micropollutants', IAWPRC, Antwerpen;

'Dierlijke mest - grondstoffen of afvalstof', KVIV - Landbouwtechniek, Roeselare;

'Kleine waterzuiveringsinstallaties', KVIV - Milieutechnologie, Antwerpen;

Kongres 'Technologie en Strategie', Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging, Antwerpen;

'Noodzaak van het ecologisch onderzoek ten behoeve van het milieubeleid', Groep Toegepaste Ekologie, Brussel;

T-dag Agro-Industrie te Leuven;

T-dag Aerospace & Spinoff te Oostende;

T-dag Energie te Geel;

'Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen', Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Antwerpen;

Vierde Vlaams Wetenschappelijk Kongres over Groenvoorziening: 'Water voor Groen' te Brussel;

'Regio's, bouwstenen voor Europa', Konferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noordwest-Europa te Tilburg;

Demografische Trends en Marketing-strategie, Leuven;

Werelddag van de Stedebouw, Oostende;

Agora Demografie, Koning Boudewijnstichting, Brussel.

ORGANIZATORISCHE UITBOUW EN ADMINISTRATIE

De diverse statutaire organen, waarin de publiekrechtelijke sektor de meerderheid van de vertegenwoordigers heeft en waarin de vertegenwoordigers van de privaatrechtelijke sektor werd aangewezen op basis van het pariteitsbeginsel tussen de sociale partners, kwamen op de volgende data bijeen :

Algemene Vergadering	Raad van Beheer	Direktie-komitee	Kollege van Kommissarissen
21 mei	13 maart 12 juni 9 oktober 11 december	14 februari 13 maart 10 april 12 juni 18 september 9 oktober 13 november 11 december	20 maart 19 juni 2 oktober 11 december

Raad van Beheer

De samenstelling van de Raad van Beheer, zoals aangeduid door de Algemene Vergadering van 21 mei 1984, is als volgt :

H. De fauw, Voorzitter
J. Laurent, Ondervoorzitter
A. Pieters, Ondervoorzitter

A. Publiekrechtelijke sektor

(1) Provincie

De fauw Hilaire, Brugge
Defreyne Gerrit, Kortemark
Kindt Gabriël, Lichtervelde
Laurent Jean-Claude, Brugge
Petit Ghislain, Wervik
Pieters André, Koksijde
Vandenbulcke Herwyn, Menen
Vercruyse-Haghebaert Emilienne, Oostende
Weydts Walter, Kortrijk

(2) Gemeenten

Breyne Paul, Voormezele-Ieper
Desutter Emmanuel, Knokke-Heist
Goekint Julien, Oostende
Malfait-Delfosse Yolande, Kortrijk
Wauters Luk, Diksmuide

(3) Interkommunale Verenigingen

WIER
Lambrecht Daniël, Kortemark
Peuteman Fernand, Brugge
Leiedal
Sansen Antoon, Kortrijk

B. Privaatrechtelijke sektor

(1) Werkgevers

Nijverheid
Dewulf Robert, Gullegem
Lannoo Godfried, Tielt

Sercu Jan, Roeselare

Vanden Avenne Walter, Oostrozebeke
Middenstand

Langerae Pierre, Tielt
Windels Roger, Torhout
Landbouw

Terryn Roger, Deerlijk
Vervenne Willy, Menen

(2) Werknemers

Algemeen Christelijk Vakverbond
Bil Clement, Oostende

Carnel Prosper, Ieper
Cottyn Gerard, Brugge
Delzeyne Eric, Roeselare
Denoulet Georges, Kortrijk
Algemeen Belgisch Vakverbond
Vanderhisballie André, Oostende
Van Hulle Fernand, Brugge
Vergult Erik, Kortrijk

De Raad van Beheer dd. 12 juni 1984 nam kennis van de vervanging van de heer P. Carnel door de heer D. Vanlerberghe. Laatstgenoemde werd door dezelfde Raad van Beheer, ten voorlopigen titel tot aan de eerstvolgende Algemene Vergadering, benoemd tot beheerder.

Direktiekomitee

De samenstelling van het Direktiekomitee is als volgt :

A. Publiekrechtelijke sektor

(1) Provincie

De fauw Hilaire, Brugge
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Brugge
Pieters André, Koksijde
Vandenbulcke Herwyn, Menen
Weydts Walter, Kortrijk

(2) Gemeenten

Breyne Paul, Voormezele-Ieper
Goekint Julien, Oostende
Malfait-Delfosse Yolande, Kortrijk

B. Privaatrechtelijke sektor

(1) Werkgevers

Nijverheid
Sercu Jan, Roeselare
Middenstand
Langerae Pierre, Tielt
Landbouw
Vervenne Willy, Menen

(2) Werknemers

Algemeen Christelijk Vakverbond
Cottyn Gerard, Brugge
Delzeyne Eric, Roeselare
Algemeen Belgisch Vakverbond
Van Hulle Fernand, Brugge

Kollege van Kommissarissen

Na de Algemene Vergadering van 21 mei 1984 is de samenstelling van het Kollege van Kommissarissen als volgt :

A. *Publiekrechtelijke sektor*

(1) Provincie

Maesele Leon, Ardoois
Sagaert Norbert, Roeselare
Verstraete Luciaan, Brugge

(2) Gemeenten

Lernout-Martens Rosa, Geluwe-Wervik
Maertens Jan, Izegem

B. *Privaatrechterlijke sektor*

(1) Werkgevers

Middenstand

Mortier Jaak, Ieper

Landbouw

Van Der Stichele Joris, Ieper

(2) Werknemers

Algemeen Christelijk Vakverbond

Vandenbergher Roger, Izegem

Algemeen Belgisch Vakverbond

Coene Albert, Brugge

C. *Kommissaris-Revisor*

E.A. Couckuyt, Kortrijk

Vertegenwoordiging van de regering

Regeringskommissaris : de heer F. Vanrenterghem
Inspekteur van Financiën : de heer J. De Caesemaeker

Administratie

Direkteur-Generaal : dr. ec. N. Vanhove

Adjunkt-Direkteur-Generaal : dr. ec. J. Theys

Direktiesekretaresse : mevr. V. Van Pottelberghe

Afdeling Toegepast-Economisch Onderzoek : dr. ec. J. Theys

Afdeling Industriële Ontwikkeling : dr. iuris J. Callens

Afdeling Technologie en Milieuzorg : dr. wet. S. Beer-naert

Afdeling Toeristische Promotie : dr. ec. N. Vanhove

Public Relations : D. Sanders, lic. pol. soc.

Begroting

In zitting van het Directiekomitee en de Raad van Beheer van 11 december 1984 werd de inkomsten- en uitgavenbegroting voor 1985 goedgekeurd.

Gemeentekrediet

de bank op z'n best

Vakantie van de Belgen in 1982

Het rapport toeristisch-ekonomisch onderzoek nr. 100 'Vakanties van de Belgen in 1982' werd ook ondergedrukte vorm medegedeeld aan de lezers van de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen'.

In 1982 werd door het WES een groot onderzoeksproject aangevat. Hierbij was het niet enkel de bedoeling om het brede domein van de vakanties (vier en meer opeenvolgende overnachtingen buitenshuis met rekreatieve doeleinden) uitgebreid te behandelen, maar verder ook de korte vakanties en de daguitstappen met een 'toeristisch' karakter te inventariseren en analyseren.

Daarnaast werd in extenso aandacht gegeven aan de analyse van de toeristische attitudes van de bevolking. Tenslotte werd een erg aktueel onderwerp aangesneden met name de weerslag van de zich ingravende ekonomische krisis op het toeristisch gedrag.

Rekening houdend met de hoge kostprijs van een dergelijk onderzoeksproject (gebaseerd op 3.000 mondelinge interviews) bij een representatief staal uit de Belgische bevolking, werd geopteerd voor een geza-

menlijke financiering door de publieke en private toeristische sektor. Naast de financiële inbreng van het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme en de provincie West-Vlaanderen, werd een goede respons bekomen van andere binnenlandse en buitenlandse toeristische instellingen, evenals van de private sektor.

Het veldwerk voor dit uitgebreid onderzoek werd uitgevoerd door het enquêtebureau IMARA (gevestigd te Leuven) in november 1982. Volgende 6 studierapporten werden in februari 1983 aan de participanten voorgelegd:

- Deel I : Globale beschouwingen en karakteristieken
- Deel II : De vakanties
- Deel III : De korte vakanties
- Deel IV : De daguitstappen
- Deel V : Wijzigend vakantiegedrag in de krisisperiode?
- Deel VI : Toeristische attitudes

De publikatie 'Vakantie van de Belgen in 1982' is een syntese, waarbij de resultaten in een breder kader worden geprojekteerd en waarbij speciale aandacht wordt gegeven aan de ontwikkelingen in het toeristisch gedrag van de bevolking in de diverse onderzoeksjaren 1967, 1976 en 1982.

Deze studie verscheen als nummer 24 van de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen'.

Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen

De drie groundbegrippen uit de financiële analyse (rentabiliteit, solvabiliteit en likwiditeit) kunnen op verschillende manieren benaderd worden. Men kan probeeren bepaalde trends in de financiële toestand te herkennen via een tijdserie-analyse. Men kan ook een vertikale vergelijking doorvoeren waarbij vooral de structuur en de onderlinge verbanden binnen een bepaalde jaarrekening onderzocht worden.

Bovenstaande studie is volgens deze gedachtenlijn opgebouwd. Om begrijpelijke redenen worden niet alle Westvlaamse industriële bedrijven in het onderzoek betrokken maar enkel een, weliswaar belangrijk, deel ervan. Daarom wordt in het eerste hoofdstuk de gevolgde steekproefprocedure toegelicht. Daarna wordt in het tweede hoofdstuk kort ingegaan op de horizontale tijdserie-analyse. Het grootste deel van dit facet wordt ingepalmd door de vertikale structuur- en ratio-analyse waarin achtereenvolgens de balans- en resultatenstructuur, rentabiliteit, solvabiliteit, likwiditeit, rotatie van de aktiva en toegevoegde waarde aan bod komen.

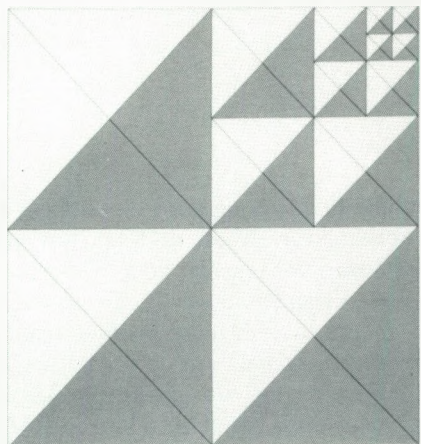
Tot zover wordt steeds met gemiddelden gewerkt. Om een beter algemeen inzicht te verkrijgen en om het effect van extreme waarnemingen of van individuele

25

Facetten van West-Vlaanderen

Uitgegeven door
het Westvlaams
Economisch
Statistiekennel Brugge

Financiële analyse van de
Westvlaamse industriële
ondernemingen

**KONINKLIJKE
NEDERLANDSCHE
GIST- EN SPIRITUSFABRIEK nv**

Biotechnologie
in dienst van voeding,
gezondheid en milieu

**Komvest 43, 8000 Brugge
Tel. (050) 33 65 51
Telex 81207 NGSF B**

bedrijven op deze gemiddelden uit te schakelen, wordt voor een aantal belangrijke ratio's de spreiding van de resultaten nagegaan.

Door de combinatie van de waarden van een aantal basisratio's wordt vervolgens in het vierde hoofdstuk overgegaan tot een klassifikatie van de geobserveerde bedrijven volgens hun financiële gezondheidstoestand.

In het vijfde hoofdstuk wordt een vergelijking gemaakt van de resultaten behaald door de Westvlaamse industriële bedrijven met deze van de Belgische industriële ondernemingen. Het geheel wordt in het zesde hoofdstuk afgerond met de voornaamste besluiten.

Al deze analyses werden uitgevoerd op basis van de jaarrekeningen voor de periode 1981-83. Naast de ge-globalizeerde resultaten van de ganse Westvlaamse industrie, vindt men ook de resultaten voor de belangrijkste Westvlaamse industriële sectoren. Daarbij zijn te onderscheiden: de metaal-, textiel-, voedings-¹, hout-, konfektie- en keramische nijverheid². De bedrijven die niet behoren tot één van de vermelde sectoren worden ondergebracht in de groep 'diverse'.

In bepaalde gevallen wordt ook verwezen naar deel-sektoren van deze hoofdsectoren. De volgende deelsektoren werden onderscheiden:

binnen de metaalnijverheid: eerste verwerking van metalen en vervaardiging van produkten uit metaal (met uitzondering van machines en transportmiddelen), machinebouw, transportmiddelen;

binnen de textielnijverheid: voorbereiding, spinnerij en twijnderij, weverij (met uitzondering van tapijten), tapijtweverij, textielveredeling;

binnen de voedingsnijverheid: oliën en vetten, vlees, zuivel, groentenverwerking, veevoeders en dranken;

binnen de houtnijverheid: houten halffabrikaten en meubelen;

binnen de groep diverse: chemie en plasticverwerkende industrie, papier, drukkerijen en uitgeverijen.

De konfektienijverheid en de keramische nijverheid werden niet verder uitgesplitst.

Tot slot moet hier opgemerkt worden dat deze bedrijfsanalyse enkel gesteund is op monetaire informatie uit de gepubliceerde jaarrekeningen. Dit houdt in dat een aantal belangrijke, maar moeilijk of niet kwantificeerbare factoren, niet aan bod kwamen. Voorbeelden hiervan zijn: de kwaliteit van het management, de scholingsgraad en ervaring van het personeel, de onderzoeksinspanning en de levenscyclus van de produkten.

Deze studie verscheen als nummer 25 in de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen'.

(1) Inclusief de dranken- en tabaksnijverheid.

(2) Omvat de winning van niet-energetische mineralen en de vervaardiging van steen, cement, beton, glas en dergelijke.

Het tijdschrift kende in 1984 zijn 26ste jaargang. De nummers 1, 3 en 5 zijn gewone nummers. Traditioneel omvat het tweede nummer het economisch verslag van het vorig jaar, evenals het jaarverslag van de werking van de GOM - West-Vlaanderen. Het nummer 4 omvatte als 'dossier' een speciaal nummer over de Volkstelling 1981 en haar eerste resultaten voor West-Vlaanderen. In samenwerking met het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) werden niet alleen enkele belangwekkende artikelen gebracht, maar ook diverse onuitgegeven tabellen.

De redactionele inleidingen gingen over de ontsluiting van West-Vlaanderen door middel van autowegen (nummer 1), over het probleem van de vakantiespreiding (nummer 3) en over de overheidsbestellingen in de telekommunikatiesector (nummer 5).

Artikelen

De jaargang 1984 bracht volgende artikelen:
J. Theys: Evolutie van werkgelegenheid en werkloosheid.

A. Claeys: Publiekrechtelijke concessies, ook belangrijk voor West-Vlaanderen.

J. Van der Perre en J. Pattyn: De WIER in de kering 1964-84.

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen.

Evolutie van de economische sectoren.

Werkloosheid, grensarbeid.

Zeehavenverkeer en luchtvaart.

Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken.
Jaarverslag 1982 - GOM - West-Vlaanderen.

P. Boerjan: Economische verkenning van het toerisme in en naar Vlaanderen.

J. Theys en J. Hemschoote: De waterwegverbinding Zeebrugge-Merendree: een dubbele noodzaak.

M. Geldof: Stads- en dorpsherwaardering in West-Vlaanderen.

O. Vanneste: West-Vlaanderen in de volkstelling.

J. Theys: Volkstellingen: bron van basisgegevens dienstig voor het beleid.

W. Van Waelvelde: De demografische ontwikkeling van West-Vlaanderen, 1961-81.

W. D'Haese: De woningvoorraad van West-Vlaanderen.

J. Peeters: West-Vlaanderen en de land- en tuinbouw-tellingen.

L. Bockstaele: Provinciaal Centrum voor Land- en Tuinbouw te Beitem werkt 25 jaar.

D. Decoster: De diepvriesgroenten in West-Vlaanderen.

Informatief: Erkende stads- en dorpsherwaarderinggebieden in West-Vlaanderen.

Statistische tabellen

Opnieuw werden een reeks statistische tabellen gepubliceerd in West-Vlaanderen Werkt. In nummer 1 verscheen de Bezoldigde Tewerkstelling in West-Vlaanderen op 30 juni 1981 en 1982. Enkele gegevens uit de landbouwtekening per gemeente op 15 mei 1982 werden gepubliceerd in nummer 3. In nummer 4 stonden heel wat — reeds hoger vermelde — tabellen rond populatie, woningen en gezinnen uit de Volkstelling 1981. De bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen, mannen en vrouwen, op 30 juni 1983, werd gepubliceerd in het vijfde nummer.

Spektrum en Nieuwtjes

Het bedrijfs- en sociaal-economisch nieuws wordt telkens gepubliceerd in de rubrieken 'Spektrum' en 'Nieuwtjes'. Ook in 1984 werd daarbij een grote aandacht besteed aan dit nieuws uit de bedrijven zelf.

Groep ADMB

JE VEILIGE GIDS IN DE SOCIALE WETGEVING

voor de werkgevers

- Sociaal Bureau
- Compensatiekas voor kinderbijslagen
- I.K.M.O.-arbeidsgeneeskunde
- Afwezigheidscontrole

voor de bouwbedrijven

- P.V. Nacebo
- Patronale vereenigingsdienst voor het gewaarborgd weekloon
- Borgstellingskas Nacebo

voor de zelfstandigen

- S.V.M.B.
- sociale zekerheid voor zelfstandigen met 'sociale begeleiding'

voor iedereen

- Ziektenfonds voor Middenstand en Beroepen
- Vakanties aan Zee en in de Ardennen

Hoofdzetel:
Sint-Clarastraat 48, 8000 Brugge
Tel. (050) 33 99 01 (18 lijnen)

- KANTOREN OVER HEEL HET VLAAMSE LAND.
- BEZOEK AAN HUIS, OP AANVRAAG.

Subsidiërende bedrijven 1984

15.000 fr.: Bank van Roeselare en West-Vlaanderen nv, Roeselare / Generale Bankmaatschappij / Kredietbank nv.

12.000 fr.: Siemens nv, Oostkamp.

10.000 fr.: Bank Brussel Lambert / Imewo, Brugge / Verenigde Energiebedrijven van het Scheldeland, Brussel.

5.000 fr.: Bank van Parijs en de Nederlanden, Brussel / Dumo Plastics nv, Roeselare / Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen nv, Brugge / Vanden Avenue nv, Ooigem / Westvlaamsch Beroepskrediet sv, Brugge.

4.000 fr.: Spoorwegmaterieel en Metaalconstructies BN nv, Brugge / Talpe nv, Kortemark.

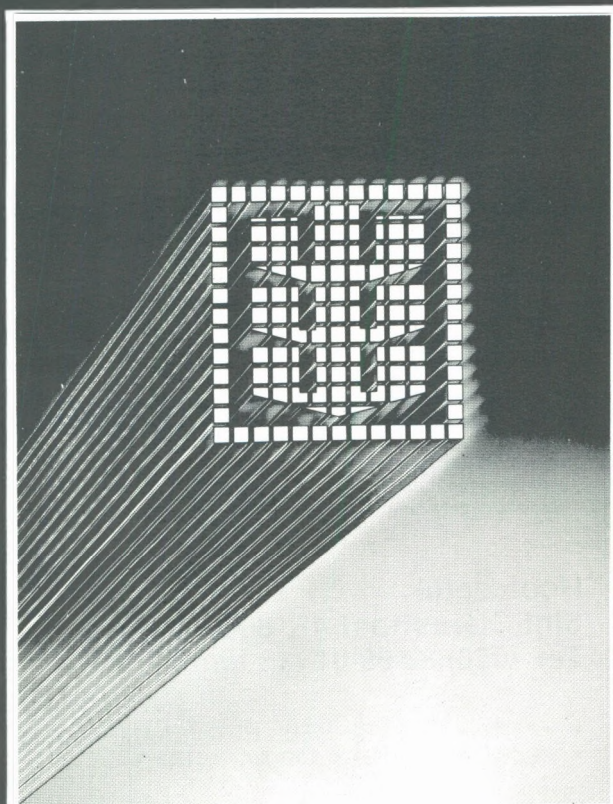
3.000 fr.: Meli, Adinkerke / Westimex nv, Veurne.

2.500 fr.: Federale Kas voor het Beroepskrediet nv, Kortrijk / Muylaert pvba, Zwevezele.

2.000 fr.: Beheyt Frères pvba, Kortrijk / Bekaert Textiles nv, Waregem / Carcoke nv, Zeebrugge / Inrichtingen H. De Clercq-De Maesschalck, Brugge / Declercq-Olivier pvba, Ardoorie / Groeninghe Drukkerij, Kortrijk / Koninklijke Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek nv, Brugge / Louage & Wisselinck nv, Ardoorie / Neiryck-Holvoet nv, Lendelede / Optimum nv, Brussel / Safinco nv, Kortrijk / Versele-Laga nv, Roeselare / Westvlaamse Betonwerkerij, Brugge.

1.000 fr.: Callens Textielfabriek nv, Kortrijk.

Raiffeisenservice voor uw bedrijf

- **Ondernemingsfinanciering:** investerings- en bedrijfskredieten, krediet voorafbetaling belastingen, bankgaranties.
- **Beleggingen en institutionele beleggingen.**
- **Betalingsverrichtingen.**
- **Volledige bankservice.**

 RAIFFEISENKAS

Publikaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

- O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Repertorium Toeleveranciers - Metaalsektor, 1982, 432 fr.
Repertorium Toeleveranciers - Kunststoffen- en rubbersektor, 1985, 500 fr.

Reeks Wes (BTW en port ingebrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groepconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omey, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen, 1982, 400 blz., 774 fr.

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW ingebrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 106 fr.
- 3 S. Beernaert, De Waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 133 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 74 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 133 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 85 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 133 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 133 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 133 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 106 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 159 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 64 fr.
- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 87 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 230 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 111 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewerkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 148 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 141 fr.
- 18 Infrastrukturele behoeften, 1979, 80 blz., 148 fr.
- 19 Strukturaalanalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 260 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 223 fr.
- 21 Strukturaalanalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 289 fr.
- 22 Strukturaalanalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 223 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 193 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 356 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 104 fr.

Rapporten Toeristisch-Economisch Onderzoek (TEO)

Abonnement TEO 1985: 1.400 fr. (BTW en port ingebrepen).

Buitenland: 1.621 fr. (port en kosten ingebrepen).

- 98 Toeristische gedragingen en attitudes van de Belgische bevolking in 1982, delen I en II, 1983, 199 blz.
- 99 Toeristische gedragingen en attitudes van de Belgische bevolking in 1982, delen III, IV, V, VI, 1983, 244 blz.
- 100 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz.
- 101 Het toeristisch prijsindexcijfer van de Belgische Kust, 21 blz.
- 102 Toeristische index WES, Kust en Achterland, 1984, 11 blz.

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1985: 275 fr. (BTW en port ingebrepen).

Buitenland: 375 fr. (port en kosten ingebrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar, de reeks 'TEO' uitgezonderd.

België: 600 fr. (BTW ingebrepen).

Buitenland: 800 fr. (port en kosten ingebrepen).

* Uitgeput

50.000 BETONBLOKKEN VAN 35 TON WORDEN TER PLAATSE GEGOTEN EN IN DE NOORDZEE GEDROPT

Om Zeebrugge verder uit te bouwen tot een van de modernste diepzeehavens van West-Europa.

Q artex

PASSAGIERS-
EN VRACHTVERVOER
OP DE NOORDZEE

INTERKONTINENTAAL
CONTAINER- EN
RO/RO-VERKEER

INVOER VAN
GRONDSTOFFEN EN
ENERGIEPRODUKTEN

DIVERSE
KONVENTIONELE
CARGO'S

RUIMTE VOOR
NIEUWE
VESTIGINGEN

ZEEBRUGGE

MBZ Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen
L. Coiseaukaai 2 B-8000 Brugge Tel (050) 33 52 24 (4 l) Telex 81 201